

ØKONOMIPLAN (HANDLINGSPROGRAM) 2016-2019

ÅRSBUDSJETT 2016

KOMMUNESTYRETS VEDTAK
PS 147/15 – 15.12.15

FORORD

Rådmannens forslag til årsbudsjett 2016 og økonomiplan for 2016-2019 presenteres samlet i dette dokumentet. Forslaget består av en driftsdel og en investeringsdel, og søker å rette fokus mot tiltak og konsekvenser for hele 4-årsperioden.

Formannskapet behandler forslaget til budsjett og økonomiplan den 01. desember, og formannskapets innstilling behandles endelig av kommunestyret den 15. desember 2016.

Rådmannens innstilling til vedtak for økonomiplanperioden ligger først i dokumentet.

Vegårshei, 15. november 2015

Ole Petter Skjævestad
Rådmann

Rådmannens merknad 15.12.15:

Kommunestyrets vedtak, som fraviker fra rådmannens forslag, er markert med rød skrift.

INNHOLDSFORTEGNELSE

FORORD	2
INNHOLDSFORTEGNELSE	3
ÅRSBUDSJETT 2016 OG ØKONOMIPLAN 2016-2019	5
Kommunestyrets vedtak PS 147/15 – 15.12.15	5
1. INNLEDNING	11
2. FORSLAG – SAMMENDRAG OG HOVEDTREKK	14
3. ORGANISERING	19
3.1. Politisk struktur	19
3.2. Administrativ struktur	19
3.3. Eierstyring	21
4. MÅL- OG RESULTATSTYRING	22
4.1. Styringsmodell	22
4.2. Planlegge	23
4.3. Utføre	24
4.4. Oppfølging	24
4.4.1. Internkontroll og kvalitetssikring	24
4.4.2. Balansert målstyring	25
4.5. Sammenligninger	25
4.5.1. Kostra	25
4.5.2. Fylkesmannens kommunebilde	25
4.6. Resultater	26
5. HOVEDMÅL FRA KOMMUNEPLANEN 2014-2025	27
6. ÅRSJUL OG DIALOGPROSESS	28
6.1. Årshjul og dialogprosess	28
6.2. Overordnet styringskort for 2016	29
6.2.1. Gjennomføring og prosess med vedtatte tiltak	29
6.2.2. Demografisk utvikling	31
6.2.3. Interkommunale samarbeidsløsninger	32
7. RAMMEBETINGELSER	35
7.1. Regjeringens kommuneopplegg	35
7.2. Prognose (forutsetninger) for kommunens generelle inntekter og utgifter	36
7.2.1. Skatt på inntekt og formue (skatteanslaget) pluss rammetilskudd	37
7.2.2. Andre generelle statstilskudd	37
7.2.3. Netto finansinntekter- og utgifter	37
7.2.4. Avsetninger (inkl. overføring fra drift til investering)	38
7.2.5. Netto driftsresultat og saldering	38
8. INNFORING AV EIENDOMSSKATT	39
8.1. Utredning om innføring av eiendomsskatt	39
8.2. Områder og utskrivningsmuligheter for ulike objekter	39
8.3. Skattesatser og tilpasningsmuligheter for fastsetting av takstgrunnlaget	41
8.4. Beregning av inntekter fra eiendomsskatt i Vegårshei kommune	41
9. RAMMEFORUTSETNINGER FOR ENHETENE	43
9.1. Presentasjon av de ulike rammeområdene (enhetene)	43
9.1.1. Fellesutgifter til fordeling	43
9.1.2. Politisk aktivitet	43
9.1.3. Rådmannens stab	44

9.1.4. Tilskuddsordninger – rådmannens ramme	50
9.1.5. IKT (DDØ)	52
9.1.6. Skole, SFO og voksenopplæring	55
9.1.7. Barnehager	59
9.1.8. NAV, barnevern og oppfølgingstjenester	64
9.1.9. Vegårshei bo- og omsorgssenter	68
9.1.10. Åpen omsorg og helse	73
9.1.11. Teknisk drift og forvaltning	77
10. INVESTERINGSPROGRAM 2016-2019	79
11. VEDLEGGSEDEL	85
11.1. Overordnet styringskort	85
11.2. Oversikt over konsekvenser på de største investeringsprosjektene	89
11.3. Oversikt for beregnet kostnadsdekning i VA sektoren	89
11.4. Gebyrregulativ for forvaltningsoppgaver etter Matrikkelloven	90
11.5. Fylkesmannens kommunebilde 2015 for Vegårshei	96

ÅRSBUDSJETT 2016 OG ØKONOMIPLAN 2016-2019

Kommunestyrets vedtak PS 147/15 – 15.12.15

- 1) Vegårshei kommunestyre vedtar et investeringsprogram (inkl. finansiering) for planperioden lik det som fremgår av oppstillingen på side 78 i dette budsjettdokumentet fra rådmannen.

Kommunestyret fastsetter 30 år som avdragstid for låneopptak, på kr. 34.029 mill., som er lagt til grunn i finansieringsplanen for investeringsbudsjett for 2016.

Rådmannen får fullmakt til å ta opp ett eller flere lån innenfor denne rammen, herunder avgjøre rentevilkårene.

Kommunestyret vedtar dessuten å ta opp inntil kr. 1,5 mill. i startlån for 2016.

- 2) Kommunestyret vedtar inntekter til fordeling i drift i samsvar med de forutsetningene og tallene som er spesifisert i rådmannens oppstilling av budsjettskjema 1A.

Komm.styrets flertallsforslag skjema 1 A-B	2015	2016	2017	2018	2019
Skatt på inntekt og formue	-38 005	-38 377	-38 748	-39 120	-39 493
Ordinært rammetilskudd	-88 447	-91 895	-91 907	-92 007	-92 107
Skatt på eiendom	0	-3 200	-3 200	-4 800	-4 800
Andre direkte eller indirekte skatter taksering og innf.utg.	0	1 050	81	81	81
Andre generelle statstilskudd:					
5.1 Kompensasjonstilskudd sykehjem/omsorgsboliger	-513	-505	-496	-487	-478
5.2 Rentekompensasjon skoleanlegg	-115	-110	-105	-100	-95
5.2.Rentekompensasjon skole - ny ordning	-130	-125	-120	-115	-110
5.3 Investeringskompensasjon reform '97	-161	-157	-91	0	0
5.4 Tilskudd ressurskrevende tjenester	-3 536	-3 536	-3 536	-3 536	-3 536
5.5 Integreringstilskudd flyktninger	-200	-7 208	-7 208	-7 208	-7 208
5.6 Momskompensasjon fra driftsutgifter	-2 700	-2 700	-2 700	-2 700	-2 700
Sum frie disponible inntekter	-133 807	-146 763	-148 030	-149 992	-150 446
Renteinntekter og utbytte	-7 906	-6 824	-6 847	-6 636	-6 628
7.1 Renteinnt. fra langsiktige plasseringer (utviklingsfondet)	-1 290	-688	-675	-445	-445
7.2 Renteinnt. fra kortsiktig likviditet	-300	-184	-212	-212	-212
7.3 Renteinnt. fra formidlingslån/startlån	-835	-645	-653	-672	-664
7.4 Utbytteinntekter fra Agder Energi	-5 481	-5 307	-5 307	-5 307	-5 307
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	5 123	4 254	5 601	6 104	6 282
8.1 Renteutgifter på eksisterende gjeld (ekskl. formidl.lån)	3 087	3 050	3 404	3 246	3 023
8.2 Renteutgifter på ny gjeld (inkl. låneramme for 15)	1 176	488	1 529	2 158	2 495
8.3 Renteutg. på formidlingslån/startlån	1 035	855	853	872	864
8.4 Ref.DDØ kommuner andel renter datainv.	-175	-139	-185	-172	-100
Avdrag på lån	7 959	8 196	8 084	8 630	9 582
9.1 Avdrag på eksisterende gjeld	8 169	9 594	9 072	9 074	9 077
9.2 Avdrag på ny gjeld	1 651	863	2 117	3 027	3 651
9.3 Ref.DDØ kommuner andel avdrag datainv.	-1 861	-2 261	-3 105	-3 471	-3 146
Netto finansinntekter/-utgifter	5 176	5 626	6 838	8 098	9 236
Til dekning av tidl. års regnskapsmessige merforbruk	0	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger (disp.fond)	2 655	2 384	1 665	2 906	1 203
Til bundne avsetninger	0	0	0	0	0
Bruk av tidl. års regnskapsmessige mindreforbruk	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger (disp.fond)	0	0	0	0	0
Bruk av bundne avsetninger	0	0	0	0	0
Netto avsetninger	2 655	2 384	1 665	2 906	1 203
Overført til investeringsbudsjettet	420	440	460	480	480
18.1 Finansiering av egenkap.tilskudd i KLP	420	440	460	480	480
Til fordeling drift ("kaka")	-125 556	-138 313	-139 067	-138 508	-139 527
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	125 556	138 313	139 067	138 508	139 527
Merforbruk (+)/mindreforbruk (-), lik 0 i budsjettsaldering	0	0	0	0	0

Kommunestyret vedtar nettorammer for de ulike enhetene (rammeområdene, inkl. ufordelte fellesutgifter) slik som følger av oppstillingen i budsjettskjema 1 B nedenfor.

		2015	2016	2017	2018	2019
19	Fellesutg. som fordeles i løpet av året	3 123	3 117	3 143	3 143	3 143
10	Politisk aktivitet	1 485	1 574	1 624	1 574	1 654
11	Rådmanns stab	11 597	11 624	11 624	11 624	11 624
12	Tilskuddsordninger	11 552	11 756	12 013	12 013	12 013
13	Enhet for IKT	2 483	2 687	2 687	2 687	2 687
21	Vegårshei skule, SFO og PPT	26 347	27 184	27 534	27 617	27 676
27	Myra og Ubergsmoen barnehager	6 025	5 746	5 746	5 746	5 746
34	NAV/sosiale tjenester	10 968	17 955	18 496	19 163	19 830
35	Bo- og omsorgsenter inkl.kjøkken-vaskeri-renhold	24 589	25 518	25 462	25 462	25 462
36	Åpen omsorg	18 929	23 032	23 983	24 003	24 003
62	Teknisk drift	8 458	8 120	6 755	5 476	5 689
	Sum fordelt til drift	125 556	138 313	139 067	138 508	139 527

Endringer i årsbudsjettet, som innebærer andre rammer mellom enhetene (rammeområdene) enn det som følger av kommunestyrets opprinnelige budsjettvedtak, kan bare godkjennes av kommunestyret. Et unntak gjelder for fordeling av midler fra rammeområde 19 Fellesutgifter. Rådmannen har her fullmakt gjennom året til å fordele midler ut på de andre rammeområdene.

Kommunestyret vedtar slik skatteutskrivning og følgende endringer i avgifts- og egenbetalings-satser som grunnlag for rammene i årsbudsjettet 2016:

- 1) Skatt på inntekt og formue for forskuddspliktige skatteyttere skrives ut på grunnlag av lovens maksimum for inntektsåret 2016.
- 2) Kommunestyret vedtar å innføre eiendomsskatt i 2016.
 - a) Kommunestyret vedtar å skrive ut eiendomsskatt på faste eiendommer i hele kommunen, unntatt på verk og bruk og annen næringseiendom. Kommunestyret legger til grunn et samlet inntektsnivå fra eiendomsskatt på 3,2 mill. kr på årsbasis både i 2016 og 2017 (2 o/oo), og økende til 4,8 mill. kr de to siste årene av planperioden ved at skattesatsen da økes til 3 o/oo.
 - b) Kommunestyret vedtar at utskrivning av eiendomsskatt på boligeiendommer skal basere seg på formuesgrunnlag med data fra Skatteetaten, og ikke i form av noen særskilt taksering slik som vil gjelde for hytter og fritidseiendommer.
 - c) Kommunestyret ber om å få seg forelagt i første sak på nyåret en prosjekt- og prosessplan for gangen i arbeidet med utskrivning av eiendomsskatt i første halvår 2016. Kommunestyret legger til grunn at fastsetting av en eventuelt lokal reduksjonsfaktor og et bunnfradrag vil skje utpå vårparten i 2016, på et tidspunkt hvor kommunestyret kjenner vesentlig bedre til aktuelle takstgrunnlag for de enkelte eiendomsskatteobjektene.
 - d) Rådmannen gis fullmakt til å engasjere en prosjektleder fra eksternt miljø til å ha et særskilt ansvar for ledelse av arbeidet med taksering og prosess for øvrig.

- 3) Avgifts- og egenbetalingssatser blir fastsatt / endret slik:
(Kommunestyret presiserer at uendret betyr *nominelt* uendret, dvs. samme sats som i 2015 uten noen indeksregulering eller generell kompensasjon / økning for pris- og kostnadsvekst. Endringene i satser / priser gjelder med virkning f.o.m. årsskiftet 2015 / 16 hvis ikke annet er spesielt oppgitt)

a) Kommunale avgifter:

Alle beløp ekskl. mva.	2015	Økning	2016
Feiing:			
Feie avgift	500,-	0 %	500,-
Ekstra pipe/pipeløp	500,-	0 %	500,-
Vann:			
Abonnementsgebyr vann - husholdning	2 161,-	0 %	2 161,-
Abonnementsgebyr vann – næring	4 323,-	0 %	4 323,-
Forbruk vann, pr. m ³ *	6,76,-	0 %	6,76,-
Avløp:			
Abonnementsgebyr avløp - husholdning	4 719,-	0 %	4 719,-
Abonnementsgebyr avløp – næring	7 037,-	0 %	7 037,-
Forbruk avløp, pr. m ³ *	15,55,-	0 %	15,55,-
Tilkopling vann/avløp:			
Tilkoplingsavgift vann	13 200,-	0 %	13 200,-
Tilkoplingsavgift kloakk	13 200,-	0 %	13 200,-
Renovasjon:			
Renovasjon helårs	2 900,-	0 %	2 900,-
Renovasjon fritid	1 450,-	0 %	1.450,-
Slamavgift	1 080,-	0 %	1 080,-

* Uten installert vannmåler beregnes forbruket for vann og kloakk til 1,2 m³ pr. m² bruksareal.

- b) Foreldrebetalingssatsene for barnehage økes i tråd med maksimalsatsene gitt av Stortinget i statsbudsjettet 2016. (2655,- fra 1.1.16) Moderasjonssatsene for søsken holdes uendret. Foreldrebetalingssatsene for SFO-opphold holdes uendret.
- c) Elevkontingentene for undervisning ved den interkommunale kulturskolen holdes uendret.

- d) Satsene for kjøp av måltider:
 - Middagsmat økes fra kr. 70,- til kr. 72,- pr. måltid.
 - Frokost og kveldsmat holdes uendret på kr. 35,- pr. måltid.
 - Satsen for matombringing økes fra 75,- til kr. 77 pr. porsjon.
 - e) Prisen for leie av trygghetsalarm holdes uendret på kr.310,- pr. måned.
 - Betalingssats for hjemmehjelp under 2G følger statens satser
 - Betalingssats for hjemmehjelp mellom 2 og 3 G holdes uendret på kr.155,- pr. time.
 - Betalingssats for hjemmehjelp mellom 3 og 4 G holdes uendret på kr.196,- pr. time.
 - Betalingssats for hjemmehjelp mellom 4 og 5 G holdes uendret på kr.216,- pr. time.
 - Betalingssats for hjemmehjelp over 5 G holdes uendret på kr. 237,- pr. time.
 - f) Gebyrene for byggesaksbehandling holdes uendret.
 - g) Gebyr på reguleringsplaner holdes uendret.
 - h) Gebyr for utslippstillatelser holdes uendret.
 - i) Gebyr for forvaltningsoppgaver etter Matrikkelloven i Vegårshei kommune vedtas i samsvar med vedlagte "Gebyrregulativ etter Matrikkelloven i Vegårshei kommune 2016" (økning med 4 %) og med virkning fra 1.1.16.
 - j) Utleie i Vegårsheihallen for faste brukere holdes uendret.
(Utleiereglementet for Vegårsheihallen rulleres og egen sak behandles i formannskapet 1.12.15 og kommunestyret 15.12.15)
 - l) Festeavgiften for graver på kirkegårdene Vegårshei I, II og III og Espeland kirkegård, holdes uendret på kr.300,- per år. Graver festes for 10 år av gangen. Avgiften og festetiden for graver, vurderes igjen om et år.
 - m) Gebyr for søknad om skjenking til enkeltanledninger holdes uendret på kr. 300,-
- 4) Økonomiske konsekvenser av bosetting av ekstra flyktninger tas inn i budsjettet i forbindelse med 1. tertialrapportering.
- 5) Rådmannen bes å vurdere interkommunale samarbeidsløsninger blant annet omkring sentrale støttefunksjoner der dette er hensiktsmessig for å redusere sårbarhet eller oppnå effektiviseringsgevinster.
- 6) Endringer i regjeringens statsbudsjett, som evt. får konsekvenser for budsjettet, behandles i kommunestyret ved første anledning
- 7) Kommunestyret vedtar ellers samme regelverk og prinsipper for utmåling av priser på bestemte tjenesteområder, som praktisert ved utgangen av 2015.

INV.BUDSJ.2016-2019 - Kommunestyrets flertallsforslag						
TEKST	ANSVAR	TJEN.	BUDSJ.16	BUDSJ.17	BUDSJ.18	BUDSJ.19
IPAD POLITIKERE	10	1000	0	0	0	0
AMU TILTAK/AVVIK VERNERUNDER	11	1800	0	100	0	100
UTREDNING PLANLEGG NYE PROSJ.	11	3010	100	0	100	0
KART-OPPMÅLING	11	3030	227	100	0	100
TILRETTELEGGING NÆRINGSVIRKSOMHE	11	3253	100	100	6 100	100
TURSTI/GANGVEI STORELVA	11	3601				0
BADEPlass VASKARPLASSEN	11	3601	0	0	300	0
INVESTERING VEGÅRSHEI MENIGHETSRA	11	3900	3 000	200	0	0
IKT EGEN KOMMUNE	13	1206	800	800	800	800
IKT FELLESPROSJEKTER DDØ	13	1207	7 600	5 100	3 750	3 550
VEGÅRSHEI SKULE INVENTAR-UTSTYR	21	2020	0	0	0	0
MYRA BARNEHAGE INVENTAR	27	2010	0	0	0	0
UBERGSMOEN BARNEHAGE	27	2011	0	0	0	0
KOMMUNEBIL NAV	34	2730	0	0	0	0
UTSTYR SYKEHJEM	35	2530	100	0	100	0
KJØKKEN,VASKERI,RENHOLD	35	2531	0	0	0	0
KJØP AV LEGEPRAKSIS	36	2410	800	0	0	0
INVENTAR OG UTSTYR LEGEKONTOR	36	2410	400	0	0	0
ÅPEN OMSORG	36	2541	400	0	0	0
OMBYGGING KOMMUNEHUS	62	1350	100	100	100	100
DIV.MASKINER TEKNISK	62	1700	1 500	100	0	100
DIVERSE BRANNSIKRING/BRANNDOK.	62	1700	0	100	100	100
REHABILITERING UBERGSMOEN BARNEH	62	2215	0	0	0	0
MYRA BARNEHAGE	62	2215	0			
REHABILITERING SKULEN	62	2225	100	100	100	100
UTBYGGING SKULEN	62	2225	5 000	15 000	20 000	0
REHAB VBO	62	2615	100	0	100	0
LEGE OG HELSESENTER	62	2410	0	10 000	0	0
UTVIDELSE AV VBO	62	2615	20 000	0	0	0
BOLIGER TIL VANSKELIGSTILTE	62	2650	5 000	0	0	0
KOMMUNALE BOLIGER OPPGRADERING	62	2650	100	100	100	100
KJØP AV EIENDOM 42-11	62	2650	0			
KJØP AV OMSORGSBOLIGER PROGR.	62	2651	10 500			
KJØP AV AREAL UTVIKL.PROSJ.VSA	62		800			
BOLIGFELT LIHEIA	62	3155	0	0	0	16 000
DJUPTJENNHAUGEN 4 BOLIGFELT	62	3155	5 000	0	0	0
REVEHALLVEI	62	3335	3 984	0	0	0
VEGINVESTERING/REHAB.REP.BRUER	62	3335	0	100	100	100
ASFALTERING KOMMUNALE VEIER	62	3335	0			
VEIFREMFORING ESSO-OMRÅDET	62	3335	4 000	0	0	0
VANNBEHANDLING MYRA VANNVERK	62	3405	300	0	0	0
VANN-KLOAKK MOLAND-MOLANDSDALEN	62		0	0	3 500	4 500
UBERGSMOEN VANNVERK HØYDEBASSE	62	3405		0	800	4 000
REHAB AV VANN/NETT/AVL.NETT	62	3455	2 600	100	100	100
NYTT RENSEANLEGG	62	3505	3 000	23 000	0	0
SUM BRUTTO INV.UTGIFTER			75 611	55 100	36 150	29 850
EGENKAPITALINNSKUDD KLP	90	1800	0	0	0	0
SALG BOLIGER	62	2650	-1 500	-3 000	-2 000	
TOMTESALG	62	3155	-2 000	-1 500	-1 500	-1 500
HUSBANKEN INV.TILSKUDD	62	2615	-26 100	0	0	0
HUSBANKEN TILSKUDD BOLIGER	62	2650	-2 000			
TILSKUDD BIBLIOTEK	62	2225			-3 000	
AVS/BRUK AV UBUNDET INVEST.FOND TO	62	3155	-1 000	-5 000	-10 000	0
REFUSJON MOMSKOMP INVESTERINGER			-8 982	-4 380	-6 330	-1 110
FINANSIERING UTENOM LÅN			-41 582	-13 880	-22 830	-2 610
BEHOV FOR LÅNEFINANSIERING			34 029	41 220	13 320	27 240

1. INNLEDNING

Kommunestyrets bestilling / oppdrag til administrasjonen for 2016 er beskrevet i form av mål og tiltak i kommunens overordnede styringskort vedtatt av kommunestyret 08.09.15 i PS 84/15, jfr. vedlegg i kapittel 11.1.

Budsjett og økonomiplandokumentet skal vise rammebetingelser og prioriteringer som ligger til grunn for å nå disse målene, og dermed løse "oppdraget". I tillegg bygger rådmannens forslag til økonomiplan (handlingsprogram) 2016-2019 og årsbudsjett for 2016 i hovedsak på vedtatt økonomiplan 2015-2018, Kommuneproposisjonen 2016 og Statsbudsjettet for 2016. I samsvar med kommunelovens bestemmelser skal kommuner og fylkeskommuner planlegge sin virksomhet på kort (4 år) og mellomlang (12 år) sikt, innenfor de økonomiske rammer som realistisk kan forventes. Kommuner og fylkeskommuner skal med dette sikre at velferdstilbudet på lang sikt ikke blir svekket.

Økonomisk handlingsrom er avgjørende for å kunne opprettholde og videreutvikle tjenestetilbudet til kommunens innbyggere. Kommunesektoren står overfor stadig økende utfordringer som begrenser dette handlingsrommet. Dette er særlig merkbart i form av overføring av oppgaver fra stat til kommune gjennom samhandlingsreformen, og endringer av barnevernlovgivingen. I den grad det følger penger med oppgavene oppleves dette ikke tilstrekkelig til å dekke kommunenes utgifter. I tillegg er det åpenbart at endringer regjeringen har foretatt i inntektssystemet er tilpasset behovet for å motivere små kommuner til sammenslåing i forbindelse med kommunestruktur- reformen som pågår.

Vegårshei kommune kom uheldig ut av kampen om midlene som fordeles gjennom statsbudsjettet for 2016. Vi fikk svak uttelling med henhold til rammetilskudd, noe som innebærer en realnedgang for inntektene.

Vegårshei kommune har et stort investeringsbehov for å kunne tilby nåværende og fremtidige innbyggere en god infrastruktur og tidsriktige tjenester. Vi har derfor behov for, og det er planlagt å investere tungt blant annet innen vann og avløp, helse og omsorg og skole. Investeringer lånefinansieres, og renter og avdrag for disse lånene må betales over driftsbudsjettet. Vi opplever nå at summen av de investeringene vi har gjort de siste årene, og de investeringene vi har ønske og behov for i denne økonomiplanperioden legger et stort press på de midlene vi skal ha til å drifte kommunen for. Kommunestyret vil derfor i årets budsjettvedtak måtte velge bort og utsette investeringer som er sterkt ønsket. Dette vil nødvendigvis bety at det må tas beslutninger som er ubehagelige og lite ønsket.

Vegårshei kommune, sammen med resten av kommunesektoren må ta inn over seg at det vil være naivt å tro at vi skal kunne løse fremtidens oppgaver ved å håndtere dem slik vi har gjort i fortiden. Det vil derfor være et kontinuerlig behov for å tilpasse tjenesteproduksjonen til endrede rammebetingelser og arbeide målrettet med innovasjon, tjenesteutvikling og effektivisering. En sentral utfordring i tiden fremover blir å effektivisere og videreutvikle tjenestetilbudet gjennom kontinuerlige innovasjonsprosesser.

Rammene er stramme, og Vegårshei kommune må etablere en økonomisk situasjon som gir tilstrekkelig robusthet til å takle uforutsette hendelser. Rådmannen ønsker å gjøre dette ved gradvis å opparbeide en buffer. Målet på sikt må være et positivt netto driftsresultat minimum 3 %, selv om vårt overordnede styringskort for 2016 nøyer seg med et mål på 1,5 %. Rådmannens forslag legger opp til at vi skal klare dette målet i 2016.

Det eneste vi kan forutse når det gjelder uforutsette hendelser, er at de kommer...

Erfaringene vi har gjort de siste årene med hensyn til effekten av ressurskrevende brukere i pleie- og omsorgssektoren og økning av behovet for spesialpedagogisk oppfølging i skolen, synliggjør at kommunens rammer er for stramme til at vi klare å håndtere selv små endringer i tjenestebehovet. Utfordringene på begge disse områdene synes fortsatt å være økende.

Betydningen av tidlig innsats overfor barn og unge gjennom tett og kvalitativ oppfølging i barnehage og tidlig skolealder er veldokumentert som virkemiddel for å øke læringsutbytte og redusere oppfølgingsbehov senere i skoleløpet. Skolen arbeider med å legge om måten vi retter den spesialpedagogiske innsatsen slik at denne kan få større effekt, og samtidig komme flere til gode gjennom at innsatsen i større grad settes inn i klassesituasjonen, og at færre elever behøver å bli tatt ut av klassen for å få det pedagogiske tilbudet de har behov for. Vi har tro på at en slik omlegging vil være positivt både for den enkelte elev, og på sikt også kanskje bidra til en mer effektiv bruk av de spesialpedagogiske ressursene.

Fokus på hverdagsmestring i pleie- og omsorgstjenestene handler også i litt overført betydning om tidlig innsats. Ved å sette inn økte tverrfaglige ressurser på et tidlig stadium når hjelpebehov oppstår, og nytte disse til trening, opplæring og bruk av riktig teknologi og hjelpemidler oppnår vi at den hjelpetrequende kan utnytte sitt potensiale til å klare mest mulig selv. En slik omlegging av tjenesteytingen er innovativ, og bidrar at den enkelte kan være herre i eget liv lengre, og til en mer effektiv ressursbruk gjennom at vi forebygger mer, og behandler mindre. Vegårshei kommune har kommet langt på vei med denne omleggingen, men mye arbeid og endring av tankesett og kultur gjenstår fortsatt.

Styringskort ble innført som verktøy i kommunen, for bedre å kunne vurdere måloppnåelse. I overordnet styringskort for 2016 er det listet opp flere konkrete mål innenfor de ulike perspektivene. En fellesnevner er som nevnt at det skal arbeides målrettet med å snu ressursinnsatsen til forebyggende arbeid og tidlig innsats. Det er behov for økt samhandling på tvers av fag- og tjenesteområder, slik at brukerne i størst mulig grad opplever kommunen som en helhetlig organisasjon. I tillegg er det lagt opp til svært store investeringer i kommunens infrastruktur i den første delen av fireårsperioden. Gjennom mål- og resultatstyring skal det arbeides systematisk med å sikre effektive tjenester av riktig kvalitet. Resultatoppnåelse er gjenstand for fortløpende vurderinger i årsberetning og tertialrapporter.

Med bakgrunn i det samlede utfordringsbildet kommunen står overfor, mener rådmannen at kommunen må utnytte det inntekspotensialet vi har til rådighet for å etablere en økonomisk situasjon som er tilstrekkelig robust til at vi er i stand til å opprettholde tjenestenivå og håndtere uforutsette hendelser i årene som kommer.

De økonomiske rammene for enhetene i 2016 er svært stramme. Det arbeides i hele organisasjonen med å tilpasse nivå og kvalitet på tjenestene til det vi har råd til. Dette vil i noen tilfeller bety reduksjoner i omfang og kvalitet på tjenestene til innbyggerne. Kommunens økonomi tilsier at vi må ha fokus på å sikre at tjenestene er "gode nok".

Kommunen skal til enhver tid tilstrebe og ha en dynamisk utvikling i tråd med de endringer som skjer i samfunnet for øvrig. Dette fordrer fleksibilitet og endringsvilje i hele organisasjonen.

Kommunen er en aktiv samfunnsaktør som legger premisser for den lokale utviklingen. Vegårshei kommune er den største arbeidsgiveren i kommunen med sine ca. 225

medarbeidere. Arbeidsgiverpolitikken skal sikre at ledere og ansatte har den nødvendige kompetansen for å kunne realisere kommunens mål. Det er viktig å opprettholde fokus på HR- og organisasjonsutvikling for å redusere sykefravær og bidra til at kommunen til enhver tid er en fremtidsrettet, dynamisk og lærende organisasjon som er tilpasset effektiv løsning av oppgavene våre. I denne forbindelse er det veldig hyggelig å registrere at sykefraværet ved VBO har gått kraftig ned som følge av sykefraværsprosjektet. Her har felles innsats fra politikere, ledere og ansatte helt klart båret frukter.

Til grunn for all aktivitet og planarbeid ligger kommunens visjon og kjerneverdier. Vegårshei kommunes visjon:

Et levende og inkluderende lokalsamfunn

Vegårshei kommunes kjerneverdier:

- *Gjensidig tillit og respekt er utgangspunkt for all samhandling*
- *Ansvar for enkeltmennesket og et inkluderende fellesskap*
- *Dialog er grunnlaget for beslutninger*
- *Kunnskap er nøkkelen til gode løsninger*
- *Trivsel og glede er utgangspunkt for vekst og utvikling.*

I dette budsjettforslaget ber rådmannen kommunestyret innføre eiendomsskatt i Vegårshei, for å sikre at kommunen skal kunne levere et tilfredsstillende nivå på tjenestene til innbyggerne i årene fremover. Eiendomsskatt blir ofte omtalt som en usosial beskatning som rammer alle som eier eiendom blindt. Alternativet vil imidlertid være kutt i tjenester, noe som rammer målrettet usosialt, da våre tjenester alltid vil være viktigst for de svakeste, og for de yngste og de eldste innbyggerne våre.

Rådmannen fremmer kun ett forslag til budsjett for 2016 og økonomiplan for 2016-2019 i balanse. Rådmannen har gitt sine anbefalinger om driftsrammer og tjenesteutvikling for perioden 2016-2019. Ved behandling av rådmannens forslag til årsbudsjett 2016 og økonomiplan 2016-2019 den 15. desember, er det kommunestyrets prioriteringer og vedtak som fastsetter kommunes rammebetingelser for å nå vedtatte mål, og definerer nivå og kvalitet på tjenestene i perioden.

2. FORSLAG – SAMMENDRAG OG HOVEDTREKK

Vegårshei kommunes årsbudsjett for 2016 og økonomiplan for 2016-2019 er fortsatt preget av svært stramme rammer. Kommunen gjennomførte en betydelig reduksjon av driftsnivå i begynnelsen av forrige kommunestyreperiode, og har måttet fortsette å holde driftsnivået nede, og på mange områder svært lavt sammenliknet med sammenliknbare kommuner. Reduksjonen har hatt effekt, og vi har oppnådd resultat i regnskapsmessig balanse de siste årene, men har måttet bruke deler av avsatt buffer for å oppnå dette. For 2015 tilsier prognosene at det samme vil være tilfelle.

Det er de siste årene blitt veldig tydelig at den økonomiske situasjonen er svært sårbar, og at det ikke er rom for uforutsette utgifter. Reduksjon av kvalitet og nivå på tjenester på flere områder har også vært en nødvendig konsekvens av de økonomiske rammevilkårene, noe også kommunens innbyggere har fått merke.

Vegårshei kommune er kjent for å ha god kvalitet på tjenestene, og sammenligningstall fra KOSTRA og kommunebarometeret viser at vi på flere områder har ligget over gjennomsnittet i forhold til andre sammenliknbare kommuner. Det er selvsagt fortsatt et mål å opprettholde god kvalitet på tjenestene, samtidig som det er et mål å være fremtidsrettet, og å tilpasse nivå og kvalitet på tjenestene til den økonomiske virkeligheten. Med begrensede rammer vil dette fortsatt kreve effektiviseringer, og innbyggerne vil kunne oppleve at tjenestene blir annerledes, og i noen tilfeller dårligere.

Om enhetenes rammer

Innledningsvis i budsjettprosessen var det et "gap" på over 7 millioner mellom enhetens innmeldte behov for driftsrammer for å opprettholde tjenestenivå, og "kaka" som kan fordeles til driften. Det har dermed vært svært utfordrende å få på plass driftsrammer uten at tjenestenivået blir uforsvarlig.

Rådmannens forslag til budsjett 2016 og økonomiplan 2016- 2019 baserer seg i hovedsak på en videreføring av nivået på tjenestene fra 2015 med noen justeringer og korrigeringer. Alle tjenesteenhetene har fått reelle reduksjoner i sine rammer i forhold til dagens tjenestenivå, noe som vil stille store krav til effektivisering, og tilpasning av tjenestenivået til forutsetningene. Tilpasning til innsparingskravene vil forutsette noe nedbemanning i de fleste enheter. Dette forutsettes løst uten oppsigelser. Eksempelvis nevnes kuttene som er lagt til enhetene VBO og NAV/oppfølging, og forutsetter betydelig effektivisering av driften ved VBO i ny bygning med dagens bemanningsnivå, og at utgiftene til økonomisk sosialhjelp fortsatt er lave som et resultat av Prosjekt Arbeid. Det vises til beskrivelsen av rammeforutsetninger for enhetene i kapittel 9 i budsjettdokumentet. Samtidig er det viktig å minne seg på at selv om organisasjonen i stor grad har tilpasset seg det reduserte driftsnivå i løpet av de siste årene, så er dette et resultat av svært tøffe kutt, og det understrekes at rammene må betegnes som svært stramme for alle enheter.

Enhetsledernes kommentarer og bekymring som fremkommer under kapittel 9 må oppfattes som reelle. Rådmannen deler enhetsledernes bekymring, og er ydmyk ovenfor den krevende oppgaven enhetslederne er pålagt med å drive innenfor de foreslåtte rammene.

For å komme i balanse planlegges blant annet reduksjon av tjenestenivå eller effektivisering av tjenestene i forhold til forrige økonomiplan på følgende områder:

- Byggesak reduksjon 40 % i rådmannens stab
- Redusert vikarbruk generelt

- Avvikle sosionomstillingen ved skolen
- Ned 1, 2 lærerårsverk som ble økt høsten 2015 ved skolen
- Reduksjon budsjett for omsorgslønn
- Omdisponering av 10- 12 rom ved VBO til omsorgshybler – ikke økt bemanning
- Utsatt åpning dagsenter for demente hjemmeboende.

Det er funnet rom til nødvendig styrking på følgende områder:

- Deltakelse i interkommunalt barnevernsamarbeid (fra enhet NAV)
- Nødvendig styrking av DDØ for å konsolidere IKT infrastruktur og bidra til utvikling og effektivisering i alle 5 kommuner.
- 100 % stilling som ruskonsulent (i enhet NAV/ oppfølging - midler fra fylkesmannen)
- 25 % stilling prosjektstilling – gode pasientforløp

Tilskudd til lag, foreninger og private

Denne typen utgifter utgjør en del av kommunens kostnader som ikke er enten strengt nødvendige eller lovpålagte, og det ligger dermed innenfor det administrative og politiske handlingsrommet å redusere disse kostnadene.

Rådmannen har også for 2016 langt på vei ønsket å ta de politiske signalene fra tidligere budsjettprosesser, hvor disse tilskuddene ble gitt en grundig behandling, til følge, og opprettholder de fleste av tilskuddene. Den frivillige innsatsen er så stor og verdifull på Vegårshei, og man ser nytten av hver krone kommunen bidrar med til dette arbeidet.

Rådmannen har likevel foreslått en reduksjon av den generelle potten til kulturmidler med kr. 20.000 til kr 95.000.

Gjeldende økonomiplan inneholder tilskudd til Vegårshei Bygdetun med kr. 40.000 pr. år. Det har det siste året vært dialog med Aust-Agder museum og arkiv IKS, AAMA, som fylkets konsoliderte museums- og arkivenhet nå heter, for å klarlegge bygdetunets anledning til å søke trygghet og kompetansestøtte gjennom å inngå samarbeidsavtale med AAMA. En slik avtale vil blant annet forutsette at bygdetunet ansetter en bestyrer i minimum 20 % stilling. Dette vil utløse faglig og kompetansestøtte i tillegg til økonomisk støtte fra AAMA. For å klare dette forutsettes at bygdetunet øker sine inntekter, det vil si økt tilskudd fra Vegårshei kommune. Rådmannen har derfor valgt å foreslå at tilskuddet til bygdetunet økes til kr. 50.000 pr. år.

Rådmannen har videre valgt ikke å videreføre tilskudd til private veier og spredt boligbygging selv om det har vært et politisk flertall for fortsatt å prioritere dette. Rådmannen må veie hensynet til økning av andre lovpålagte tilskudd, og ikke minst hensynet til tjenester for større deler av befolkningen, foran disse tilskuddsordninger som kommer et fåtall til gode, og som etter hvert utgjør såpass små beløp at verdien av ordningene må sies å være av symbolsk art.

Avgifter og brukerbetalinger

Budsjettets inntektsside er også nøye gjennomgått, og det er kun foreslått mindre økninger av et fåtall brukerbetalinger. Rådmannen vil ikke definere disse økningene som dramatiske.

Med hensyn til nivå for kommunale avgifter gjelder selvkostprinsippet. Det betyr at avgiftsnivået skal være slik at avgiftene dekker kommunens kostnader knyttet til vann,

kloakk, renovasjon og feiing. Vi har i dag en dekningsgrad på vann og kloakk som gjør at avgiftene ikke kan økes i 2016.

Driftsbudsjett; netto driftsresultat og effektivisering

Vegårshei kommune har gjennom flere år supplert driftsinntektene med bruk av fond for å oppnå balanse / ønsket tjenestenivå. Dette er ikke lenger mulig, og driftens utgifter må tilpasses de reelle driftsinntektene, noe kommunestyret har forutsatt siden 2011. Samtidig forutsettes det at driften skal generere positive netto driftsresultat, fortrinnsvis på 3 % av driftsinntektene. I rådmannens forslag til budsjett for 2016 legges det opp til et positivt netto driftsresultat på 1,74 % (se tabell s. 37). Dette er høyere enn målsettingen på 1,5 % fra overordnet styringskort, men likevel lavere enn det som er anbefalt. Netto driftsresultat utover i økonomiplanperioden vil, med innføring av eiendomsskatt, styrkes noe.

Behov for buffer

Fremlagte budsjettforslag forutsetter, som nevnt, videreføring av tidligere gjennomført reduksjon i tjenesteproduksjon, og det skal ikke være avsatt "buffer" i enhetenes rammer. Dette tydeliggjør behovet for en sentral buffer i form av netto avsetninger til driftsfond (pkt. 17 i skjema 1 A-B). Det ligger som en forutsetning for prinsippet om rammebudsjettering at det bør finnes en slik buffer på minimum 3 %. For Vegårshei kommune betyr det at vi burde hatt en buffer på minimum minst 5 mill. for å oppnå den økonomiske robusthet som er ønskelig. Det har i de senere år i realiteten ikke vært rom til avsetning av midler til noen reell buffer som kan ta av for uforutsette utgifter i løpet av året. Det har i arbeidet med budsjettforslaget vært en viktig målsetting for rådmannen å få på plass en reell buffer for 2016. *Det fremlagte forslaget inneholder en buffer på 2,760 mill.*

Utbytte fra Agder energi

Rådmannen har valgt å budsjettere ut fra et utbytte på 834 mill. i 2016.

Om forslaget

Forslaget har som nevnt rom for avsetning til driftsfond (buffer) med kr. 2,760 mill. Ellers er det funnet rom for videreføring og styrking som nevnt over. Det bemerkes imidlertid at full finansiering av flere av styrkingstiltakene ikke har vært mulig, og at det dermed ligger inne en rekke forutsetninger om uspesifiserte kutt på andre områder i enhetene for at styrkingstiltakene kan gjennomføres.

Rådmannen vurderer at vi likevel bør kunne imøtekomme de fleste av målsettingene fra overordnet styringskort 2016 med dette forslaget, men innbyggerne vil merke fortsatt reduksjon av tjenestenivå på en rekke områder. Robusthet til å takle uforutsette utgifter mangler, og sårbarheten er svært stor.

Om eiendomsskatt

Det vises til kapittel i forslaget 8 for nærmere beskrivelse av eiendomsskatt som virkemiddel.

Økonomiplanen

I rådmannens budsjettforslag legges til grunn et netto driftsresultat for 2016 på ca. kr. 3.2 mill. / 1,74 %. For år 2 (2017) i økonomiplanen anslås et netto driftsresultat på ca. kr. 3.170

mill. / 1,70 %. For år 3 (2018) anslås dette til kr. 5.380 mill. / 2,86 %, mens for år 4 (2019) er netto driftsresultat kr. 4,596 mill. / 2,44 %.

Fremtidsrettede investeringsprosjekter

Vegårshei kommune har de siste årene gjennomført flere store investeringer. Det er ønskelig at kommunen er aktiv og offensiv ved å prioritere fremtidsrettede og nødvendige investeringsoppgaver. På denne måten utvikler kommunen tjenestetilbudet og tilpasser kapasiteten til kommuneplanens mål om flere innbyggere, tilrettelegging for boligbygging, satsing på barn, unge og eldre, samt fremtidig samfunnsutvikling.

De store og viktige investeringsprosjektene ble vedtatt gjennom budsjettbehandlingen 2014, og er videreført av kommunens overordnede styringskort for 2015 og 2016. Her ble det også vedtatt ønske om bygging av ny ungdomsskolefløy og planlegging av nye boligfelt.

Det samlede nivået på investeringer, dersom vi skal ta hensyn til alle føringene fra overordnet styringskort 2016, vil imidlertid bli uforsvarlig høyt for Vegårshei kommune, selv med innføring av eiendomsskatt. Rådmannen vurderer derfor at kommunen må redusere ambisjonsnivået på noen områder for at det skal være mulig å opprettholde et forsvarlig nivå på driftsbudsjettet i resten av økonomiplanperioden.

For at ikke investeringene skal legge for stort press på driften, har rådmannen funnet det nødvendig å ikke ta inn ny ungdomsskolefløy i investeringsprogrammet. I tillegg foreslås en betydelig reduksjon av ambisjonsnivå for nytt helsesenter. Dette vurderes som eneste aktuelle alternativ. Utsettelse eller kutt av investeringene knyttet til ny demensavdeling og VBO er ikke aktuelt av flere årsaker. Å ta helsesenteret helt ut av investeringsprogrammet vil heller ikke løse problemet, da investeringen ikke er stor nok til å gi nødvendig effekt. Selv om ny ungdomsskolefløy er sterkt ønsket, kan det være grunn til å stille spørsmål ved om det er strengt nødvendig selv om dagens bygningsmasse er sliten og umoderne. Kartlegging og befolkningsfremskriving fra SSB viser at elevtallene vil variere i årene fremover, mellom dagens nivå på ca. 280 elever, og 307 elever i 2017.

De øvrige investeringene i boligfelt og VA- infrastruktur vil det heller ikke ha særlig effekt å ta ut, da disse forutsettes å være selvfinansierende gjennom tomtsalg og kommunale avgifter.

Ny ungdomsskolefløy vil imidlertid muligens kunne tas inn i investeringsprogrammet igjen på et senere tidspunkt dersom inntektssituasjonen blir bedret, f. eks. gjennom innføring og opptrapping av nivået for eiendomsskatt, eller dersom man velger å benytte det oppsparte utviklingsfondet, se under.

En god og fremtidsrettet infrastruktur er viktig og nødvendig for et lokalsamfunn, men man kan naturligvis heller ikke investere "over evne". I fireårsplanen er det en klar forutsetning for økonomien framover, at ikke lånebehovet økes utover det som er foreslått, og at ikke nye investeringer fører til betydelig økte driftskostnader

Rådmannen legger til grunn en samlet kostnadsramme på kr. 70,611 millioner i forslaget til (real-)investeringsprogram for 2016. Det er verdt å merke seg at en del investeringer ble tatt ut av 2015 budsjettet og lagt inn igjen i 2016 budsjettet. For årene deretter foreslås følgende kostnadsramme på investeringene: 45,40 millioner i 2017, 19,35 millioner i 2018 og 21,35 millioner i 2019.

Hovedprioriteringer / større prosjekter som ligger inne i rådmannens forslag:

- ✓ Utvidelse/Utbygging for demente samt oppgradering av VBO (2016)
- ✓ Nytt helsesenter (2017)
- ✓ Utvidelse/nytt renseanlegg (2016-2017)
- ✓ Investering i boligfelt Djuptjennhaugen 4 (2016)
- ✓ Datainvesteringer (2016-2019)
- ✓ Rehabilitering vann-avløpsnett og ny adkomstvei Djuptjennhaugen (2016)
- ✓ Ubergsmoen Vannverk høydebasseng (2017-2018)
- ✓ Veginvesteringer (2016)
- ✓ Investering i Vegårshei Menighetsråd hovedsakelig utvidelse gravplass (2016)
- ✓ Bygging av flyktningeboliger / boliger til vanskeligstilte (2016)
- ✓ Boligfelt Liheia (2019)
- ✓ Vann- avløp til Moland (2017- 2018)
- ✓ Kjøp av omsorgsboliger Progressio (2016)
- ✓ Kjøp av legepraksis og utstyr (2016)
- ✓ Industriområde Fidalen (2018)

I tillegg er det lagt inn diverse mindre investeringsposter:

- ✓ Løpende rehabilitering bygg: VBO, skole og utleieboliger m.m. (2016-2019)
- ✓ Utstyr sykehjem (2016-2019),
- ✓ Ny traktor/ utstyr teknisk (2016)
- ✓ Tiltak for å lukke avvik etter vernerunder og tilsyn (2016-2019)
- ✓ Tilrettelegging for næringsvirksomhet (2016-2019)
- ✓ Rehabilitering av vann/avløpsnett (2016-2019)
- ✓ Diverse brannsikring (2017-2019)
- ✓ Kart og oppmåling (2016 og 2019)

Det vises til investeringsprogrammet i forslaget kapittel 10.

Utviklingsfond

Det har vært vurdert å bruke deler av investeringsfondet i stedet for, eller i kombinasjon med opptak av lån. Kommunen har et stort utviklingsfond pålydende kr. 34,4 millioner stående på "bok", og det er stilt spørsmål om deler av fondet burde vært brukt til å finansiere fremtidsrettede investeringer, slik at størrelsen på låneopptaket ble redusert, med påfølgende reduksjon i rente- og avdragsutgifter. Ulike beregninger er blitt utarbeidet, og det viser seg at når avkastningen på innskuddet er så vidt god, i forhold til utlånsrenten, er det lite lønnsomt å bruke av fondene til investeringer, men heller la renteinntektene komme driften til gode, som nå.

Etter rådmannens syn er det likevel viktig at kommunestyret til enhver tid er kjent med disse valgene og vurderingene, og at Vegårshei kommune tross alt har en solid og stor reserve i bakhånd.

3. ORGANISERING

3.1. Politisk struktur

Kommunestyret (21 medlemmer) er kommunens øverste politiske organ. Kommunestyret gjør vedtak på vegne av kommunen så langt ikke annet følger av lov eller delegeringsvedtak. Kommunestyret har følgende politiske fordeling:

SP: ordfører + 4
AP: varaordfører + 5
KRF: 6
Høyre: 3
FRP: 1

Vegårsheikommune styres etter formannskapsmodellen. Dette er hovedmodell i kommuneloven og innebærer at formannskapet velges av kommunestyret etter partienes forholds vise representasjon i kommunestyret. *Formannskapet* (7 medlemmer) behandler økonomiplan, årsbudsjett og skattevedtak, og er ansvarlig for den løpende styringen av arbeidet med kommuneplanen og investeringssaker. Formannskapet behandler forøvrig saker i henhold til reglementet.

Vegårshei kommune har følgende råd og utvalg:

- Formannskap
- Planutvalg
- Administrasjonsutvalg
- Valgstyret
- Vilt nemnd
- Klageutvalg
- Ungdomsråd
- Rådgivende utvalg:
 - Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne og eldreråd
 - Beredskapsråd

I tillegg er det valgt representanter til klageutvalg, kontrollutvalg, foretak og selskaper, samt flere utvalg jfr. Kommuneloven § 10.

Myndighet og ansvar fremgår av vedtak, retningslinjer og reglementer.

3.2. Administrativ struktur

Rådmannen er kommunens øverste administrative leder. Rådmannen leder arbeidet med å forberede saker for folkevalgte organer, og er ansvarlig for at disse er forsvarlig utredet. Rådmannen har videre ansvar for å gjennomføre og iverksette politiske vedtak. Rådmannens ansvar og myndighet er nærmere beskrevet i delegeringsreglementet vedtatt av kommunestyret. Rådmannen er bindeleddet mellom kommunens politiske ledelse og kommunens ansatte.

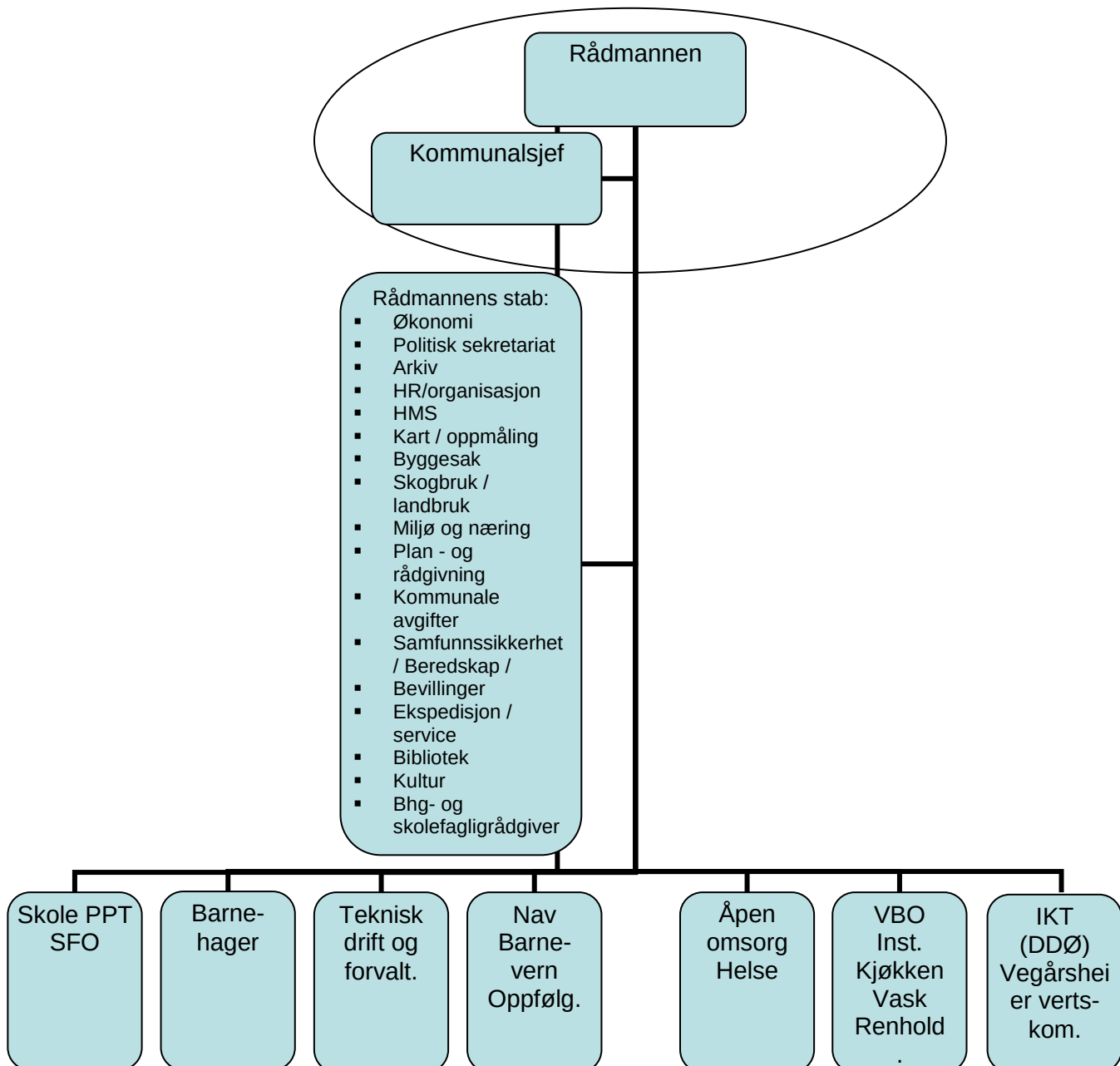
Rådmann og kommunalsjef utgjør *rådmannsteamet*. Teamet har et felles ansvar for helheten i kommunen (administrative drifts- og utviklingsoppgaver), og fordeler oppgavene seg imellom.

Rådmannens *ledergruppe* består i tillegg til rådmann og kommunalsjef, av kommunens enhetsledere, for å understreke viktigheten og nødvendigheten av helhetlig tenkning. Rådmannsteamet bidrar forøvrig med lederstøtte til enhetslederne.

Enhetslederne er *delegert totalansvar* for sine respektive enheter. Dette innebærer at enhetslederne har nødvendig myndighet for å sikre enhetenes drift, både når det gjelder faglige, økonomiske, personalmessige og organisatoriske forhold.

ADMINISTRATIVT ORGANISASJONSKART FOR VEGÅRSHEI KOMMUNE

3.3. Eierstyring

Kommunen forvalter store verdier på vegne av felleskapet. Kommunen har bl.a. aksjer i ulike selskaper, innskutt kapital i stiftelser, eiendommer, bygg og veier.

Våren 2008 behandlet kommunestyret på Vegårshei den første eierskapsmeldingen for Vegårshei kommune. Dokumentet er et førende dokument som skal legges til grunn ved utøvelse av kommunens eierskap. Hensikten med meldingen er bl.a. å øke kommunestyrets bevissthet ved å sette fokus på:

- hva kommunen eier
- hvorfor kommunen eier
- hvordan kommunen eier
- virksomhetenes formål

I mars 2010 ble eierskapsmeldingen rullert, og det ble foretatt mindre endringer. Eierskapsmeldingen bør revideres i denne kommunestyreperioden.

Vegårshei kommune er medeier i følgende selskaper:

1. Durapart AS
2. Aust-Agder Næringssselskap
3. Lisand Industrier AS
4. Vegårshei ski- og aktivitetssenter AS
5. Risør- og Tvedestrandregionens avfallsselskap - RTA AS
6. Agder Energi AS
7. Aust-Agder revisjon IKS
8. Aust-Agder museum og arkiv IKS
9. Visit Sørlandet AS
10. KLP
11. AT-Skog og Vegårshei skogeierlag
12. A/L Biblioteksentralen
13. Sørlandets Europakontor i Brussel (gjennom Agderrådet)

Sammenslutninger og stiftelser:

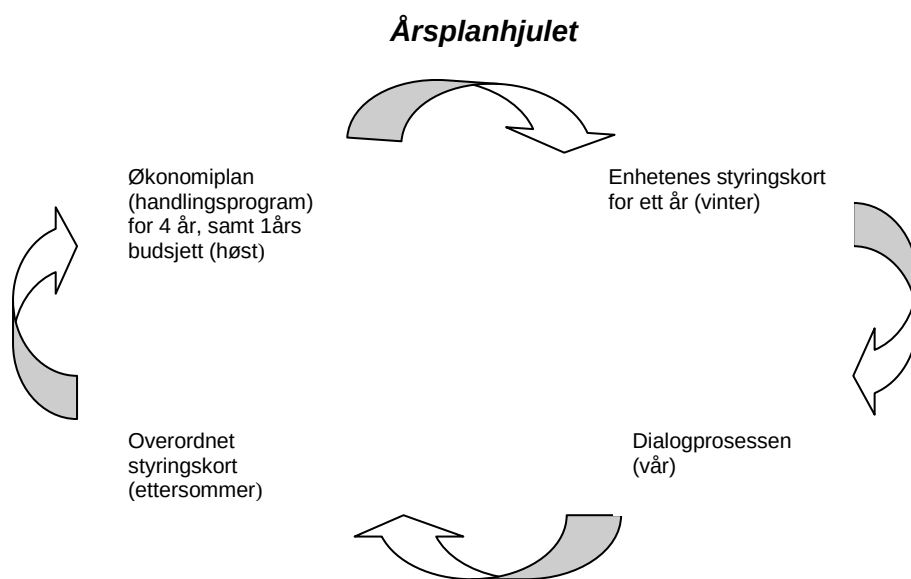
1. Kommunenes Sentralforbund (KS)
2. Østre Agder samarbeidet (kommunesammenslutning)
3. Aust-Agder Utviklings- og kompetansefond
4. Vegårshei Bygdetun

4. MÅL- OG RESULTATSTYRING

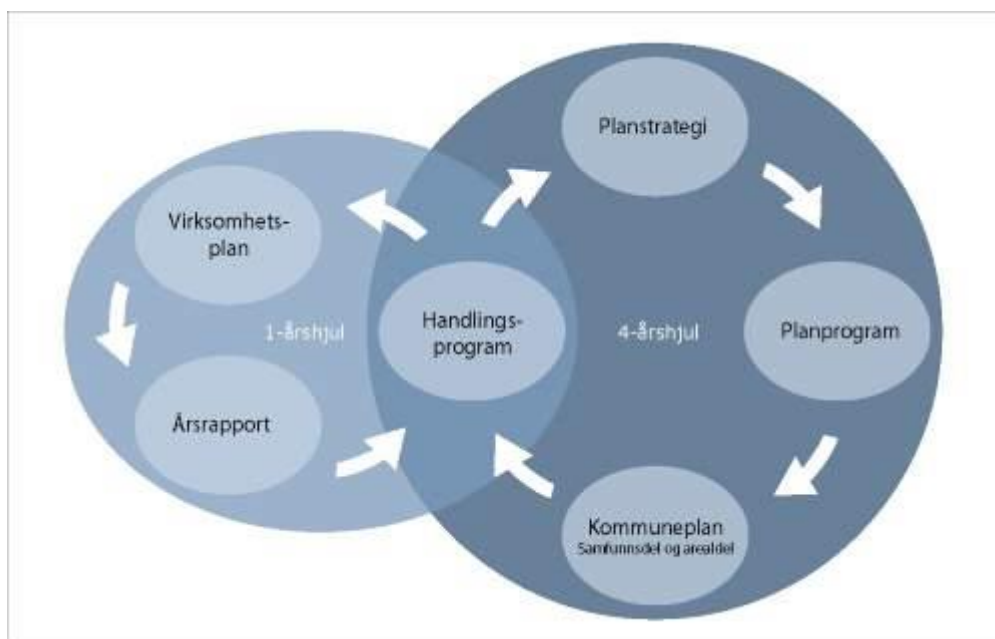
4.1. Styringsmodell

Vegårshei kommune har mål- og resultatstyring som styringsmodell. Gjennom plan- og styringsprosessene planlegges og gjennomføres aktiviteter som skal sikre kvalitet i tjenestene og forvaltningen. Resultatene fra aktivitetene følges opp i henhold til de mål og krav som er satt, og benyttes til å iverksette tiltak for kontinuerlig å forbedre tjenestene og forvaltningen. Balansert målstyring (BMS) inngår som et sentralt element i mål- og resultatstyringen.

Mål- og resultatstyring i Vegårshei kan forenklet illustreres på denne måten:

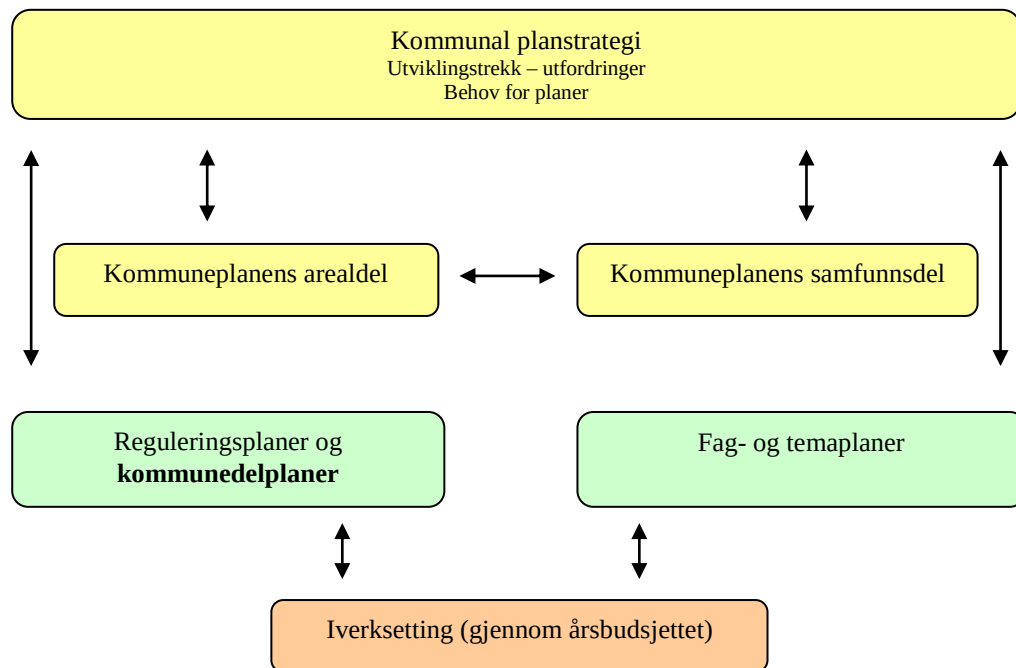

1-årshjulet i sammenheng med 4-årshjulet

4.2. Planlegge

Figuren under viser Vegårshei kommunes plansystem. Alle kommunens overordnede planer og strategidokumenter vedtas av kommunestyret.

Planstrategien

Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode (fireårsperioden), og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien er første ledd i kommunens plansystem og i kommunens langsiktige samfunnsplanlegging.

Hensikten med planstrategien er å vurdere hvilke planer som skal utarbeides og revideres i valgperioden. For å vurdere planbehovet skal planstrategien drøfte kommunens strategiske valg for samfunnsutvikling, langsiktig arealbruk, miljøutfordringer og de ulike sektorenes utfordringer. Det skal i tillegg vurderes om det er behov for å revidere hele eller deler av kommuneplanen.

Vegårshei kommune vedtok ny planstrategi for 2015-2018 08.09.15 i PS 68/15. Det nye kommunestyret kan når som helst i perioden behandle sak om planstrategi på nytt.

Kommuneplanen

Kommuneplanen er kommunens overordnede strategiske styringsdokument og inneholder mål og retningsvalg for kommunens utvikling. Kommuneplanen består av en samfunnsdel og en arealdel. Kommuneplanen utarbeides vanligvis for en periode på 12 år og revideres hvert fjerde år. Kommuneplanen skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål og interesser. Kommuneplanen skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp i fireårsperioden, og denne skal revideres årlig.

Før selve arbeidet med kommuneplanen igangsettes skal det utarbeides et planprogram for kommuneplanen. Planprogrammet skal beskrive hvilke temaer som planlegges revidert i kommuneplanen, utredningsbehov og medvirkningsprosesser.

Ny kommuneplan, både samfunnsdel og arealdel, ble vedtatt i kommunestyret 04.02.14.

4.3. Utføre

Vegårshei kommunes sentrale oppgave er å være samfunnsbygger og en attraktiv og konkurransedyktig tjenesteleverandør, forvalter og arbeidsgiver. Tjenestene og forvaltningsoppgavene skal gjennomføres i henhold til de krav og føringer som er forutsatt i styringsdokumentene. Kommuneplanen, budsjett- og økonomiplan, styringskort (overordnet og enhetsvis) og lederavtalene utgjør et viktig grunnlag for tjenesteutførelsen.

Det vises til kapittel 9 for tjenesteområdene, for nærmere beskrivelse av kommunens tjenester.

4.4. Oppfølging

4.4.1. Internkontroll og kvalitetssikring

Internkontroll inngår som en sentral del av mål- og resultatstyring. Internkontroll og virksomhetsstyring er to sider av samme sak, men internkontroll vektlegger kontrollelementet i styringen.

KS har definert "Rådmannens interkontroll – orden i eget hus" med følgende hensikt og formål for internkontroll:

- Kvalitet og effektivitet i tjenesteproduksjonen
- Helhetlig styring og riktig utvikling
- Godt omdømme og legitimitet
- Etterlevelse av lover og regler

Arbeidet med virksomhetsstyring og internkontroll i Vegårshei kommune tar utgangspunkt i sentrale prinsipper:

- Fokus på kontinuerlig forbedring
- Fokus på risikostyring
- Fokus på måloppnåelse BMS (Balansert målstyring)

Rådmannen har ansvar for at politisk vedtatte styringsdokumenter blir fulgt opp i organisasjonen, og at kommunen leverer tjenester av riktig kvalitet til brukere og innbyggere. I henhold til kommuneloven § 23 skal rådmannen sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og er gjenstand for betryggende kontroll. Rådmannens internkontroll skjer i forlengelsen av kommunestyrets tilsyn (kontrollutvalg og revisjon) og statens tilsyn med kommunene. I tillegg er det fastsatt særskilte internkontrollkrav innen en rekke områder av kommunens virksomhet. Internkontrollarbeidet i kommunen skal videreutvikles i tråd med statlige krav og føringer. Rådmannen har det overordnede ansvaret. Ledere på alle nivåer har ansvar for å etablere og følge opp den interne kontrollen i samsvar med delegerte fullmakter og styringsdialogen forøvrig.

Kommunens system for kvalitetsledelse er innrettet slik at det sikrer de generelle kravene til internkontroll, og at internkontroll er integrert i mål- og resultatstyringen. I tillegg er særskilte internkontrollkrav knyttet til enkelte tjenester eller fagområder innarbeidet i systemet. Vurderingen av hvilke områder og arbeidsprosesser som skal være gjenstand for internkontroll skjer ut fra vurdering av vesentlig risiko for fremtidige hendelser. Det er naturlig å ha hovedfokus på hendelser som kan ha negative konsekvenser. Det gjennomføres risiko- og sårbarhetsanalyser for virksomhetene og for tjenesteovergripende områder.

Arbeidet med risikostyring og internkontrollsystemer i kommunen har kontinuerlig fokus på videreutvikling og forbedring.

4.4.2. Balansert målstyring

Balansert målstyring (BMS) er et planleggings-, styrings- og rapporteringsverktøy som skal sikre politisk styring og kontroll, samt god oppfølging av kommunens virksomheter. Gjennom å sette tydelige mål og foreta systematisk måling av resultatene, bidrar BMS til at man på en enkel og oversiktlig måte kan følge utviklingen innen de mest sentrale områdene i kommunen. BMS bidrar til økt fokus på måloppnåelse, læring og fornyelse i organisasjonen.

Det er utarbeidet felles gjennomgående mål i overordnet styringskort for alle kommunens virksomheter. I tillegg er det utarbeidet unike mål for de ulike tjenesteområdene i enhetenes styringskort. De gjennomgående målene er inndelt i følgende fokusområder:

1. Samfunn (og infrastruktur)
2. Bruker og tjenester
3. Organisasjon og medarbeidere
4. Økonomi

Målene er nærmere beskrevet i overordnet styringskort og enhetsvise styringskort.

4.5. Sammenligninger

4.5.1. Kostra

Kostratallene gir kommunen mulighet for å sammenligne hvordan tjenestenivået ligger i forhold til andre sammenlignbare kommuner. Dersom tallene brukes korrekt, kan de være et nyttig verktøy for korrigeringer og endringer.

4.5.2. Fylkesmannens kommunebilde

Fylkesmannens kommunebilde (vedlegg) er et annet viktig sammenligningsgrunnlag for kommunen. Denne viser hvordan Vegårshei ligger i forhold til øvrige kommuner i Aust-Agder og landet for øvrig uten Oslo. Under nevnes noen utvalgte tjenesteområder, som synliggjør kommunens utfordringer fremover:

Befolkningsutvikling:

- Den eldre del av befolkningen øker mest prosentvis

Likestilling:

- Viktig for kommunen å konkretisere og prioritere egne likestillingsutfordringer som et utgangspunkt for lokalt likestillingsarbeid
- Det er flere kvinner som jobber deltid i Vegårshei enn snittet for landet og fylket
- Tiltak for økt sysselsetting mot ufrivillig deltid blant kvinner må ha høy prioritet
- Viktig å se kjønnslikestilling i sammenheng med levekår
- Hvordan få til likere fordeling i deltidsarbeid?

Barnevern:

- Vegårshei har fylkets minste barnevernstjeneste

Sosialhjelp:

- Tallmaterialet er lavt, og gir lite grunnlag for å trekke konklusjoner

Barnehage:

- Få ansatte menn i barnehagene
- Lav andel bekymringsmeldinger til barnevernet fra barnehagene

Utdanning:

- Gode grunnskolepoeng i Vegårshei
- Høyt økende antall barn/elever som får spesialundervisning (tiltak)
- Øke leseferdighetene til de yngste elevene
- Fokus på tidlig innsats og tilpasset opplæring på 1. -4- trinn for elever med svake ferdigheter for å redusere behovet for spesialundervisning

Helse og omsorg:

- Andel personer som er i kontakt med primærhelsetjenesten på grunn av psykiske lidelser er høyere i Vegårshei enn landet for øvrig (beskyttelsesfaktorer er bl.a. utdanning og god mestringsevne)
- Vegårshei ligger under dekningsgrad for lege og fysioterapeut

Bosetting av flyktninger:

- Viktig med nok og hensiktsmessige boliger

Økonomi og økonomistyring:

- Hvordan klare 1,75 % i netto driftsresultat over tid?

4.6. Resultater

I overordnet styringskort for 2015 hadde kommunen totalt 13 hovedmål fordelt på de fire perspektivene. Detaljert oversikt over måloppnåelse vil komme i årsberetningen for 2014.

Pr. november 2015 er kvantitativ status som følger:

Perspektiv	Antall mål	Måloppnåelse	Påbegynt	Ikke måloppnåelse
Samfunn	3	2	1	
Bruker / tjeneste	4	4		
Org. / medarb.	2	2		
Økonomi	1			1
SUM	10	8	1	1

5. HOVEDMÅL FRA KOMMUNEPLANEN 2014-2025

Rullert / ny kommuneplan ble vedtatt 04.02.14. Planen har følgende hovedmål for Vegårshei kommune i 12 års perioden:

Perspektiv	Hovedmål
Samfunn/ infrastruktur	• Legge til rette for trivsel og god folkehelse i befolkningen • Legge til rette for flere arbeidsplasser, og bidra til å videreutvikle næringslivet • Rask og sikker fysisk og digital kommunikasjon i kommunen og med regionen
Bruker /Tjeneste	• Leverer gode og fremtidsrettede tjenester til innbyggerne • Gjøre tjenestene mer tilgjengelige
Organisasjon og medarbeider	• Være en effektiv organisasjon tilpasset oppgaver og samfunnsutvikling • Kompetansen til medarbeiderne i Vegårshei kommune skal være oppdatert og fremtidsrettet. • Legge til rette for trivsel og lavt sykefravær
Økonomi	• Ha en økonomisk situasjon som er tilstrekkelig robust til å takle uforutsette hendelser. • Forvalte kommunal eiendom og eiendeler i et langsiktig perspektiv

6. ÅRSHJUL OG DIALOGPROSESS

6.1. Årshjul og dialogprosess

Vedtatt årshjulmodell ligger til grunn for utarbeidelse av forslag til årsbudsjett og fire års økonomiplan (handlingsprogram). Det vil si dialog og informasjonsmøter mellom administrasjon og politikere, utarbeidelse av overordnet styringskort og strategivedtak i kommunestyret.

Kommunestyret vedtok 08.09.15 reviderte retningslinjer for oppnevning av utvalg til komiteer og ad hoc arbeid, samt retningslinjer for gjennomføring av dialogprosessen i Vegårshei kommune.

Kommuneplanen, sammen med øvrige styringsdokumenter, lå selvfølgelig til grunn også for dialog- og økonomiprosessen i 2015. Kommunens økonomi har over lengre tid vært stram, men både fra administrativt og politisk hold har det blitt utvist vilje til åpenhet og samarbeid, noe som har bidratt til en god og konstruktiv prosess også i 2015.

Prosessen oppsummeres slik:

Januar

- Iverksettelse av budsjettvedtak
- Enhetenes styringskort og detaljbudsjetter ferdigstilles
- Medarbeidersamtaler

Februar – april

Resultatdata – evaluering

- Medarbeiderundersøkelser i 2015
- Årsmeldinger
- Årsregnskap
- Kostra-data

April – mai

Dialog med kommunestyret

- Kommuneplanens visjon, mål og prioriteringer ligger til grunn
- Samling med kommunestyret, administrasjon (inkl. enhetsledere) og tillitsvalgte
- Informasjon, spørsmål, innspill og dialog
- Hovedutfordringer for kommunen

Juni – august

- Tertialrapport
- Planlegge og iverksette tiltak
- Overordnet styringskort utarbeides av administrasjonen på bakgrunn av dialogprosessen

August – september

Kommunestyret vedtar overordnet styringskort - planlegger

- Kommuneplanens mål og prioriteringer ligger til grunn
- Overordnede prioriteringer for kommende år

September – desember

Planlegger og beslutter

- Budsjett – og økonomiplanprosess
- Administrativt og politisk “verksted” / dialog
- Rådmannens forslags til budsjett – og økonomiplan
- Kommunestyrets vedtak

6.2. Overordnet styringskort for 2016

Kommunestyret vedtok 08.09.15 følgende **9 prioriterte mål** i overordnet styringskort for 2016. Se også fullstendig overordnet styringskort i kapittel 11.

Samfunn

1. Fortsatt befolkningsvekst (2100 innbyggere i 2016)
2. Ha nødvendig infrastruktur som ivaretar tjenestetilbud og kvalitet i takt med befolkningsvekst
3. Være aktiv i debatten om ny kommunestruktur

Bruker / tjeneste

1. Fortsatt levere gode tjenester til innbyggerne
2. Redusere sosiale utfordringer knyttet til rus, psykiatri, kriminalitet og barnevernsproblematikk, samt ha god integrering av flyktingene
3. Sikre barn og ungdom god kvalitet i opplæringen
4. Sikre fremtidsrettede helse – og omsorgstjenester til innbyggerne

Organisasjon og medarbeider

1. Vegårshei kommunes organisering er fremtidsrettet, effektiv og tilpasset oppgavene

Økonomi

1. Vegårshei kommune må etablere en økonomisk situasjon, som er tilstrekkelig robust, til å takle uforutsette hendelser

6.2.1. Gjennomføring og prosess med vedtatte tiltak

I tråd med de prioriterte målene i overordnet styringskort for 2015, har kommunen allerede igangsatt flere tiltak, som bidrar til å nå målsettingene.

Samfunnsperspektivet

1. Folketallet i kommunen har økt raskere enn forventet. Folketallet er pr. 01.10.15 2035. Det kan være flere årsaker til økningen, men både tilflytting, samt at det har blitt født flere barn er viktig bidrag. Kommunen har også gjennom flere år opparbeidet seg et godt omdømme, og har hatt flere positive medieomtaler. I tillegg er det tilgjengelige boligtomter i hele kommunen. Arbeidet med rullering av kommuneplanen involverte mange innbyggere som deltok aktivt gjennom folkemøter og innspill. I tillegg mottar kommunen flere flyktninger enn på flere år.
2. De vedtatte investeringsprosjektene følger i stor grad planene. Utbygging og forbedring av kommunens VA-anlegg er et prioritert område. Noen investeringer er imidlertid skjøvet i tid, eller tatt ut pga. kommunens stramme økonomi, og fordi VBO prioriteres først.
3. Vegårshei kommunestyre har i ny kommuneplan tatt høyde for også i fremtiden å bestå som selvstendig kommune. Kommunestyret har likevel aktivt besluttet å være aktive i

debatten om ny kommunestruktur, og har gjennom fase 1, utferdiget en rapport slik regjering og storting hadde vedtatt. Kommunestyret er fortsatt med i fase 2 i utredningen.

Bruker- og tjenesteperspektivet

1. Kommunen har stort fokus på knytte til seg, og beholde kvalifisert kompetanse. Det legges stor vekt på å levere gode tjenester til våre innbyggere, samtidig med at kravet til effektivisering opprettholdes.
2. Kommunen har stor fokus på økt tverrfaglig og interkommunalt samarbeid. Vegårshei lensmannskontor har leid lokaler i administrasjonsbygget fra 1.1.15, og har hatt fast tjenesteperson tre dager i uken siden 1.8.15. dette har vist seg svært positivt, og det gode tverretatlige samarbeidet er i ferd med å gjenskapes. Det budsjetteres med videreføring av prosjekt arbeid.
3. Kommunen følger nøye med på utviklingen i oppvekstsektoren. Det er økt fokus på samordning og koordinering av spesialpedagogiske behov og ressurser. Forprosjekt knyttet til prosjektering av ny ungdomsskole ferdigstilte sin rapport i mai 2015.
4. Brukere og ansatte involveres i prosessen med utbygging og rehabilitering av VBO (institusjonen) og nytt helsesenter. Det er startet en prosess og nedsatt løsningsgrupper for å imøtekomme nye krav og forventninger for å løse helse- og omsorgsoppgavene når VBO og omsorgstjenester flytter inn i nye lokaler etter sommeren 2016.

Organisasjon- og medarbeiderperspektivet

1. Kommunens har gjennom mange år (10) hatt høyt sykefravær i helse- og omsorgsenhetene. Gjennom prosjektarbeid og målrettet innsats, spesielt rettet mot organisering, styring, bedre systemer samt å øke stillingsstørrelser, har sykefraværet i helse- og omsorgsenhetene blitt redusert betraktelig. Antall deltidsstillinger under 50 % er også sterkt redusert. I tillegg har hele organisasjonen kontinuerlig fokus på å jobbe smartere, effektivisere og møte innbyggernes behov på en bedre måte, samtidig som de økonomiske rammene ikke økes. Dette oppleves, som krevende, men ikke umulig oppgave.

Økonomiperspektivet

1. Økonomi er tema på hvert ledermøte. Det er fortsatt stort fokus på økonomistyring og rapportering. Rådmannen rapporterer jevnlig til formannskapet. Fra ledergruppa utvises det sterk lojalitet og vilje til å forsøke å holde seg innenfor gitte rammer og tilpasse tjenestenivå og oppgaver i forhold til den økonomiske realitet med det formål å kunne opparbeide en buffer. Dette har imidlertid vist seg vanskelig å få til i praksis for hele organisasjonen. De fleste enheter sliter med å oppnå balanse i regnskapet for 2015. Rådmannen vurderer kontinuerlig hvordan kommunen kan utnytte nye evt. andre inntektsmuligheter. Herunder økt interkommunalt samarbeid der dette er hensiktsmessig. I tillegg vil rådmannen for kommende periode foreslå innføring av eiendomsskatt, for å kunne opprettholde nødvendig kvalitet og lovkrav i tjenesteleveransen.

6.2.2. Demografisk utvikling**Befolkningsvekst Vegårshei 1970 – 2015 (3. kvartal 2015)**

År	Folkemengde 31.12	Fødte	Døde	Fødsels- overskudd	Innflyttinger	Utflyttinger	Netto- innflytting	Folke- tilvekst
1970	1689	13	25	-12	61	81	-20	-33
1974	1643	17	17		53	47	6	5
1978	1638	20	18	2	70	35	35	36
1980	1702	22	20	2	71	40	31	33
1984	1807	23	25	-2	80	50	30	28
1988	1832	24	21	3	58	59	-1	2
1992	1853	20	25	-5	60	62	-2	-6
1996	1857	27	14	13	57	67	-10	3
2000	1838	14	16	-2	74	73	1	
2002	1831	17	25	-8	81	64	17	9
2004	1856	20	22	-2	58	58		-2
2005	1854	17	20	-3	51	53	-2	-5
2006	1849	26	20	6	80	71	9	15
2007	1864	22	22		84	64	20	20
2008	1884	19	23	-4	85	84	1	-3
2009	1881	25	28	-3	71	64	7	5
2010	1886	31	20	11	94	68	26	36
2011	1933	17	22	-5	83	66	17	11
2012	1986	27	13	14	126	87	39	53
2013	2000	18	27	-9	102	79	23	14
2014	2018	19	15	4	95	81	14	18
K3 2015	2035	16	18	-2	91	72	19	17

Oversikten over barnekull i Vegårshei i tidsrommet 2010 – 2015:

2010 - 32
2011 - 24
2012 - 34
2013 - 19
2014 - 18
2015 – 21 (+ 1-2 fødsler til)

Framskrevet folkemengde, etter region, alder, tid og statistikkvariabel

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2025	2030	2035	2040
	Middels nasjonal vekst (Alternativ MMMM)	Middels nasjonal vekst (Alternativ MMMM)	Middels nasjonal vekst (Alternativ MMMM)	Middels nasjonal vekst (Alternativ MMMM)	Middels nasjonal vekst (Alternativ MMMM)	Middels nasjonal vekst (Alternativ MMMM)	Middels nasjonal vekst (Alternativ MMMM)	Middels nasjonal vekst (Alternativ MMMM)	Middels nasjonal vekst (Alternativ MMMM)	Middels nasjonal vekst (Alternativ MMMM)
0912 Vegårshei										
0-5 år	149	150	142	142	136	142	151	161	171	175
6-15 år	279	284	307	298	306	303	290	285	294	310
16-66 år	1 277	1 297	1 298	1 335	1 346	1 362	1 430	1 454	1 465	1 496
67 år eller eldre	305	304	312	299	303	304	348	424	491	531

Fotnote(r):

Hvert alternativ beskrives ved fire bokstaver i følgende rekkefølge: fruktbarhet, levealder, innenlandsk flytting og innvandring. M = middels, L = lav, H = høy, K = konstant og 0 = null. For befolkningsframskrivningene publiseres blir desimaltall avrundet til heltall. Siden en avrundet sum ikke nødvendigvis tilsvarer summen av avrundede tall, kan man få litt ulike tall dersom man summerer folketallet på tvers av geografiske nivåer.

6.2.3. Interkommunale samarbeidsløsninger

Østregionen:

IKT

Vegårshei kommune har siden 2009 vært vertskommune for DDØ (Den Digitale Østregionen). Dette samarbeidet omfatter alt av IKT-tjenester for kommunene Gjerstad, Risør, Tvedestrand, Vegårshei og Åmli. IKT har vært, og er et område i kontinuerlig vekst og utvikling, med stor strategisk betydning for kommunene. For Vegårshei er det både utfordrende og utviklende å ha ansvar for et så dynamisk og komplekst område.

Det er tydelige positive erfaringer av samarbeidet:

1. Kommunenes sårbarhet er redusert
2. Drift og utvikling er effektivisert og profesjonalisert
3. Det har vært god søkning til ledige stillinger
4. Avtalte økonomiske rammer har vært overholdt

Utfordringene framover er særlig knyttet kommunenes kapasitet og kompetanse ved gjennomføring og iverksetting av omfattende og komplekse prosjekter, endring av arbeidsprosesser og gevinstrealisering ved innføring av nye tekniske løsninger. I tillegg erfarer enhetene å ha et stort etterslep for å ivareta intern infrastruktur i kommunene. Dette tas det hensyn til i rådmannens forslag til årsbudsjett- og økonomiplan.

Felles skatteoppkrever

Fra 2012 ble Vegårshei innlemmet i det interkommunale samarbeidet om felles skatteoppkrever, Kemneren i Øst-regionen, Aust-Agder. Åmli, Gjerstad, Tvedestrand og Risør var fra før tilsluttet denne ordningen. Noen av målsettingene er blant annet å skape et større fagmiljø og redusere sårbarhet.

PPT

Vegårshei har i flere år hatt felles PPT tjeneste med Risør og Tvedestrand. Gjerstad ble tilknyttet samarbeidet i 2015.

Kulturskolen øst i Agder

Gjerstad, Risør, Tvedestrand og Vegårshei deltar i ulike aktiviteter i regi av Kulturskolen øst i Agder.

Barnevern

Vegårshei kommune har vedtatt å inngå i interkommunal barnevernstjeneste med kommunene i østregionen fra 1.1.16. Nye lokaler tas i bruk på Brokelandsheia, og Gjerstad blir vertskommune for samarbeidet.

Østre Agder samarbeidet:

Foruten samarbeidet med kommunene i østregionen, deltar Vegårshei i Østre Agder samarbeidet. Østre Agder er et samarbeidsforum for kommunene Arendal, Froland, Grimstad, Åmli, Tvedestrand, Risør, Gjerstad og Vegårshei. Dette fellesskapet skal bidra til å samordne regionens og kommunenes interesser overfor fylket, staten og andre organer på region-, fylkes- og/ eller riksplan. Samarbeidet skal jobbe for å styrke regionens infrastruktur og systematisk arbeide for at regionen velges som lokaliseringssted for offentlige og private virksomheter.

Østre Agder kan også bidra til etablering av samarbeidsløsninger for to eller flere kommuner knyttet til områder av kommunenes virksomhet og tjenesteproduksjon der kommunene finner det formålstjenlig. I tillegg skal samarbeidet stimulere til at regionen gjennomfører prosjekter for å øke kompetansen i regionens kommuner og utvikle løsninger knyttet til levering av kommunale tjenester. Det vises for øvrig til samarbeidets styringsdokumenter.

Under følger noen samarbeidsordninger koordineres gjennom Østre Agder samarbeidet:

Østre Agder brannvesen

Vegårshei kommune har siden 2007 inngått i Østre Agder brannvesen. Erfaringer så langt har vist at dette utelukkende har vært et positivt tiltak. Momenter som blir trukket frem er følgende:

- Mer stabil og profesjonell ledelse (heltid)
- Større fagmiljø og kompetanse (fagfolk på heltid)
- Bedre kompetanse på instruktørene (faste instruktører – "instruktørving")
- Enklere og side-forskyve ressurser (behøver ikke å tenke økonomi i enkelt tilfeller)

Krisesenter for kvinner, barn og menn

Krisesenter for kvinner og barn i Arendal ble i 2011 endret fra stiftelse til å bli et vertskommunesamarbeid. Krisesenteret ble i tillegg utvidet til også å gjelde for menn. Vegårshei har ikke ressurser til å ivareta oppgavene med å ha et eget krisesenter med de krav som stilles, og har derfor gått inn i samarbeid med flere andre kommuner, hvor Arendal er vertskommune.

Vergemål

Vegårshei kommune har deltatt i felles overformynderi med Arendal, Åmli og Tvedestrand de siste årene, hvor Arendal var vertskommune. Fra 1.7.13 ble overformynderiet overført til Fylkesmannen, som nå ivaretar oppgaver innen vergemål. Det vil si at vertskommunemodellen opphørte fra samme tidspunkt.

Samhandlingsreformen St.meld. 47 (08 – 09)

Reformen trådte i kraft fra 2012 og innebærer at kommunen har fått utvidet ansvar for innbyggernes helse. Interkommunalt samarbeid med Østre Agder kommunene er etablert, og er svært viktig, for å kunne imøtekomme flere av de krav som stilles i forbindelse med reformen.

Veilys

Det er etablert samarbeid om ansvar og oppgaver på veilys.

Aktuelle nye interkommunale samarbeidsområder:

Rådmennene i østregionen jobber med å se på andre alternative interkommunale samarbeidsområder. I første omgang gjelder dette ulike støttefunksjoner. Stadig flere oppgaver, nye lovkrav og ulike forventninger har vist at kommunene er svært sårbare både på kapasitet og kompetanse innen flere funksjoner.

7. RAMMEBETINGELSER

7.1. Regjeringens kommuneopplegg

Regjeringens forslag til statsbudsjett ble lagt fram 7. oktober. Regjeringen legger opp til en realvekst i kommunesektorens *samlede* inntekter på om lag 7,3 mrd. kroner, mens det i kommuneproposisjonen ble signalisert en realvekst i intervallet 6-7 mrd. kroner.

Realveksten i *frie inntekter* (skatt og rammetilskudd) anslås til 4,7 mrd. kroner, mens det i kommuneproposisjonen i mai ble signalisert en vekst på mellom 4,5 og 5 mrd. kroner. Realveksten, dvs. vekst utover kompensasjon for lønns- og prisvekst, fordeles med 4,2 mrd. kroner på kommunene og 0,5 mrd. kroner på fylkeskommunene. Veksten er her sammenlignet med "RNB-nivået" for i år. Sammenlignet med det forventede, oppdaterte nivåanslaget for kommunenes frie inntekter i år, legger kommuneopplegget for 2016 opp til en nominell vekst på 4,1 %, dvs. *realvekst på rundt 1,4 %* siden kostnadsveksten (deflatoren) anslås til 2,7 %.

Regjeringen foreslår at den kommunale inntektsskattøren for personlige skattytere justeres opp fra 11,35 % poeng til 11,80 % poeng.

I rådmannens budsjettframlegg for 2016 er frie inntekter (skatt og rammetilskudd) satt til 130,272 mill. kroner, som er kr.400.000 mer enn det Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) opererer med. Grunnen til dette er at Vegårshei er trukket kr.400.000 i rammetilskuddet fordi regjeringen forutsetter at skatteoppkreverfunksjonen blir statlig fra 1.7.2016. Dette ble nedstemt i sommer og vi har liten tro på at det blir flertall for dette. (Vi har budsjettet med utgiftene til skatteoppkreverfunksjonen for hele året.). Rådmannen legger nå til grunn 126,654 mill. kr som frie inntekter i 2016. *I dette budsjettforslaget legges derfor til grunn en nominell vekst i frie inntekter på 3,618 mill. kr eller 2,85 %.* Dette er en del lavere enn den varslede veksten for kommunene samlet (4,1 %). Dette skyldes først og fremst reduksjon i aldersgruppene 6 - 15 år, og andel over 90 år.

Innlemminger av øremerkede tilskudd, og generelt alle andre oppgaveendringer som det kalles, korrigeres for, når vekst i frie inntekter beregnes. Kommuneopplegget for 2016 har i seg noen slike definerte oppgaveendringer, på lik linje med hva som har vært vanlig de senere år.

I rammetilskuddet for 2016 er følgende elementer/endringer lagt inn eller trukket ut (i 2015 kr): (Vegårsheis del vises i kolonnen lengst til høyre. Alle tallene er oppgitt i 1.000 kr).

Midler inn (kompensasjon) (1 000 kroner)

Øyeblikkelig hjelp, døgnopphold	1.206.600	554
Valgkort	9.243	6
Nasjonalt minstekrav til foreldrebetaling i barnehage, helårseffekt	160.220	62
Gratis kjernetid i barnehage, helårseffekt	54.000	21
Representantforslag – krisen i Syria	7.300	3
Brukerstyrt personlig assistanse, helårseffekt	205.400	94
Likeverdig behandling, ikke-kommunale barnehager	180.000	69
Ny naturfagstime	77.600	38

Midler ut (uttrekk)

Maksimal foreldrebetaling i barnehage, helårseffekt	-134.640	-52
Adopsjonsutredning i barnevernet, helårseffekt	-514	0
Adm. utgifter, innføring nasj. minstekrav foreldrebetaling	-42.834	-17
Endring finansieringsordning, ikke-kommunale barneh.	-338.000	-130
Overføring skatteoppkreverfunksjon	-630.000	-397
Husbanken (SIKT)	-11.200	-7
Statlige og private skoler, økning i elevtall	-109.000	-54
Sum innlemminger og korreksjoner	634.175	191

Rådmannen har for de øvrige årene i planperioden (2017-19) budsjettet med en årlig økning i skatt på henholdsvis 0,97 % fra 2016-2017, 0,96 % fra 2017-2018 og 0,95 % fra 2018-2019. Rammetilskuddet budsjetteres med realvekst på 0,01 % fra 2016-2017, 0,10 % fra 2017-2018 og 0,10 % fra 2018-2019.

Rådmannen har for øvrig merket seg Regjeringens forslag om å øke innslagspunktet for tilskudd til ressurskrevende brukere med kr.10.000 utover prisstigning fra kr.1.043.000 til 1.081.000. Den statlige kompensasjonen for utgifter utover innslagspunktet foreslås fortsatt å være 80 %.

Det er også verdt å merke seg at Regjeringen vil prioritere tiltak som fremmer arbeid, aktivitet og omstilling. Regjeringen legger frem en særskilt tiltakspakke. Det gis et engangstilskudd på 500 millioner kroner til vedlikehold og rehabilitering av skoler og omsorgsbygg i kommuner. Midlene vil bli fordelt med likt kronebeløp per innbygger uten søknad. For Vegårshei vil dette dreie seg om ca. kr.195.000,-. Midlene kommer i tillegg til veksten i kommunens inntekter, og de er ikke lagt inn i budsjettet vårt.

7.2. Prognose (forutsetninger) for kommunens generelle inntekter og utgifter

Det som kan kalles for kommunens generelle inntekter og utgifter fremgår av det såkalte budsjettskjema 1A. Budsjettskjema 1A synliggjør på en god måte den samlede "driftskaka" som kommunen kan bruke på tjenester og aktiviteter innenfor de ulike rammeområdene eller enhetene. Avsatte midler til å møte kommende lønnsoppgjør, samt andre fellesutgifter til fordeling gjennom året, må også finansieres av denne "kaka".

Budsjettet vil være i balanse det enkelte år, når "kaka" er lik summen av enhetenes (rammeområdenes) rammer. Vi ser at "kaka" i 2016 økes med ca. kr. 12,288 mill. sammenlignet med hva som ble lagt til grunn i opprinnelig budsjett for 2015. Siden vi ikke budsjetterte med integreringstilskudd flyktninger i 2015, utgjør dette tilskuddet kr. 7,008 mill. av økningen. Netto kan vi derfor si at "kaka" økte med kr. 5.280 mill. Rådmannen vil presisere at dette er en nominell og ikke reell økning, dvs. at den mer voluminøse "kaka" først må anvendes til å finansiere lønns- og kostnadsvekst fra 2015-2016 før eventuelt nye tiltak får tilført midler. Ellers ser en at "kaka" er størst i 2017 og mindre igjen i 2018 og 2019, men i disse to årene er det også lagt opp til en større buffer. Avsetning til disposisjonsfond (buffer) er på et tilfredsstillende nivå i 2016 i forhold til det overordnede styringskortet. Rådmannen vil først kort kommentere og begrunne hva som ligger til grunn for budsjetteringen av de enkelte postene som bestemmer størrelsen på "driftskaka" i 2016-19.

7.2.1. Skatt på inntekt og formue (skatteanslaget) pluss rammetilskudd

For skatt og rammetilskudd er det tatt utgangspunkt i tall fra statsbudsjettet.

Rammetilskuddet er økt med kr. 400.000 tilsvarende det som blir trukket for ved statliggjøring av skatteoppkreverfunksjonen. Som nevnt i punkt 7.1 har vi ikke tro på at dette blir gjennomført. Det er derfor sannsynlig med en tilsvarende påplussing av rammetilskuddet.

Eiendomsskatt er lagt inn med kr. 3.200.000 i 2016 og 2017, dette utgjør 2 promille. I 2018 og 2019 er det budsjettert med kr. 4.800.000, som utgjør 3 promille. For å innføre eiendomsskatten er det lagt inn kr.1.250.000 i 2016. Dette skal dekke innleid hjelp til innføring av eiendomsskatt, taksering av hytter og datautgifter til nye programvarer. I tillegg er det lagt inn 0,20 årsverk for å fakturere/innkreve eiendomsskatten. Fra og med 2017 er den årlige utgiften beregnet til kr. 250.000 som dekker datautgifter og ny stilling tilsvarende 0,2 årsverk. **(Kommunestyrets vedtak: kr. 1.050.000 i 2016 til dekning av kostnader i forbindelse med innføring av eiendomsskatt).**

7.2.2. Andre generelle statstilskudd

1. **Kompensasjonstilskudd sykehjem/omsorgsboliger:** Kommunen får utløst slik rente- og avdragsrefusjon for 16 omsorgsboliger og 6 sykehjemsplasser. Rentedelen av kompensasjonen er beregnet med 2,25 % som rentesats.
2. **Rentekompensasjon skoleanlegg:** Kommunen får innenfor gjeldende ordning utbetalt rentekompensasjon fra Husbanken av en ramme på ca. kr. 6,5 mill. Også her er det Husbankens flytende rente gjennom året som er referanserente. Kompensasjonen løper over 20 år. Investering som ble gjennomført i 2010-2011 på skolen kommer innenfor ordningen som er betegnet som ny ordning.
3. **Investeringskompensasjon reform 97:** Beløpet som her er oppført for 2016, er å oppfatte som 100 % treffsikkert. Det har sammenheng med at rentedelen av denne kompensasjonen beregnes på grunnlag av rentenivået 1. juli året før budsjettåret.
4. **Tilskudd ressurskrevende tjenester:** I budsjetteringen av dette anslaget er det tatt utgangspunkt i gjeldende regelverk som sier at staten refunderer 80 % av netto lønnsutgifter utover et innslagspunkt på kr.1.081.000.
5. **Integreringstilskudd:** I budsjetteringen av dette er det kun lagt inn de flyktningene som vi har tatt i mot etter opprinnelig plan. Det er tatt i mot en familie i tillegg som det ikke er budsjettert med hverken på inntektssiden eller utgiftssiden på de forskjellige enhetene. Dette fordi det er for tidlig å anslå utgiftene i 2016.
6. **Momskompensasjon fra driftsutgifter:** Inntektene anslås til kr. 2,7 mill. i 2016 budsjettet. Rådmannen har valgt å budsjettere med lik kompensasjon framover.

7.2.3. Netto finansinntekter- og utgifter

Renteinntekter og utbytte

Rådmannen har lagt til grunn 2,0 % som innskuddsrente på midlene i utviklingsfondet (kr. 34,4 mill.) i 2016, og 2,3 % i resten av planperioden. Det er også forutsatt at ca. kr. 4.mill. av kortsiktig likviditet, har samme betingelser. Mens plasseringer ellers, er lagt til grunn 1,30 % i 2016 og 1,5 % resten av årene. Renteinntektene på formidlingslån (nå kalt startlån) er kr. 210.000 mindre enn renteutgiftene på disse lånene (se linje 7.3 og 8.3 opp mot hverandre). Dette skyldes at vi ikke får videre utlånt låna med en gang, i tillegg tar banken en administrasjonsutgift for disse låna.

Utbytteinntektene fra Agder Energi er budsjettert med følgende forutsetninger:
2016-2019: Resultat Agder Energi 834 millioner, 60 % av over 400 millioner.

Renteutgifter og avdrag

Rådmannen har lagt til grunn 2,0 % som p.t. rente på kommunens innlån i 2016, mens det for 2017-2019 er budsjettert med 2,5 %. For kommunens fastrentelån er renteutgiftene naturligvis budsjettert med grunnlag i de gitte betingelsene. Avdragsutgiftene er beregnet med utgangspunkt i nedbetalingsplaner for eksisterende gjeld og forventet nedbetalingstid på de nye investeringslåna som er satt til 30 år. Et veid gjennomsnitt av investeringene tilsier en kortere lånetid. Men siden vi har en del å gå på i forhold til minimumsavdrag har vi valgt 30 år på lån i økonomiplanperioden.

7.2.4. Avsetninger (inkl. overføring fra drift til investering)

4-årsperspektivet 2016-2019

Vegårshei kommune ønsker å legge netto driftsresultat som styringsmål for bærekraftig kommuneøkonomi. I styringskortet for 2016 er målet 1,5 % i regnskapsresultat. Dette målet klarer vi å oppnå med budsjettforslaget for 2016, der netto driftsresultat er 1,74 %. Netto driftsresultat er også over 1,5 % i resten av perioden (hvis budsjett holdes). Summert over fire års perioden 2016-19 brukes det kr. 0 av disposisjonsfond (linje 15) og det avsettes kr. 14.486.000 (linje 12). I budsjettforslaget for øvrig ligger til grunn at det antatte årlige egenkapitalinnskuddet i KLP finansieres av midler fra drift i 2016-2019 (uansett kan dette ikke lånefinansieres).

7.2.5. Netto driftsresultat og saldering

Rådmannen viser her til følgende oppstilling (hvor regnskapstall for 2013 og 2014 samt budsjettall for 2015 også framgår): **(Kommunestyrets vedtak: jfr. eget budsjettskjema – oversikt over økonomisk drift).**

	R.2013	R.2014	B.2015	B.2016	B.2017	B.2018	B.2019
Brutto driftsresultat, ekskl. avskrivninger	-6 298	-3 024	- 10 602	-8 719	-9 613	- 12 812	- 12 797
Finansinntekter	-7 567	-8 165	-7 919	-6 824	-6 962	-6 981	-6 973
Finansutgifter	12 063	11 691	15 118	12 343	13 405	14 413	15 174
Netto driftsresultat	-1 803	502	-3 403	-3 200	-3 170	-5 380	-4 596
Bruk av avsetninger (driftsfond)	- 579	-2 022	0	0	0	0	0
Avsetninger til driftsfond	1 166	1 325	2 983	2 760	2 710	4 900	4 116
Overført fra drift til investering	1.216	195	420	440	460	480	480
Bunnlinjen/regnskapsmessig resultat	0	0	0	0	0	0	0
Netto driftsresultat i %	1,04	- 0,29	1,96	1,74	1,70	2,86	2,44

I rådmannens budsjettforslag for 2016 legges til grunn et netto driftsresultat på kr. 3.200 mill. For år to (2017) i økonomiplanen, anslås et netto driftsresultat på kr. 3.17 mill. For år tre (2018) anslås dette til kr. 5.38 mill. mens for år fire (2019) er netto driftsresultat kr. 4,596 mill.

8. INNFØRING AV EIENDOMSSKATT

8.1. Utredning om innføring av eiendomsskatt

Rådmannen har gjort kjent tidligere i høst at forslaget til økonomiplan 2016-19 og årsbudsjett 2016 vil legge til grunn inntekter fra eiendomsskatt. Det sentralt fastsatte regelverket om eiendomsskatt er utformet slik at kommunen har svært gode muligheter (mange «frihetsgrader») til å skrive ut eiendomsskatt på en sånn måte at en bør kunne «treffe» rimelig så eksakt et gitt, målsatt inntektsnivå. Rådmannen har i den forbindelse lagt til grunn et inntektsnivå på 3,2 mill. kr både i 2016 og 2017, mens 4,8 mill. kr i 2018 og 2019 ved at skattesatsen da vil være økt fra 2 til 3 o/oo. Rådmannen har funnet det nødvendig med å foreslå innføring av eiendomsskatt siden driftsmarginen oppleves som svært skjør og lite bærekraftig uten slike ekstra inntekter. Inntektene fra eiendomsskatt bør de nærmeste årene avsettes til en buffer (les disposisjonsfond) for å møte «forstyrrelser» i driftsforutsetningene framover, dvs. i situasjoner hvor kommunen kan erfare utgiftsøkninger og/eller inntektsreduksjoner som ikke er tatt høyde for fullt ut i fastsettingen av de opprinnelige budsjettramme-forutsetningene. Rådmannen mener at fondet bør bygges opp til å utgjøre en (minimums-)kapital på 5-6 mill. kr innen utgangen av den kommende planperioden (dvs. per 31.12.19).

8.2. Områder og utskrivningsmuligheter for ulike objekter

Nedenfor gis en relativ sammenfattet omtale av et «regime» med eiendomsskatt. Det er dessuten tatt inn noen beregninger fra høsten 2010, som illustrerer hvilket skattegrunnlag aktuelle eiendomsskatteobjekter vil måtte ha i gjennomsnitt for å generere et gitt nivå på eiendomsskatteinntekter for kommunen.¹ Først gis en oversikt over de ulike utskrivningsalternativene som sentralt regelverk har gitt anledning for:

- 1) Eiendomsskatt i hele kommunen*
- 2) Eiendomsskatt i klart avgrensede områder helt eller delvis utbygd på byvis, eller der slik utbygging er i gang
- 3) Eiendomsskatt bare på verker og bruk
- 4) Alternativ 2+3.
- 5) Eiendomsskatt på *næringseiendom* i hele kommunen. I tillegg til verker og bruk, omfatter dette kontorlokaler, forretninger og annen tjenesteproduiserende virksomhet.² Driftsdelen av jord- og skogbrukseiendommer samt boligdelen av utleiebygg ble ikke berørt av endringen
- 6) Alternativ 4+5
- 7) Eiendomsskatt på faste eiendommer i hele kommunen, unntatt på verk og bruk og annen *næringseiendom*

**) Fom. '14 ble det gitt anledning til å benytte formuesgrunnlag ved eiendomsskattetaksering av bolig. Finansdepartementet begrunner denne alternative takseringsmetoden ved at den innebærer en mer effektiv utnyttelse av tilgjengelig offentlig informasjon, og bidrar til å redusere kostnadene for taksering av bolig.*

Alternativ 7 er det alternativet som det sist er gitt hjemmel for. Adgangen til å skrive ut eiendomsskatt på *næringseiendom* (dvs. utover verker og bruk) og eiendomsskatt i hele kommunen, er også relativt nylig regulert. Denne muligheten har gjort det enklere for kommunene å innføre eiendomsskatt, da det ikke lengre er nødvendig å avgrense

¹ Rådmannen har i skrivende stund ikke fått tilgang til oppdaterte data fra Skatteetaten over formuesgrunnlaget til boligeiendommer i Vegårshei. Disse dataene skal være like om hjørnet. Rådmannen vil da kort tid etter presentere beregninger som med gitte forutsetninger, simulerer aktuell eiendomsskatt.

² Driftsdelen av jord- og skogbrukseiendommer samt boligdelen av utleiebygg omfattes ikke.

grunnlaget for eiendomsskatt. Tidligere hadde kommunene bare muligheter til å skattlegge i "område som heilt eller delvis er utbygde på byvis, eller der slik utbygging er i gang" og/eller på "verk og bruk".

Kommunestyret avgjør suverent om kommunen skal ha eiendomsskatt. Skatten må vedtas for hvert enkelt skatteår i forbindelse med den årlige budsjettbehandlingen. Kommunen har i utgangspunktet ansvaret for å takserer eiendommene, men for taksering av boligeiendommer er det altså f.o.m. 2014 gitt adgang til kommunene om å basere seg på formuesverdier (dvs. de verdigrunnlagene for fast eiendom som også brukes til skatteligningsformål). Rådmannen vil foreslå en slik (praktisk) takseringsmetode for boligeiendommer.

Det nye regimet for utskrivning av eiendomsskatt på boligeiendommer baserer seg på gitte prinsipper og regler for fastsetting av et skattegrunnlag. Rådmannen vil først presisere at det som kalles for ligningsverdi eller formuesverdi ikke er det samme som eiendomsskattegrunnlaget.³ Eiendomsskattegrunnlaget for bolig skal også ta utgangspunkt i formuesgrunnlaget som brukes til ligningsformål. Men istedenfor å multiplisere dette grunnlaget med 25 % (alternativt 50 % hvis det er sekundærbolig), skal eiendomsskattegrunnlaget utmåles ved at det skal trekkes fra en sentralt, fastsatt reduksjonsfaktor. Den obligatoriske reduksjonsfaktoren for skatteåret 2016 er 0,8 (som må leses som 20 % reduksjon av formuesgrunnlaget). Kommunestyret har så muligheter til å foreta ytterligere to justeringer fra dette grunnlaget; i form av en egen, fastsatt reduksjonsfaktor og et bunnfradrag (etter de samme reglene som nevnt tidligere).

Det er rådmannens klare oppfatning at disse prinsippene og verktøyene til sammen gir kommunestyret et fleksibelt verktøy til å bestemme hvor mye eiendommene i kommunen skal bli skattlagt for å treffe godt med det målsatte inntektsnivået for eiendomsskatt som ligger til grunn i budsjettpremissene. Det må sies å være bedre og mer fleksibelt å anvende disse "verktøyene" til å justere skattetrykket enn at kommunen f.eks. ved en takseringsrunde finner omsetningsverdien av eiendommene, og så f.eks. sier at halvparten av denne verdien skal være grunnlaget for skatten. Da vil en i så fall heller ikke ha anledning til å justere dette grunnlaget før eiendommene skal takseres på nytt om 10 år.

Sammenhengen mellom ulike verdier og fradragselementer ved fastsettingen av selve skattegrunnlaget, er dermed slik (for en primærbolig):⁴

Formuesgrunnlag (=4 x ligningsverdi/formuesverdi)	1 500 000
- fradrag for sentralt fastsatt reduksjonsfaktor	300 000
- evt. fradrag for lokalt fastsatt reduksjonsfaktor	60 000
- evt. bunnfradrag (gitt kronebeløp)	100 000
= Eiendomsskattegrunnlag	1 040 000

³ Ligningsverdien/formuesverdien beregnes som en gitt prosent av et formuesgrunnlag (som skal være et uttrykk for markedsverdien); nemlig ved at ligningsverdien for primærbolig (bolig man eier og bor i selv) fastsettes som 25 % av formuesgrunnlaget, mens ligningsverdien for sekundærbolig (bolig, ikke fritidsbolig man eier, men ikke bor i selv) er 50 % av formuesgrunnlaget.

⁴ Det tas altså utgangspunkt i et formuesgrunnlag (her satt som et eksempel til 1,5 mill. kr). For en primærbolig (bolig man eier og bor i selv) er formuesgrunnlaget 100/25 (altså 4 ganger) så stor som ligningsverdien for boligeiendommen, siden ligningsverdien for primærbolig er 25 % av formuesgrunnlaget (markedsverdien). Den sentralt fastsatte reduksjonsfaktoren er 0,8, som betyr at det skal trekkes 20 % fra formuesgrunnlaget. Kommunestyret kan så fastsette og vedta en «lokal» reduksjonsfaktor i tillegg (i eksempelet ovenfor satt til 5 %). Denne reduksjonen skal i fall beregnes av et netto formuesgrunnlag (i eksempelet lik 1,2 mill. kr). Til slutt kan så kommunestyret også vedta et bunnfradrag, som er et gitt beløp (i eksempelet satt til 100.000 kr).

8.3. Skattesatser og tilpasningsmuligheter for fastsetting av takstgrunnlaget

Eiendomsskatten er eksklusiv kommunal. Den avregnes ikke mot inntektsutjevningen i inntektssystemet etter gjeldende regler. Ei eiendomsskattekrone kan derfor sies også å være ei ekstra krone netto.

Ved budsjettbehandlingen fastsetter kommunestyret hvilke skattesatser som skal brukes i utskrivningen av eiendomsskatt det kommende budsjettåret. Skattesatsen skal etter § 11 i eiendomsskatteloven være minst 2 promille og maksimum 7 promille av takstgrunnlaget for eiendommen. Skattesatsen kan ikke være høyere enn 2 promille det første året det blir skrevet ut eiendomsskatt i en kommune. Satsen kan som hovedregel bli økt med maksimalt to promille i året inntil maksimumssatsen nås. Den kan settes ned til minstegrensen fra et år til et annet uavhengig av hvor høy skattesatsen er fra før. Etter § 12 i eiendomsskatteloven kan kommunestyret også velge å operere med differensierte satser for eiendomsskatten. Kommunen kan fastsette høyere eller lavere satser for bolig- og fritidseiendommer enn andre eiendommer. Næringseiendommer og verker og bruk må ha samme sats, men denne kan altså avvike fra den som skrives ut på bolig- og fritidseiendommer. Bare våningshuset vil være eiendomsskatteobjekt for landbrukseiendommer.

Som vist ovenfor, har kommunen gode muligheter til å anvende visse «tilpasningsverktøy» ved fastsetting av et utskrivingsgrunnlag. Blant annet kan kommunen altså fastsette en særskilt reduksjonsfaktor ved utmåling av skattegrunnlag. Denne lokalt, fastsatte reduksjonsfaktoren vil i så fall ligge fast og gjelde for en periode på 10 år, og dessuten være lik for *alle* eiendommer (utskrivingsobjekter). Kommunen har så også muligheter for å fastsette et bunnfradrag (lik et gitt absolutt beløp per utskrivingsobjekt) ved beregningen av det endelige skattegrunnlaget for utskrivning av eiendomsskatt. Bunnfradraget gjelder ikke for verker og bruk samt næringseiendommer; bare for hytter og alminnelige boligeiendommer. Et bunnfradrag skal fastsettes (og eventuelt reguleres) i budsjettvedtaket for hvert år. Kommunestyret kan derfor suverent endre eller fjerne et bunnfradrag fra et år til et annet. Siden bunnfradraget er et gitt, absolutt beløp, vil det ha størst relativ fradragseffekt i utmålingen av eiendomsskatt jo lavere verdi en eiendom er vurdert å ha.

8.4. Beregning av inntekter fra eiendomsskatt i Vegårshei kommune

Beregning av inntekter fra eiendomsskatt i Vegårshei kommune (gjennomført høsten 2010). Opplysningene om antall enheter ble hentet fra matrikkelen til kommunen. Beregningsteknisk ble det lagt til grunn at den enkelte boligeiendom hadde en markedsverdi på 1 mill. kr (som et veid gjennomsnitt), mens gjennomsnittlig markedsverdi for hytter og fritidseiendommer ble anslått til 750.000 kr. Bunnfradraget for boligeiendommer og hytter-/fritidseiendommer ble satt til 200.000 kr i beregningene. For verker og bruk/næringseiendommer ble på et grovt grunnlag lagt til grunn 1,6 mill. kr som markedsverdi og takstgrunnlag per enhet.

Samlede eiendomsskatteinntekter for kommunen i det potensielle innføringsåret 2011 (og dermed 2 o/oo som skattesats) ble følgelig anslått til rundt 2,2 mill. kr (=1.282' + 802' + 118') i 2011-kroner. Ifølge disse beregningene ville en hjemmelshaver til en boligeiendom i gjennomsnitt betale 1.600 kr i eiendomsskatt det første året. En hjemmelshaver til en fritidseiendom/hytte ville i gjennomsnitt betale 1.100 kr ifølge beregningene fra 2010. Rådmannen viser for øvrig til beregningene sammenfattet på neste side.

BOLIGEIENDOMMER		Anslått markeds-	Bunn-	Takstgrunnlag	
	Enheter	verdi i snitt	fradrag	per enhet (kr)	samlet (1.000 kr)
111 Enebolig	490			800 000	392 000
112 Enebolig m/ hybel/sokkelleil.	14			800 000	11 200
113 Våningshus	254			800 000	203 200
121 Tomannsbolig, vertikaldelt	20			800 000	16 000
122 Tomannsbolig, horisontaldelt	4			800 000	3 200
123 Våningshus, tomannsbolig/vertikaldelt	2			800 000	1 600
131 Rekkehus	3			800 000	2 400
133 Kjede/atriumhus	10			800 000	8 000
136 Andre småhus m/ 3 boliger eller flere	4			800 000	3 200
Totalt	801	1 000 000	200 000	800 000	640 800
Kommunal skatteinntekt 1. året (2 o/oo), i 1.000 kr					1 282
Eiendomsskatt å betale per boenhet, i kroner				1 600	
HYTTE- OG FRITIDSEIENDOMMER		Anslått markeds-	Bunn-	Takstgrunnlag	
	Enheter	verdi i snitt	fradrag	per enhet (kr)	samlet (1.000 kr)
161 Fritidsbygg (hytter sommerhalvåret, o.l)	678			550 000	372 900
162 Helårsbygg benyttes som fritidsbolig	21			550 000	11 550
163 Våningshus benyttes som fritidsbolig	30			550 000	16 500
Totalt	729	750 000	200 000	550 000	400 950
Kommunal skatteinntekt 1. året (2 o/oo), i 1.000 kr					802
Eiendomsskatt å betale per boenhet, i kroner				1 100	
VERKER OG BRUK/NÆRINGSEIENDOMMER		Anslått markeds-	Bunn-	Takstgrunnlag	
	Enheter	verdi i snitt	fradrag	per enhet (kr)	samlet (1.000 kr)
211 Fabrikbygning	15			1 600 000	24 000
212 Verkstedbygning	7			1 600 000	11 200
219 Annen industribygning	7			1 600 000	11 200
312 Bankbygning	1			1 600 000	1 600
322 Butikk/forretningsbygg	2			1 600 000	3 200
323 Bensinstasjon	1			1 600 000	1 600
329 Annen forretningsbygning	4			1 600 000	6 400
Totalt	37	1 600 000	-	1 600 000	59 200
Kommunal skatteinntekt 1. året (2 o/oo), i 1.000 kr					118
Eiendomsskatt å betale per boenhet, i kroner				3 200	

Rådmannen vil som nevnt snarest ta sikte på å oppdatere disse beregningene med bruk av data fra Skatteetaten for formuesgrunnlag på boligeiendommene i Vegårshei kommune.

Ser vi bort fra skattlegging av verker og bruk/næringseiendommer og legger fortsatt til grunn rundt 800 boligeiendommer og 730 hytter og fritidseiendommer som beregningsgrunnlag, kan vi foreløpig simulere beregningsteknisk med rundt 1,970 mill. kr i eiendomsskatt fra boligeiendommer og 1,230 mill. kr i eiendomsskatt fra hytter og fritidseiendommer.⁵ / *gjennomsnitt per boligeiendom vil det si eiendomsskatt på rundt 2.460 kr og 1.685 kr per hytte/fritidseiendom. Det tilsvarer et gjennomsnittlig eiendomsskattegrunnlag for en boligeiendom på 1,23 mill. kr og rundt 845.000 kr for ei hytte/fritidseiendom. Ved økning av eiendomsskattesatsen til 3 o/oo, vil eiendomsskatten øke med 50 %. Som nevnt har rådmannen lagt til grunn en slik økning fra 2018.*

⁵ Det er her lagt til grunn samme forholdet mellom eiendomsskatteinntektene fra boliger (1,282 mill. kr) og hytter/fritidseiendommer (0,802 mill. kr) som i beregningene fra høsten 2010.

9. RAMMEFORUTSETNINGER FOR ENHETENE

9.1. Presentasjon av de ulike rammeområdene (enhetene)

9.1.1. Fellesutgifter til fordeling

Gjennom året skal avsatte lønnsmidler og lignende fordeles ut på enhetene. "Kaka" (som er omtalt flere steder) minus det som er fellesutgifter til fordeling, er lik det som i budsjettframlegget er til disposisjon som rammer for enhetene.

Tabelloppstillingen nedenfor viser hvordan rammen for fellesutgifter til fordeling er blitt beregnet.

Ansvar 19 Fellesutgifter	2016	2017	2018	2019
"Basisramme" 2016 iflg. opprinnelig budsjett 2015	3 123	3 123	3 123	3 123
Endring iflg. vedtatt økonomiplan 2015-18	500	0	500	0
= Ramme iflg. vedtatt økonomiplan 2015-18	3 623	3 123	3 623	3 123
Tiltak/endringer relatert til B:				
1. Lønnsoppgjør hovedoppgjør	500	0	500	0
2.				
Sum (B)	500	0	500	0
Effekt (+/-) av vedtak og politiske og administrative signaler/ønsker som ikke ligger inne i rammeforutsetningene i vedtatt øko.plan 2015-18:				
1.				
Sum (D)	0	0	0	0
Effekt (+/-) av nye forutsetninger og forhold ellers, heriblant lønns- og priskompensasjon				
1. Kompensasjon for prisøkning utgiftsposter (2,5 %)	70	70	70	70
2. Økning fribeløp arbeidsgiveravgift	-50	-50	-50	-50
3. Justering lønnsoppgjør i forhold til Statsbudsj. forutsetn.	-526		-500	
4. Reduksjon læringer	0	0	0	0
Sum (E)	-506	20	-480	20
Driftskonsekvenser (+/-) av nylig gjennomførte investeringer og planlagte investeringstiltak (iflg. forslag til investeringsprogram)				
1.				
Sum (F)	0	0	0	0
Innsparingstiltak for å tilpasse seg salderingsbehovet/balansekravet i rådmannens forslag til økonomiplan for 2016-19				
1.				
Sum (G)	0	0	0	0
Netto driftsramme for enheten/rammeområdet i per. 2016-19	3 117	3 143	3 143	3 143
(i 2016-kroner)				

9.1.2. Politisk aktivitet

1. Kort om rammeområdets aktivitet og tjenester

Rammeområdet omfatter hovedsakelig politisk aktivitet; godtgjørelser til politikerne, tappt arbeidsfortjeneste, kurs, osv.

2. Vedtatt budsjettframlegg for rammeområdet i tabellarisk sammendrag

Ansvar 10 Politisk aktivitet	2016	2017	2018	2019
"Basisramme" 2016 iflg. opprinnelig budsjett 2015	1 485	1 485	1 485	1 485
Endring iflg. vedtatt økonomiplan 2015-18	-80	-30	-80	0
	1 405	1 455	1 405	1 485
<i>Tiltak/endringer relatert til B:</i>				
1. Ikke valg 2016-2018	-80	-30	-80	0
2.				
Sum (B)	-80	-30	-80	0
Effekt (+/-) av vedtak og politiske og administrative signaler/ønsker som ikke ligger inne i rammeforutsetningene i vedtatt øko.plan 2015-18:				
1. Økning av ordfører/varaordførerstillingstørrelse jfr.kommunestyrevedtak	130	130	130	130
2.				
Sum (D)	130	130	130	130
Effekt (+/-) av nye forutsetninger og forhold ellers, heriblant lønns- og priskompensasjon				
1. Lønnskomp. som følge av lokale forhandl. i 14 og endringer i 15	37	37	37	37
2. Kompensasjon for prisøkning utgiftsposter (2,5 %)	2	2	2	2
3.				
Sum (E)	39	39	39	39
Driftskonsekvenser (+/-) av nylig gjennomførte investeringer og planlagte investeringstiltak (iflg. forslag til investeringsprogram)				
1.				
Sum (F)	0	0	0	0
Innsparingstiltak for å tilpasse seg salderingsbehovet/balansekravet i rådmannens forslag til økonomiplan for 2016-19				
1.				
Sum (G)	0	0	0	0
Netto driftsramme for enheten/rammeområdet i per. 2016-19	1 574	1 624	1 574	1 654
(i 2016-kroner)				

9.1.3. Rådmannens stab

Investeringsdelen

Det er ikke satt opp spesifikke investeringer for rådmannens stab. Det henvises til investeringer for organisasjonen som helhet, hvor arbeidet (planarbeid, prosjektering, anbud, oppfølging mm) knyttet til de ulike investeringsprosjekter i stor grad blir utført av staben.

Investeringer for rådmannens stab holdes på et minimum, og foretas kun etter kommunestyrets vedtak, lovpålagte krav, f.eks. etter Arbeidsmiljøloven, og ellers etter streng behovsvurdering. Det vil være behov for utbedring og tilrettelegging av enkelte kontorer og arbeidsplasser på bakgrunn av gjennomgang av arbeidsmiljøundersøkelsen og vernerunder.

1. Kort om rammeområdets aktiviteter og tjenester

Rådmannens stabs prioriterte oppgaver er blant annet innenfor:

- Samfunnsutvikling
- Plan
- Økonomi og lønn
- Politisk sekretariat
- Post og arkiv
- Byggesaker
- Kart og oppmåling
- Skogbruk og viltforvaltning
- Informasjon og web
- Miljø og næring
- Bibliotek (og kultur)
- Skole- og barnehagefaglig rådgivning over enhetsnivå
- Spesialpedagog tjenester
- Samfunnssikkerhet og beredskap, herunder kriseledelse
- Intern kontroll
- HR- og organisasjonsrådgivning
- Prosjektledelse for investeringsprosjekter
- Være kommunens servicetorg
- Yte støtte til hele organisasjonen

Rådmannsteamet består av rådmann og kommunalsjef. Kommunalsjefen er nærmeste leder for rådmannens stab. Rådmannsteamets oppgaver består i hovedsak av både ledelse, administrasjon og representasjon, men også stor grad av saksbehandling, prosjektarbeid og oppfølging av enhetene.

2. Vedtatt budsjettframlegg for rammeområdet i tabellarisk sammendrag

	Ansvar 11 Rådmanns stab	2016	2017	2018	2019
A	"Basisramme" 2016 iflg. opprinnelig budsjett 2015	11 597	11 597	11 597	11 597
B	Endring iflg. vedtatt økonomiplan 2015-18	150	135	135	135
C=A+B = Ramme iflg. vedtatt økonomiplan 2015-18		11 747	11 732	11 732	11 732
	Tiltak/endringer relatert til B:				
	1.HR rådgiver fullfinansisering	150	150	150	150
	2.Vanndirketivet	0	-15	-15	-15
	3.				
	4.				
	Sum (B)	150	135	135	135
D	Effekt (+/-) av vedtak og politiske og administrative signaler/ønsker som ikke ligger inne i rammeforutsetningene i vedtatt øko.plan 2015-18:				
	1.Turistinfo	35	35	35	35
	2.				
	3.				
	4.				
	5.				
	6.				
	Sum (D)	35	35	35	35
E	Effekt (+/-) av nye forutsetninger og forhold ellers, heriblant lønns- og priskompensasjon				
	1. Lønnskomp. som følge av lokale forhandl. i 14 og endringer i 15	459	459	459	459
	2. Kompensasjon for prisøkning utgiftsposter (2,5 %)	20	20	20	20
	3.Vanndirketivet	-30	-15	-15	-15
	4.Samfunnsikkerhet og beredskap	5	5	5	5
	Sum (E)	454	469	469	469
F	Driftskonsekvenser (+/-) av nylig gjennomførte investeringer og planlagte investeringstiltak (iflg. forslag til investeringsprogram)				
	1.Årlige driftskostnader bRa Arkiv	60	60	60	60
	Sum (F)	60	60	60	60
G	Innsparingstiltak for å tilpasse seg salderingsbehovet/balansekravet i rådmannens forslag til økonomiplan for 2016-19				
	1.Uspesifisert innsparing	-383	-383	-383	-383
	2.Byggesaksbehandler ned fra 100-60%	-289	-289	-289	-289
	Sum (G)	-672	-672	-672	-672
H = C+D	Netto driftsramme for enheten/rammeområdet i per. 2016-19	11 624	11 624	11 624	11 624
+E+F+G	(i 2016-kroner)				

3. Spesielle utfordringer ved budsjettframlegget - i 2016 og planperioden

Tildelt økonomisk ramme for 2016 er strammere enn nivået fra 2015. Det ligger en forventning (krav) om en innsparing på ytterligere kr. 383 000. Som det fremkommer i ramma over og beskrevet under, er vakanser allerede bakt inn i budsjettet. Dvs. at ytterligere kutt fortrinnsvis må tas på andre måter. Etter at tilskuddsordninger ble tatt ut fra ramma, er utgiftene i ramma tilnærmet kun lønnskostnader, og innsparingskravet tilsvarer ca. 40 % stilling.

I tillegg de innsparinger som allerede er foretatt, må følgende vurderes:

- Kutt i tjenester = kutt i stillinger
 - Det forutsettes en prioriteringsprosess på hvilke tjenester som skal/kan fjernes

Stillinger

Tidligere år har rådmannen valgt å ta ned nivået innen noen områder og tilsvarende styrket andre, altså tydelige prioriteringer. Dette har vært nødvendig og nyttig. Rammen for 2016 tilsier at rådmannens stab fortsatt må holde vakante stillinger i perioder når dette er forsvarlig, når ansatte har sluttet eller er borte fra sin stilling. Det vil si at tjenestene, som aktuelle medarbeidere utfører, i liten eller ingen grad blir ivaretatt.

Bibliotek og kultur blir fortsatt svekket. Byggesaksbehandling er redusert til 60 % stilling. Rådmannens stab har ved ett par anledninger hatt tiltaksstilling gjennom NAV. Dette har vært gjennomført med gode erfaringer for begge parter. Staben har dessverre ingen personer i slik stilling nå.

I rådmannens stab er svært mange oppgaver fordelt på få årsverk. Staben har i stor grad av 100 % stillinger, men har også noen få medarbeidere i uønskede deltidsstillinger. Dette er uheldig, både for den det gjelder og i forhold til overordnede mål for kommunen.

Medarbeiderne i staben er svært autonome og selvdrevne, men dette medfører også stor grad av sårbarhet både når det gjelder kompetanse og kapasitet. Nærværet i staben har generelt vært meget høyt, men det merkes nå en større grad av slitasje blant medarbeiderne enn tidligere.

Rådmannens stab har kontinuerlig fokus på mål- og resultatstyring, etikk, medvirkning og arbeidsmiljø. Sammen med 100 % stillinger, er dette faktorer som antas å ha positiv innvirkning på nærværskulturen i staben.

I følge undersøkelse foretatt av Agenda Kaupang i 2013, er stillinger som er definert som administrative stillinger, på et lavere nivå når det gjelder kapasitet rettet til både innbyggere og ansatte enn sammenlignbare kommuner. Også ferske Kostra tall viser at Vegårshei driver mer kostnadseffektivt enn både sammenlignbare kommuner og kommuner med adskillig flere innbyggere.

Administrative stillinger i disse undersøkelsene er blant annet:

- merkantilstøtte til rådmannsteam
- sekretariat for politisk ledelse
- økonomi og regnskap
- lønn
- skatteoppkrever og kommunale avgifter
- personalfunksjon og organisasjonsutvikling
- IKT drift og utvikling

- post og arkiv
- innkjøp
- servicetorg
- juridisk støtte
- administrasjon av kommunal bestillerenhet

Spesiell hjelp

Behovet for spesiell hjelp til barn, både i barnehagene og skolene, har økt betydelig i løpet av relativt kort tid. Utfra den kunnskap rådmannen besitter, skal neste års behov være dekket innenfor ramma, men det er ikke tatt høyde for endrede forutsetninger.

Rådmannen må her forholde seg til anbefalinger som gis av PPT og andre, og således bevilge nødvendige ressurser. Dette er utgifter som det er vanskelig å forutsi og å ha fullstendig oversikt over. Det er likevel særdeles viktig å ha et overordnet fokus på tidlig innsats, og langsiktige virkninger av dette.

Behov for administrativ støtte fra enhetene og organisasjonen som helhet

Økte krav til både dokumentasjon og lovverk, flere oppgaver og ulike forventninger, har medført at enhetslederne i større grad har behov for avlastning og bistand til å få utført sin saksbehandling og administrative oppgaver. Enhetslederne har derfor uttrykt bekymring dersom det blir ytterligere reduksjon av slik hjelp fra rådmannens stab.

4. Målsettinger og signaler fra overordnet styringskort som skal kunne realiseres med de rammeforutsetningene som ligger i budsjettframlegget

Målet er hele tiden å være en "dynamisk" stab som kan opptre fleksibelt i forhold til stadig endrede forutsetninger og å yte kvalitetsmessig og effektiv bistand både internt i organisasjonen, til politisk ledelse og ikke minst til våre innbyggere. Hovedaktiviteten er nettopp tjenesteproduksjon direkte rettet mot våre innbyggere. Aktiviteten og forventningene må likevel tilpasses tildelte ramme. Det er derfor viktig at rådmannens stab er tydelige på hva som kan forventes.

Det forutsettes at hovedmålsettingene i overordnet styringskort 2016 skal kunne gjennomføres innenfor foreslått ramme. For rådmannens stab gjelder dette blant annet:

- Gjennomføring av reguleringsplaner
- Ivareta godt omdømme og være gode ambassadører
 - Aktiv bruk av kommunens kjerneverdier
 - Involvering av tillitsvalgte
 - Fokus på kommunikasjon
 - Fortsette å drifte og forbedre internettportal og ansattportal med god informasjon og service
- Bidra til en organisasjon som er fremtidsrettet, effektiv og tilpasset oppgavene
 - Ved bruk av egne ressurser
 - Samarbeid og samhandling på tvers i organisasjonen
 - Være pådriver for interkommunale samarbeidsløsninger
 - Nye og bedre systemer og rutiner for internkontroll og HMS
 - Bidra til å redusere det totale sykefraværet
- Tilpasse tjenestenivå og oppgaver i forhold til den økonomiske realitet
- Bistå folkevalgte i debatten og arbeidet med evt. ny kommunestruktur

5. **Avsluttende kommentar til budsjett for staben**

Med foreslått ramme skal rådmannens stab utføre pålagte oppgaver på en tilfredsstillende måte. Det innebærer at kvaliteten og/eller tilgjengeligheten kan oppleves noe mindre enn den har vært til nå. Det er ikke rom for uforutsette utgifter, og ramma fordrer stor kreativitet og fleksibilitet for både rådmannsteam og rådmannsstabens medarbeidere. Staben må fortsette å overlappe og side forskyve innen de ulike arbeidsfelt. Det vil medføre en omprioritering av enkelte oppgaver og tjenester. Dette for å imøtekomme krav fra både brukere og arbeidsgivere om å opprettholde et godt servicenivå på tjenestene, samtidig som det forventes økt kompetanse, utvikling og effektivitet. Det må videre skapes en gjensidig forventning om at "godt nok virkelig er godt nok".

Medarbeidere i rådmannens stab har vært involverte i budsjettprosessen.

*Anne-Grete Glemming, kommunalsjef
Leder av rådmannens stab*

9.1.4. Tilskuddsordninger – rådmannens ramme

1. Kort om rammeområdet aktiviteter og tjenester

Rammeområdet omfatter blant annet følgende tilskuddsordninger:

- Overføring til private barnehager
- Kulturskolen
- Kjøp av IKS, KS og andre kontingenter
- Overføring til kirkelig fellesråd
- Overføring til andre trossamfunn
- Tilskudd til lag og foreninger
- Private veier
- Spredt boligbygging
- Kretslokaler
- Kulturvern
- Med mer

2. Vedtatt budsjettframlegg for rammeområdet i tabellarisk sammendrag

	Ansvar 12 Tilskuddsordninger	2016	2017	2018	2019
A	"Basisramme" 2016 iflg. opprinnelig budsjett 2015	11 552	11 552	11 552	11 552
B	Endring iflg. vedtatt økonomiplan 2015-18	-20	-20	-20	-20
C=A+B	= Ramme iflg. vedtatt økonomiplan 2015-18	11 532	11 532	11 532	11 532
	Tiltak/endringer relatert til B:				
	1.Veg.Bygdethun reduksj.tilskudd	-20	-20	-20	-20
	2.				
	3.				
	Sum (B)	-20	-20	-20	-20
D	Effekt (+/-) av vedtak og politiske og administrative signaler/ønsker som ikke ligger inne i rammeforutsetningene i vedtatt øko.plan 2015-18:				
	1.				
	2.				
	3.				
	Sum (D)	0	0	0	0
E	Effekt (+/-) av nye forutsetninger og forhold ellers, heriblant lønns- og priskompensasjon				
	1. Lønnskomp. som følge av lokale forhandl. i 14 og endringer i 15	0	0	0	0
	2. Kompensasjon for prisøkning utgiftsposter (2,5 %)	60	60	60	60
	3.Overføring kirkelig fellesråd oppj.m.deflator	39	39	39	39
	4.Tilskudd private barnehager	342	342	342	342
	5.Togtaxi	20	20	20	20
	6.Tilbakeført fond fra Tvedestrand kulturskule	-257	0	0	0
	7.Tilskudd Bygdethun	20	20	20	20
	Sum (E)	224	481	481	481
F	Driftskonsekvenser (+/-) av nylig gjennomførte investeringer og planlagte investeringstiltak (iflg. forslag til investeringsprogram)				
	1.				
	Sum (F)	0	0	0	0
G	Innsparingstiltak for å tilpasse seg salderingsbehovet/balansekravet i rådmannens forslag til økonomiplan for 2016-19				
	Sum (G)	0	0	0	0
H = C+D	Netto driftsramme for enheten/rammeområdet i per. 2016-19	11 756	12 013	12 013	12 013
+E+F+G	(i 2016-kroner)				

3. Spesielle utfordringer ved budsjettframlegget - i 2016 og planperioden

Kontingenter / kjøp av tjenester

Kjøp av interkommunale tjenester, som bl.a. IKS og KS mm, omfattes i rammen, og prisøkning på denne type tjenester, har kommunen liten påvirkning på. Det er budsjettet med prisøkning på 2,5 %, jfr. E 2 (kr. 60 000).

Trossamfunn

Økning i tilskudd til Kirkelig Fellesråd tilsvarer generell lønns- og prisøkning. Overføring til andre trossamfunn, utgjør betydelige summer hvert år. For 2015 var det budsjettet med kr. 549 000. Resultatet i 2015 ble imidlertid kr. 561 291 noe som skyldes økning i medlemsmassen til enkelte trossamfunn.

Tilskudd til lag og foreninger og private

Rådmannen foreslår fortsatt å legge inn støtte til lag og foreninger og private aktiviteter, men sett ut fra kommunens totale økonomiske situasjon, ser ikke rådmannen rom for å øke tilskuddene fra 2015, men heller en mindre reduksjon.

Tilskuddet til Vegårshei Bygdetun ble i 2015 redusert som følge av slutt på refusjoner fra Fylkeskommunen, samt at treårig prosjekt skulle vært avsluttet i 2013. Idet registreringen ikke var ferdig ved utgangen av 2013, bevilget kommunestyret ytterligere kr. 50 000 for 2014. Det vises til rådmannens beskrivelse i kapittel 2 om ny samarbeidsavtale mellom bygdetunet og AAMA. Rådmannen har derfor valgt å foreslå at tilskuddet til bygdetunet økes til kr. 50 000 pr. år.

Rådmannen har valgt å kutte tilskudd til private veier og spredt boligbygging selv om det har vært et politisk flertall for fortsatt å prioritere dette. Rådmannen må veie hensynet til økning av andre tilskudd og ikke minst hensynet til tjenester for større deler av befolkningen foran enkelte tilskuddsordninger.

Rådmannen foreslår derfor følgende:

Tilskudd til:	K-styre vedtak 2016	Budsjettforslag 2016	Budsjett 2015
Ungdomsklubben Villheia	27 000	27 000	27 000
Ungdomsklubben NITO	27 000	27 000	27 000
Lag og foreninger	115 000	95 000	115 000
Vegårshei Bygdetun	60 000	50 000	60 000
Vegårshei Frivillighetssentral	40 000	40 000	40 000
Vegårshei Ski og Aktivitetssenter	115 000	115 000	115 000
Private veier	79 000	0	79 000
Spredt boligbygging	60 000	0	60 000

Søknad om tilskudd fra veldedige organisasjoner, selskaper o.l.

Hvert år mottar kommunen søknader fra veldedige organisasjoner, selskaper og private. Med kommunes stramme økonomi, har ikke rådmannen funnet å kunne imøtekomme noen av disse. Slike søknader blir fortløpende besvart.

Anne-Grete Glemming, kommunalsjef

9.1.5. IKT (DDØ)

1. Kort om rammeområdets aktivitet og tjenester

DDØ - Den Digitale Østregionen – er et interkommunalt samarbeid mellom Gjerstad, Vegårshei, Risør, Tvedestrand og Åmli med Vegårshei som vertskommune.

- IKT-enheten i Vegårshei kommune er totalleverandør av IKT-tjenester til DDØ-kommunene, herunder Vegårshei.
- Alle IKT-ansatte er ansatt i Vegårshei kommune, men utfører arbeid for alle kommunene på like fot.
- Vertskommunens ansvar og tjenester er basert på skriftlige avtaler mellom kommunene.
- Kostnadene fordeles mellom kommunene, Vegårsheis andel er 14,2 %.

Totalbudsjettet for DDØ i 2016 er ca. 18,9 millioner, fordelt på IKT-drift (personell), felles programvare og lokale kostnader.

Driftsbudsjettet for Vegårshei kommune omfatter dels Vegårsheis andel av felles utgifter, dels lokale kostnader.

- Fellesutgifter er for eksempel Vegårsheis kommunes andel av de årlige kostnadene ved kommunens elektronisk sak/arkiv-system og økonomisystem.
- Lokale kostnader omfatter løpende vedlikehold av infrastruktur og datamaskiner, leie av datalinjer internt i Vegårshei kommune mm. En viktig lokal oppgave framover vil også være å delta i og gi innspill på IKT-området ifm de omfattende investeringene som Vegårshei kommune skal gjennomføre.
- Tjenesten omfatter også ansvaret for drifts- og brukerstøtte i Vegårshei.

2. Vedtatt budsjettframlegg for rammeområdet i tabellarisk sammendrag

Ansvar 13 IKT enhet	2016	2017	2018	2019
"Basisramme" 2016 iflg. opprinnelig budsjett 2015	2 483	2 483	2 483	2 483
Endring iflg. vedtatt økonomiplan 2015-18	21	21	21	21
= Ramme iflg. vedtatt økonomiplan 2015-18	2 504	2 504	2 504	2 504
<i>Tiltak/endringer relatert til B:</i>				
1.Nye programvarer	21	21	21	21
Sum (B)	21	21	21	21
Effekt (+/-) av vedtak og politiske og administrative signaler/ønsker som ikke ligger inne i rammeforutsetningene i vedtatt øko.plan 2015-18:				
1.Nye stillinger (Veg.andel)	153	153	153	153
2.				
3.				
Sum (D)	153	153	153	153
Effekt (+/-) av nye forutsetninger og forhold ellers, heriblant lønns- og priskompensasjon				
1. Lønnskomp. som følge av lokale forhandl. i 14 og endringer i 15	45	45	45	45
2. Kompensasjon for prisøkning utgiftsposter (2,5 %)	6	6	6	6
3. Økning pensjonsutgift	0	0	0	0
4.				
5.				
Sum (E)	51	51	51	51
Driftskonsekvenser (+/-) av nylig gjennomførte investeringer og planlagte investeringstiltak (iflg. forslag til investeringsprogram)				
1.Nye programvarer korrigert for anslag i B1	30	30	30	30
2.				
3.				
Sum (F)	30	30	30	30
Innsparingstiltak for å tilpasse seg salderingsbehovet/balansekravet i rådmannens forslag til økonomiplan for 2016-19				
1.innsparingstiltak	-51	-51	-51	-51
2.				
Sum (G)	-51	-51	-51	-51
Netto driftsramme for enheten/rammeområdet i per. 2016-19	2 687	2 687	2 687	2 687
<i>(i 2016-kroner)</i>				

1. Fra 2010 har det lokale IKT-budsjettet i Vegårshei blitt betydelig redusert. Dette har vært mulig fordi vi har effektivisert betydelig gjennom DDØ, ved å sentralisere, automatisere og konsolidere av IT driften mellom de 5 kommunene.
2. Det foreslåtte budsjettet tar høyde for et IKT løft, hvor DDØ styrker staben med 3 ansatte. Mye av denne kostnadsøkningen forventes å redusere i konsulent tjenester.
3. Det er også forventet en lisens økning i 2016 med lisens tilsyn fra bl.a. Microsoft til våren.
4. Ny enhetsleder for DDØ er også kommet på plass i høst og DDØ enheten oppretter egen prosjekt ledelse.

4. Spesielle utfordringer ved budsjettframlegget – i 2016 og planperioden ellers

Den største utfordringen for IKT-enheten i 2015 ble å eliminere en stor sikkerhets risiko hvor gammel og sentrale IKT-ressurser som servere og infrastruktur var utdatert og ikke lenger støttet av våre leverandører. Dette var/er hardware som var arvet fra sammenslåingen i 2009 og mye av dette hadde ikke blitt oppdatert siden 2005. Det ble da i våres en full krise både for drift tilrettelegging for nye tjenester så en hasteplan for oppdatering disse ble utarbeidet og igangsatt. Det var ikke tatt høyde for denne nødvendige oppdateringen i budsjett for 2015 og kostnader og arbeid med dette vil også pågå i hele 2016.

En tydelig økonomisk utfordringen er de årlige kostnadene knyttet til ulike fagsystemer som kommunene benytter. Bakgrunnen for oppgraderinger og anskaffelse av fagsystemene varierer, fra statlig regelverk og pålegg, via et ønske om tilgang til digitale tjenester, kvalitetssikring og dokumentasjon, til effektivisering av kommunale oppgaver.

Det er ikke vakt eller beredskap ut over normal arbeidstid på IKT-området. Men vi jobber for en samlet interkommunal løsning for hele Aust-Agder for å dekke pleie og omsorg som har en stor risiko uten IKT support kveld og natt.

5. Målsettinger og (eventuelle) signaler fra overordnet styringskort som skal kunne realiseres med de rammeforutsetningene som ligger i budsjettframlegget

IKT-enheten har fått en klar bestilling fra Rådmannsgruppen å fornye/lage en IT og Digitaliserings strategi, dette arbeidet vil pågå i hele 2016. Som et resultat er DDØ i en omstrukturings prosess og etablering av prosjekt kontor for å ta i mot kommunenes nye behov og tjenester fra IKT.

Det er et sterkt ønske i Østre Agder-kommunene om å ta i bruk velferdsteknologi. Planlegging og innføring krever imidlertid en tett og god dialog mellom brukermiljøene og IKT-enheten. DDØ skal være/er aktive støttespillere for ny velferdsteknologi til nye VBO i Vegårshei.

Det setter også opp en mulighet for elektronisk samhandling mellom kommunen og deres innbyggere i 2016. Dette vil effektivisere kommunikasjon og gi en kostnadsbesparelse bla. porto, post håndtering etc.

Det er utfordrende å få til en samhandling i de ulike fagmiljøene i DDØ for å få en god utnyttelse av felles fagsystemer og løsninger. Som vertskommune for IKT, hadde det vært ønskelig at Vegårshei tok en mer aktiv rolle på dette området.

6. Avsluttende kommentar til budsjettframlegget for rammeområdet/enheten

Utviklingen innenfor IKT er en stor utfordring for kommune-Norge. Vegårshei får kostnadsbesparelser og betydelig bedre utviklingsmuligheter gjennom IKT-samarbeidet med Gjerstad, Risør, Tvedestrand og Åmli, men for å møte utfordringene videre må DDØ bruke mye av 2016 til å oppgradere gammel arv og få laget en stabil infrastruktur og IT plattform for nye og forbedrede løsninger/systemer. DDØ vil også i 2016 gjøre store interne endringer både i struktur og arbeidsprosesser for å effektivisere daglig IKT drift samt å kunne imøtekomme ny teknologi og nye løsninger. På grunn av at IKT-enheten er en interkommunal tjeneste, er pensjonskostnader og estimert lønnsstigning for 2016 tatt inn i budsjettet.

Rune Johansen, enhetsleder DDØ

9.1.6. Skole, SFO og voksenopplæring

1. Kort om enhetens aktivitet og tjenester

Enheten driver en kunnskapsbedrift, med 46 kompetente ansatte fordelt på 36 årsverk. Dette inkluderer bibliotekarer, skolesekretær, vaktmester, fagarbeidere og pedagogisk personell. Lærlinger om skolen har to av inneværende år, er ikke tatt med i denne oversikten. Skolen har 11 klasser fordelt på 274 elever, og et velfungerende sfo – tilbud. Skolen tilbyr leksehjelp for 4.– 7. trinn. Skolen har elevkantine for mellom og u-trinnet. Skolen samarbeider med både Bygdekvinnelaget, Frivillighetssentralen og idrettslaget på flere områder. Skolen er med i SKU (skolebasert kompetanse utvikling), hvor klasseledelse er vårt satsningsområde over 3 semester, avsluttes desember 2015. Skolen har også implementert VFL i skolens arbeidsformer i stor grad, og har hatt "Aktiv 365" (som er elever som aktiverer andre elever i friminuttene) siden skoleåret 2014/15. Våren 2016 slutter 20 elever i 10. trinn, og 33 elever starter høsten 2016.

2. Vedtatt budsjettframlegg for rammeområdet i tabellarisk sammendrag

Viser til egen oversikt for enheten i excel, inkl. konsekvenser ved en pålagt innsparing på kr. 900.000,-.

(Kommunestyrets vedtak: Redusert innsparing til kr. 600 000 jfr. tabell under).

	Ansvar 21 Vegårshei skule, SFO og PPT	2016	2017	2018	2019
A	"Basisramme" 2016 iflg. opprinnelig budsjett 2015	26 347	26 347	26 347	26 347
B	Endring iflg. vedtatt økonomiplan 2015-18	0	0	0	0
C=A+B	= Ramme iflg. vedtatt økonomiplan 2015-18	26 347	26 347	26 347	26 347
	Tiltak/endringer relatert til B:				
	1.				
	2.				
	3.				
	Sum (B)	0	0	0	0
D	Effekt (+/-) av vedtak og politiske og administrative signaler/ønsker som ikke ligger inne i rammeforutsetningene i vedtatt øko.plan 2015-18:				
	1.Mottak flyktninger - voksenopplæring				
	2.1,2 årsverk styrking	800	800	800	800
	3.Reduserte skyssutgifter	-235	-235	-235	-235
	Sum (D)	565	565	565	565
E	Effekt (+/-) av nye forutsetninger og forhold ellers, heriblant lønns- og priskompensasjon				
	1.Lønnskomp. som følge av lokale forhandl. i 14 og endringer i 15	784	784	784	784
	2. Kompensasjon for prisøkning utgiftsposter (2,5 %)	88	88	88	88
	3.40% assistent	0	0	0	0
	4.Ny elev assistent 100% og spes.u.visn.8t.u.	0	0	0	0
	Sum (E)	872	872	872	872
F	Driftskonsekvenser (+/-) av nylig gjennomførte investeringer og planlagte investeringstiltak (iflg. forslag til investeringsprogram)				
	1.Strømutgifter ny skule	0	0	83	142
	2.				
	3.				
	Sum (F)	0	0	83	142
G	Innsparingstiltak for å tilpasse seg salderingsbehovet/balansekravet i rådmannens forslag til økonomiplan for 2016-19				
	1. kutt 1 årsverk lærerstilling 5 mnd.virkning aug-des.	-25	0	0	0
	2. kutt lærerbøker	-200	-50	-50	-50
	3. kutt elevkursjoner mulig inkl.leirskolen for 7.trinn	-80	0	0	0
	4. Kurs/opplæring og materiell	-150	-125	-125	-125
	5. Kutt i materiell i k/h og m/h fagene	-70	0	0	0
	6. kutt vikarutgifter	-75	-75	-75	-75
	Sum (G)	-600	-250	-250	-250
H = C+D	Netto driftsramme for enheten/rammeområdet i per. 2016-19	27 184	27 534	27 617	27 676
+E+F+G	(i 2016-kroner)				

3. Spesielle utfordringer ved budsjettframlegget - i 2016 og planperioden

En av enhetens utfordringer er plassmangelen i skolen, som er signalisert ved flere anledninger de siste årene. Det er svært begrensende muligheter særlig på småskolen til grupperom og delinger. Elever som PPT anbefaler skal ha egne rom, finner vi ikke egne rom til slik situasjonen er pr. nå. Her haster det med å finne løsninger, og rektor har ved skolestart de siste årene vurdert brakkeløsninger for å finne nok plass til elevene, men har klart å finne løsninger, slik at brakker er unngått. Elevtallet ligger forholdsvis stabilt mellom 275 til 285 de siste årene. Det er som nevnt over forventet en økning på 14 elever utfra dette skoleårets elevtall.

Det er spenning knyttet til om politikere vedtar ny u-skole eller ei. Selv om elevtallet er forholdsvis stabilt, er det som tidligere nevnt også våre store grupper av spesialundervisning som gjør behovet for plass nødvendig. Vi har svært mange elever som bør ha grupperom og sågar noen som er anbefalt egne rom (jfr. sakkyndig vurderinger fra PP-tjenesten).

Ellers så er det store utfordringer knyttet til deling av de store klassene våre, nevner da først og fremst 6. trinn (32 elever), 9. trinn (31elever) og neste års 1. trinn på 33 elever. Denne klassen vil bli delt i to skoleåret 2016/17, hvor timer må hentes fra delingstimer i øvrige trinn. En annen utfordring er at minoritetsopplæringstilbudet vi gir, ikke er av den størrelsesorden vi ønsker å kunne tilby de elevene som har krav på, og trenger slik opplæring. Budsjettet som er foreslått for enhet skole, har ikke rom for å øke ressursene til deling av en eller flere klasser, men går motsatt vei, da vi nå må med stor sannsynlighet redusere med et årsverk i 2016. Vi får en elev (flyktning) som med stor sannsynlighet vil starte i 1. trinn våren 2016. Utgiftene er grovt beregnet til kr. 700.000,-. Enhetsleder har fått beskjed om at denne foreløpig holdes utenfor enhetens budsjett. Det kommer senere "egne midler" tilhørende opplæring og ressurser som kreves til å opprettholde et forsvarlig tilbud til eleven.

En meldt økning på 21 % fra AKT tilsvarer nærmere 400.000,- for enheten. Dette er en sak det jobbes med på rådmannsnivå, og undertegnede tror økning blir betraktelig redusert. Men undertegnede har måttet legge inn kr. 150.000,- i budsjettet. Dette er midler som kommunen ikke visste om, da vi først fikk nyheten september 2015, men like fullt må den med i budsjettet.

Vi jobber mye med forebygging ifht. til det psykososiale miljøet på skolen, dette er også et av våre 3 satsningsområder i skoleplanen. Her er sosionomstillingen (40 %) som skolen har hatt stor nytte av de siste årene, vært sentral. Sosionom og sosiallærer har jobbet tett og drevet god forebygging og håndtert saker som har oppstått. Mye kan nå tyde på at skolen "mister" denne 40 % sosionomressursen, noe som er svært uheldig. Sosiallærerstillingen ønsker undertegnede å styrke i 2016.

4. Målsettinger og signaler fra overordnet styringskort som skal kunne realiseres med de rammeforutsetningene som ligger i budsjettframlegget

Skolen har vært god til å synliggjøre sin virksomhet i media og i andre sammenhenger – dette er vil også kunne realiseres i 2016. Skolen har også svært dyktig personalet med stor kompetanse. Vegårshei skule jobber hele tiden mot å være effektive og tilpasse seg stadig endrede forutsetninger. Endringer er stort sett konstante, derfor er nytenkning og endring en kontinuerlig prosess. Samtidig som det må jobbes mot stabilitet og forutsigbarhet for våre kunder, som er elever og foresatte. I 2016 blir det viktig å ta inn over seg dette med endring,

endring av opplegg og kunne leve med at “godt nok” er tilstrekkelig i de fleste sammenhenger. Det betyr nødvendigvis ikke at det totale tilbudet til våre elever blir dårligere. Sykefraværet kan ofte si noe om trivsel, arbeidsmiljø m.m. Enhet skole har klart å holde et jevnt lavt jevnt sykefravær, noe som kan skyldes mye. Men gode fellesøkter, jobbing mot gode relasjoner og trivsel på arbeidsplassen er medvirkende årsaker. Dette har også en økonomisk verdi. Vi vil fortsette den kontinuerlige jobben med dette, selv om utfordringen blir større i 2016.

5. Avsluttende kommentar til budsjett for enheten

Undertegnede vil måtte fortsette å gjøre harde prioriteringer for å holde økonomiforbruket innenfor rammen som er tildelt. Undertegnede vil sammen med sitt personale jobbe hardt for å utvikle oss kvalitetsmessig, slik at vi får mest mulig læring utfra forutsetningen vi har til rådighet. Sykefraværet er svært lavt ved skolen, særlig 3. kvartalsresultatet (1,1 %), arbeidsmiljøet og resultatene vi presterer er gode. Grunnskolepoengene våre 2015 (avsluttende for 10. trinn), var best i øst-regionen. Med såpass tøff ramme som skolen nå skal drive under kan det bli utfordrende å holde kvaliteten på nåværende nivå. Undertegnede største bekymring er at elever som ligger i “gråsonen” (elever som vi i dag klarer å tilrettelegge for gjennom ordinær undervisning/nok lærerstøtte, vil kunne “bikke over” til å bli spes. ped. elever da det kuttes i lærerårsverk). En annen ting er at i slike tider, er ledelse viktigere enn noen gang. Rektor vil fokusere mye på å opprettholde det gode læringsmiljøet på skolen. Å lede i “tøffe tider” krever mer enn å lede i “solskinnsdager”. Dette er temaer som jeg allerede har tatt med mitt personal på skolen, og noe vi skal jobbe med fremover. Å gjøre hverandre gode er viktig og vanskelig, men dette arbeidet vil holdes høyt hele året av undertegnede.

01.11.15.

*Odd Arne Eliassen
Rektor/enhetsleder*

Vegårshei skule, sfo, ppt og voksenopplæring.

9.1.7. Barnehager

Investering

Innmeldte investeringsbehov er på grunnlag av analyse gjort etter kun ett par måneder i jobben som enhetsleder.

27	Microsoftlisenser (integrasjon)	Kr. 25.000,-
27	Assisterende styrer/fagleder	Kr. 25.000,-

1. Kort om enhetens aktivitet og tjenester

Vegårshei barnehage avd. Myra og Ubergsmoen har pr 23.10.15 totalt 50 barn fordelt på to hus. I løpet av april 2016 har vi 55 barn. Barnehagen har 6 minoritetsspråklige barn fra fem ulike nasjoner. Mange barn har deltidsplasser og behovet for bruk av dager varierer. Onsdager er det et mindre barnehagebehov enn de andre dagene i uka. Mange av de ansatte har deltidsstilling og ønsker onsdagen fri.

Barnehagen i Myra har pr 23.10.15 1 plass ledig (over 3 år).

Barnehagen på Ubergsmoen har pr 23.10.15 0 plass ledig.

Øker vi bemanningen kan vi ha 54 barn (med omregning av små barn til store) i Myra og 34 barn på Ubergsmoen. Vi har areal til så mange barn, men i praksis ville vi måtte organisere oss med uteavdeling. Vi ville trenge gode garderobefasiliteter og lavvo med ovn. Det er i budsjettet ikke tatt høyde for utvidelse av plasser på noen av avdelingene.

Pr 23.10.15 er det 1 barn på venteliste til barnehageplasser i Vegårshei kommune. Denne søkeren utgjør 2 plasser (f. 2014). I tillegg har vi tatt i mot flyktninger i Vegårshei kommune og barnefamilien som har kommet har med seg tre barn som skal inn i den kommunale barnehagen i løpet av november. Vi ser først og fremst på dette som en utfordring vi skal mestre, men vi blir nødt til å synliggjøre at dette også vil være en belastning for våre ansatte. Spesielt i den første tiden. Barnehagen har 15 fast ansatte (12 årsverk), 2 ansatte på APS (rådmannens stab), 2 lærlinger 3 faste vikarer (ved behov) og 2 på språktrening (2 dager i uka).

Pr. 9.11.2015 vil vi få tre syriske barn i Vegårshei barnehage. Da har vi ingen ledige plasser i barnehagen, verken i Myra eller på Ubergsmoen.

2. Vedtatt budsjettframlegg for rammeområdet i tabellarisk sammendrag

Ansvar 27 Enhet barnehager	2016	2017	2018	2019
"Basisramme" 2016 iflg. opprinnelig budsjett 2015	6 025	6 025	6 025	6 025
Endring iflg. vedtatt økonomiplan 2015-18	0	0	0	0
= Ramme iflg. vedtatt økonomiplan 2015-18	6 025	6 025	6 025	6 025
Tiltak/endringer relatert til B:				
1.				
Sum (B)	0	0	0	0
Effekt (+/-) av vedtak og politiske og administrative signaler/ønsker som ikke ligger inne i rammeforutsetningene i vedtatt øko.plan 2015-18:				
1.				
Sum (D)	0	0	0	0
Effekt (+/-) av nye forutsetninger og forhold ellers, heriblant lønns- og priskompensasjon				
1. Lønnskomp. som følge av lokale forhandl. i 14 og endringer i 15	161	161	161	161
2. Kompensasjon for prisøkning utgiftsposter (2,5 %)	10	10	10	10
3. Microsoftlisenser barnehage	25	25	25	25
4. Funksjonstillegg pedagogisk leder med funksj.ass.styrer	25	25	25	25
Sum (E)	221	221	221	221
Driftskonsekvenser (+/-) av nylig gjennomførte investeringer og planlagte investeringstiltak (iflg. forslag til investeringsprogram)				
1.				
Sum (F)	0	0	0	0
Innsparingstiltak for å tilpasse seg salderingsbehovet/balansekravet i rådmannens forslag til økonomiplan for 2016-19				
1. En felles kultur-mindre vikar - mer fleksibilitet i personalet				
2. Omorganisering av stillinger, justering av stillingsprosent, vakant	-300	-300	-300	-300
3. Struktur barnehagedagen Ubergsmoen/Myra	-200	-200	-200	-200
Sum (G)	-500	-500	-500	-500
Netto driftsramme for enheten/rammeområdet i per. 2016-19	5 746	5 746	5 746	5 746
(i 2016-kroner)				

Forslag til innsparing for å tilpasse seg balansekravet i rådmannens forslag til økonomiplan: 2016:

Vi har allerede startet arbeidet med å få til en felles kultur. Etter lang tid med konflikter i personalgruppen har fraværet vært litt over landsgjennomsnittet (ikke barnehagesektoren, men generelt) i hele år. Vi har planlagt heldagsseminar den 2. november 2015 der vi skal jobbe videre med de rammene vi har fått og komme fram til varige løsninger i fellesskap. Budsjettarbeid, er ikke en ledergreie. Jeg vil bruke *medvirkningssamtalen* som verktøy i denne prosessen. Dvs. en fokusgruppe, der de selv definerer problemet og er med å finne løsninger i andre enden. Det er forbedringsarbeid (innovasjon) vi trenger for å komme fram til god nok kvalitet, for de ressursene vi har til rådighet.

For hele perioden fram til 2019:

1. En felles kultur, fleksibilitet i personalet
2. Omorganisering av stillinger, fulltidskultur
3. Struktur UBM og Myra
4. Jobbe med å omgjøre pedagogisk leder til barnehagelærer der vi kan, for å spare ressurser (økonomisk/møtetid)
5. Jobbe med ledelse i lederteam

Dette er det ikke funnet plass til innenfor dagens rammer:

1. Profil som utebarnehage med bra mat i barnehagen
2. Øke kapasiteten i barnehagene ved å gi plass til de på venteliste/ søsken som søker i løpet av året
3. Øke voksentettheten i barnehagene
4. Assisterende styrer

3. Spesielle utfordringer ved budsjettframlegget i 2016 og i planperioden ellers

1. I budsjettet er det ikke tatt høyde for en utvidelse av barnehagetilbudet der en utnytter kapasiteten vi har til fulle. Uteavdelinger har blitt svært populært de siste ti årene og vi mener at dette hadde styrket oss i konkurransen om søkerne, i Vegårshei. Om vi hadde økt med 10 – 15 plasser måtte vi utvidet med 1,7 – 2 årsverk. Enhetens ramme gir ikke rom for nye stillinger.
2. Det er vanskelig å si noe om behovet for nye plasser fra høsten 2016. SSB sin befolkningsframskriving gir oss barnetall (gutt og jente 1-5 år) som viser at årene som kommer vil ligge på dagens nivå. Kommunen må i tillegg være forberedt på at flyktingestrømmen kan føre med seg et større behov for plasser i løpet av perioden 2016-19, og at dette da vil kreve ekstra ressurser. Vi skal ikke øke kapasiteten vi skal helst redusere. Det vil bety at noen av søkerne våre, ikke får plass i fra høsten 2016. Søsken av nye søkere har allerede plass, men vi vil måtte begrense inntaket av nye barn om vi skal klare å redusere voksne.
3. Rammen legger opp til en minimal bemanning. Hadde rammen vært større kunne vi tatt høyde for å øke voksentettheten i barnehagene. Med større tilstedeværelse og mer voksentetthet har barnehagen en langt bedre mulighet til å jobbe forebyggende. Forskning viser at å jobbe med tidlig intervensjon i barnehagene har positiv innvirkning senere i livet og bruken av spesialundervisning kan reduseres. Noe som igjen kan skape en økonomisk gevinst på sikt.
4. Vi hadde lagt inn et funksjonstillegg på 30 % assisterende styrer fra 1.8.2015, men dette er ikke realistisk. Vi skulle også hatt mer ressurser til faglig ledelse, dette er heller ikke mulig med dagens rammer. Loven pålegger oss Styrer Det følger av barnehageloven § 17 første og andre ledd: «*Barnehagen skal ha en forsvarlig pedagogisk og administrativ ledelse. Barnehagen skal ha en daglig leder som har utdanning som førskolelærer eller annen høgskoleutdanning som gir barnehagefaglig og pedagogisk kompetanse.*» Med begrepet «daglig ledelse» er det av betydning hvilke oppgaver som er lagt til styrer som leder av barnehagen. Styrer representerer barnehagens eier. Styreren har ansvar for å lede den samlede personalgruppen. Styreren skal sørge for at det samlede pedagogteamet arbeider på en måte som gir alle barnehagens barn de beste utviklingsmuligheter. Styreren skal sørge for at samarbeidet med barnehagens øvrige personale og andre institusjoner og instanser

fungerer bra. Styreren har også ansvar for at rammeplanen og dens intensjoner nedfeller seg både i årsplanen og barnehagens hverdag.

4. Målsettinger og signaler fra styringskort som skal kunne realiseres med de rammer som ligger budsjettframlegget.

Samfunn:

MÅL: Enheten skal bidra til at kommunens omdømme opprettholdes og styrkes.

Øke fokuset på medvirkning i begge barnehagene.

Med de rammeforutsetningene som ligger i budsjett 2016 har vi ikke mulighet til å utvide den faglige ledelsen i barnehagen. Vi må bruke de pedagogiske lederne klokt og på den måten få mer ut av de ressursene vi har. Vi vil ikke nærme oss lovens krav i forhold til krav om styrerressurs.

Vi kan være en barnehage som jobber med forbedringsarbeid på alle nivå. Den nye medarbeiderundersøkelsen til KS ti-faktor, vil kreve litt ekstra av oss i forhold til å legge til rette for prosessarbeid. Vi vil ha stort fokus på slike arbeidsformer i årene som kommer.

Mål totalt snitt på medarbeiderundersøkelsen 2016 på 4,2 - 4,6

Bruker/tjeneste:

MÅL: Tilby barnehageplasser med god kvalitet

- Legge til rette for lekens vilkår ute og inne, følge femårsplan/årsplan
- Forbedringsarbeid 3-4 prosess-samlinger i året, medvirkning på fag, personal og økonomi. Fra eget arbeid – overordna strategi
- Kompetanseplan. Minimum en medarbeider som tar utdanning/skolerer seg om gangen. Legge til rette for at menn søker på ledige stillinger
- Legge til rette for lærling og student hvert år

Redusere sårbarhet, økt fleksibilitet og god kompetanse. Levere god nok kvalitet på tjenestene ut i fra de forutsetningene vi har. KS – brukerundersøkelse. Brukerundersøkelse ble sist utført i 2008, med resultat snitt brukertilfredshet: 4,5 – 4,8.

Mål totalt snitt brukertilfredshet 2016; 4,5 - 4,8.

Organisasjon og medarbeider

MÅL: Vegårshei barnehage sin organisering er fremtidsrettet, effektiv og tilpasset oppgavene.

- En felles kultur, fleksibilitet i personalet
- Omorganisering av stillinger, fulltidskultur
- Struktur UBM og Myra
- Jobbe med å omgjøre pedagogisk leder om til barnehagelærer der vi kan, for å spare ressurser (økonomisk/møtetid)
- Jobbe med ledelse i lederteam
- Jobbe fram vår egen variant (mellomting mellom basebarnehage og avdelingsbarnehage)

Minimalisere vikarbruk, redusere sykefravær: *Mål for gjennomsnittlig sykefravær 2016; 7 %, 2017: 6,5 % 2018: 6 % og 2019: 6 %. Disse tallene må diskuteres i ledergruppa til Rådmannen. Urealistisk med så lave tall innfor min sektor. Som offentlig bedrift sysselsetter vi mange som ellers hadde falt utenom arbeidslivet.*

5. Avsluttende kommentar

Tildelt ramme for 2016 er så stram at det vil få noen konsekvenser for drift på kort sikt. Med et kutt på kr. 500.000,- er vi nødt til å få til en endring i tjenestenivået. Med de ressursene vi har til faglig ledelse, vet jeg ikke om vi klarer å ivareta de kravene som stilles til dagens barnehageledere. Dette er en nødvendighet for å drive en forsvarlig, utviklende og nytenkende barnehagedrift. Vi vil muligens få avvik på akkurat dette om vi får et tilsyn, der ledelse er tema.

Så langt i budsjettprosessen har nærværsguppen på arbeidsplassen (verneombud og de tillitsvalgte) blitt informert og vært med og drøftet mulige tiltak. Hele personalgruppen (med vikarer) er invitert med til samling i forbindelse med temaet strukturen/hva er kjerneoppgaven vår/budsjett ol. 2. november 2015. Samarbeidsutvalget skal få informasjon i etterkant av prosessen i personalgruppen.

*Vegårshei, 30.10.15
Hildegunn Myre Dale
Styrer / enhetsleder*

9.1.8. NAV, barnevern og oppfølgingstjenester

Enheten har ingen innspill til investeringer fr de neste fire årene

1. Kort om enhetens aktivitet og tjenester

Enheten har i hovedsak tre forskjellige arbeidsområder:

- Kommunen og staten samarbeider om NAV Vegårshei. Kommunens portefølje i NAV kontoret er økonomisk sosialhjelp, gjeldsrådgivning, husbanken, aktivitetskrav til sosialhjelpsmottakere Prosjekt arbeid, støttekontakt, avlastning, ansvaret for skjenke-, serverings- og salgsløyver og flyktninger.
- Barnevernstjenesten har ulike tiltak til beste for barnet. Dette kan være frivillige tiltak som leksehjelp, støtte til SFO/barnehage, hjemmekonsulent m.m, eller tvangsvedtak som oftest til knyttet til plassering på institusjon m.m. Barnevernstjenesten har også en 40 % stilling på skolen.
- Oppfølging tilbyr individuelle samtaler, aktivitetstilbud og boveiledning. Tilbudet gis til personer med utfordringer i forhold til rusmidler eller psykisk helse. Tilbudet omfatter også ergoterapi og hjelpemidler i private hjem.

2. Vedtatt budsjettframlegg for rammeområdet i tabellarisk sammendrag

	Ansvar 34 Nav-barnevern	2016	2017	2018	2019
A	"Basisramme" 2016 iflg. opprinnelig budsjett 2015	10 968	10 968	10 968	10 968
B	Endring iflg. vedtatt økonomiplan 2015-18	150	150	150	150
C=A+B = Ramme iflg. vedtatt økonomiplan 2015-18		11 118	11 118	11 118	11 118
	Tiltak/endringer relatert til B:				
	1.Vakanse enhetsleder (2015)	150	150	150	150
	2.				
	Sum (B)	150	150	150	150
D	Effekt (+/-) av vedtak og politiske og administrative signaler/ønsker som ikke ligger inne i rammeforutsetningene i vedtatt øko.plan 2015-18:				
	1.Mottak av flyktninger, 2014 og 2015, jfr.1.tert.rapp	4 613	4 613	4 613	4 613
	2.Ny 60% stilling i flyktningetjenesten	342	342	342	342
	3.Nye flyktnigener 2016, og endring flyktn.2014-2015	1 464	1 464	1 464	1 464
	4.Barnevernsamarbeid	536	1 202	1 869	2 536
	5.Etableringskostnader barnevernsamarbeid	13	13	13	13
	Sum (D)	6 968	7 634	8 301	8 968
E	Effekt (+/-) av nye forutsetninger og forhold ellers, heriblant lønns- og priskompensasjon				
	1. Lønnskomp. som følge av lokale forhandl. i 14 og endringer i 15	129	129	129	129
	2. Kompensasjon for prisøkning utgiftsposter (2,5 %)	30	30	30	30
	3.Økning av stillingsprosent rus/psykiatri etter permisjon	65	65	65	65
	4.Prisøkning kjøp av private tjenester	117	117	117	117
	5.Reduksjon i refusjon fra Nav Prosjekt arbeid	100	100	100	100
	6.				
	Sum (E)	441	441	441	441
F	Driftskonsekvenser (+/-) av nylig gjennomførte investeringer og planlagte investeringstiltak (iflg. forslag til investeringsprogram)				
	1.				
	Sum (F)	0	0	0	0
G	Innsparingstiltak for å tilpasse seg salderingsbehovet/balansekravet i rådmannens forslag til økonomiplan for 2016-19				
	1.40% stilling sosionom i skulen kutt fra 1.7	-125	-250	-250	-250
	2.Reduksjon i sosialhjelp videref.dagens nivå	-147	-147	-147	-147
	3.Reduksjon i ny stilling flyktningetjenesten til 25%	-200	-200	-200	-200
	4.Reduksjon i tiltak for funksjonshemmede	-85	-85	-85	-85
	5.Diverse kutt	-15	-15	-15	-15
	Sum (G)	-572	-697	-697	-697
H = C+D	Netto driftsramme for enheten/rammeområdet i per. 2016-19	17 955	18 496	19 163	19 830
+E+F+G	(i 2016-kroner)				

3. Spesielle utfordringer ved budsjettframlegget 2016 og planperioden ellers

Enheten har fått i oppdrag å spare kr. 572 000. Konsekvenser av kutt:

Kutte sosionomstillingen i skolen fra 1.7.16

Sparer kr. 125 000 i 2015 og kr 250 000 i 2016

- Reduserer i viktig stilling som jobber forebyggende mot barn og unge
- Økt belastning på sosiallæreren

Redusere utgiftene til sosialhjelp

Sparer kr 147 000

- Ved god bruk av Prosjekt Arbeid har vi redusert utgiftene høsten 2015
- forventer samme nivå utover i 2016

Reduksjon i tiltak for funksjonshemmede

Sparer kr. 85 000

- Færre har søkt om tiltak i 2015 og vi forventer samme etterspørsel i 2016.

Redusere ny flyktningekonsulentstilling til 25 % stilling

Sparer kr 200 000

- Vi har pr dags dato 25 flyktninger i Vegårshei kommune, venter 4 til i løpet av året
- God integrering krever tett og god oppfølging i forhold hvordan det er å bo i Norge, men også for å lage en målrettet plan mot utdanning og arbeid.
- Målrettet plan mot utdanning og arbeid er avgjørende for at de skal komme ut i ordinært arbeid
- Overgang til ordinært arbeid krever tett og god oppfølging av både flyktningen og arbeidsgiver
- For å lykkes med integreringen bør flyktningene være i utdanning eller jobb etter Intro-programmet

Vi har i 2015 bosatt 29 flyktninger, vi har 22 flyktninger som har bodd i mottak før de ankom Vegårshei, en familiegjengenforening og 6 kvoteflyktninger. Vi kjøper Voksenopplæring av Risør kommune og det fungerer meget bra, men det er mange oppgaver som skal utføres ved bosetting og integrering av flyktninger. For at vi skal lykkes med integreringen kreves det tett og god oppfølging særlig de første to årene for at de skal komme i arbeid eller utdanning. Med dagens budsjett har vi et årsverk i flyktningetjenesten. Enheten erfarer at dette er for lite, og dette påvirker kvaliteten og innholdet i integreringsarbeidet.

Mottak av kvoteflyktninger gir oss nye arbeidsoppgaver og noen nye utfordringer:

- Språk
- Møte med politi
- Helse
- Innføring i norske verdier og norsk leveste
- Lover og regler
- Boveiledning
- Konflikthåndtering

Barnevernet skal over i Interkommunalt samarbeid fra 1.1.2016. Enheten har også 40 % sosionomstillingen i skolen, dette for å jobbe forebyggende mot ungdom, særlig i forhold til mobbing. Med dagens budsjetttramme har jeg foreslått å kutte denne stillingen fra 1. juli 2016.

Budsjettet innen sosialtjenesten er redusert i 2015 på grunn av godt samarbeid i enheten og strukturert og målrettet arbeid i Prosjekt Arbeid. Vi har innført aktivitetsplikt for alle som søker om sosialhjelp. Dette har resultert i at vi kan redusere budsjettet med kr 147 000 i 2016.

4. Målsettinger og signaler fra styringskort som skal kunne realiseres med de rammer som ligger budsjettframlegget

- Gå i budsjettbalanse ved årets slutt.
- Overholde de lovkrav loven setter på de ulike tjenestene enheten leverer, jfr. internkontroll

5. Avsluttende kommentar til budsjett for staben

Å budsjettere innenfor enhet NAV/barnevern/oppfølging innebærer en del utfordringer. En kan i liten grad styre utgifter til ressurskrevende brukere og økonomisk sosialhjelp. Men med aktivitetsplikten som er innført via Prosjekt arbeid har vi etter min vurdering noe større mulighet for å styre økonomien enn tidligere.

Ved å styrke bemanningen i flyktningetjenesten, kan vi sikre at flere flyktninger er i utdanning eller jobb etter 2 år i Introduksjonsprogrammet.

Økning i bemanningen i Prosjekt arbeid vil kunne bidra til flere oppdrag, også i det private markedet, og således skaffe inntekter til enheten (kommunen).

Anita Stiansen

Enhetsleder Nav, barnevern og oppfølging

9.1.9. Vegårshei bo- og omsorgssenter

Investeringer

FORSLAG		2016	2017	2018	2019	MERKNADER
1.	-Utskiftning av sykehussenger, tekniske hjelpemidler og utstyr	kr. 100,000	kr. 100.000	kr. 100.000	kr. 100.000	Forebyggende mot belastnings- lidelser hos ansatte
2.	Utskiftning av møbler,	Kr. 100.000 ,	Kr. 100.000 ,	Kr. 100.000 ,	Kr. 100.000 ,	-Mange rom mangler hvile/ lenestol -Spisestolene på 2 avdelinger burde ha vært skiftet ut for flere år siden, til sammen 30 stoler. - Mangler møbler til stue på 1 avd.
3.	Utskifting av utstyr på kjøkkenet/ vaskeri	Kr. 100.000				Eks: Skap til rask nedkjøling, samt anne løst utstyr som ikke ivaretas i prosjektet
4.	Nytt signalanlegg	x	x	x		Dette planlegges ivaretatt under ombygging?
5.	Velferdsteknologiske hjelpemidler, - eks sensormatter, følere, GPS, program for matmerking	Kr. 100.000 ,	Kr. 100.000 ,	Kr. 100.000 ,	Kr. 100.000 ,	Pålagt å merke mat etter nye retningslinjer fra Mattilsynet.
6.	IKT- investeringer, meldt IKT-enheten - Scanning fagprogram - PPS_ elektronisk oppslagsverk - Planlagte utskiftninger av Pc-	X X X				Scanning av dokumenter inn i fagprogrammet

1. Kort om enhetens aktiviteter og tjenester

Vegårshei bo- og omsorgssenter har 24 sengeplasser fordelt på 3 avdelinger.
(Budsjettrammen for 2015 ivaretar 20 pasienter/ senger.)

Med utgangspunkt i VBO før flytting:

8 enerom til pasienter med diagnosen demens

6 enerom til langtidsopphold

10 enerom som består av og 6 plasser til langtidsopphold, og 4 plasser til korttid/
rehabilitering/ avlastning

Vegårshei Bo- og Omsorgssenter har ansatte på vakt hele døgnet, og har også ansvar for
nattbasen i hele kommunen, med unntak av Klokkartunet.

I juni 2015 flyttet sykehjemmet midlertidig til Mauråsen pga. utbygging/ ombygging.
Mauråsen har 22 rom. I perioder er det flere enn 22 pasienter innlagt, og sykehjemmet må i
den forbindelse tilby plass på dobbeltrom.

Kjøkken/ vaskeri/ renhold betjener:

- 24 pasienter på sykehjemmet,

- 16 beboere i omsorgsboligene,

-15 - 20 hjemmeboende som kjøper varm mat.

I tillegg tilbys catering og vaskeri- tjenester ut fra etterspørsel og kapasitet.

Enheten betjener kun lovpålagte tjenester. Vegårshei Bo- og Omsorgssenter styres bl.a.
etter bestemmelsene i følgende lover og forskrifter: Arbeidsmiljøloven, Lov om kommunale
helse- og omsorgstjenester, Lov om pasient- og brukerrettigheter, Lov om helsepersonell ,
Forskrift om kvalitet i pleie- og omsorgssektoren og Næringsmiddelhygieneforskriften.

2. Vedtatt budsjettframlegg for rammeområdet i tabellarisk sammendrag

	Ansvar 35 Bo og omsorgsenter inkl.kjøkken, vaskeri og renhold	2016	2017	2018	2019
A	"Basisramme" 2016 iflg. opprinnelig budsjett 2015	24 589	24 589	24 589	24 589
B	Endring iflg. vedtatt økonomiplan 2015-18	679	1 338	1 338	1 338
C=A+B	= Ramme iflg. vedtatt økonomiplan 2015-18	25 268	25 927	25 927	25 927
	Tiltak/endringer relatert til B:				
	1.Driftskonsekvenser av ny demensavdeling	555	1 110	1 110	1 110
	2.Midlertidige lokaler Mauråsen	0	-20	-20	-20
	3.Strøm-renhold ny demensavdeling	124	248	248	248
	Sum (B)	679	1 338	1 338	1 338
D	Effekt (+/-) av vedtak og politiske og administrative signaler/ønsker som ikke ligger inne i rammeforutsetningene i vedtatt øko.plan 2015-18:				
	1.				
	Sum (D)	0	0	0	0
E	Effekt (+/-) av nye forutsetninger og forhold ellers, heriblant lønns- og priskompensasjon				
	1. Lønnskomp. som følge av lokale forhandl. i 14 og endringer i 15	798	798	798	798
	2. Kompensasjon for prisøkning utgiftsposter (2,5 %)	57	57	57	57
	3.25% prosj.stilling gode pasientforløp	0	0	0	0
	4.Kompetansepakke gode pasientforløp	0	0	0	0
	5.25% prosessveileder	0	0	0	0
	6.Lønnskompensasjon for ansatte i svangersk.perm.	160	0	0	0
	7.Lønnskompensasjon vikarer i ferie, annen vikar sykdom o.l	70	70	70	70
	8.Økte utgifter til vikarer ferie til 4 nye ansatte	70	70	70	70
	9.Økte utgifter EDB avtaler	50	50	50	50
	10.Manglende budsjettmessig dekning: (sommerferieavikling)	0	0	0	0
	11.Manglende budsjettmessig dekning: (overtid, annet arbeid)	0	0	0	0
	Sum (E)	1 205	1 045	1 045	1 045
F	Driftskonsekvenser (+/-) av nylig gjennomførte investeringer og planlagte investeringstiltak (iflg. forslag til investeringsprogram)				
	1.Driftskonsekvenser av ny demensavdeling tilbakeføring pkt.C1	-555	-1 110	-1 110	-1 110
	2.				
	3.				
	Sum (F)	-555	-1 110	-1 110	-1 110
G	Innsparingstiltak for å tilpasse seg salderingsbehovet/balansekravet i rådmannens forslag til økonomiplan for 2016-19				
	1.Uspesifisert kutt	-400	-400	-400	-400
	2.				
	Sum (G)	-400	-400	-400	-400
H = C+D	Netto driftsramme for enheten/rammeområdet i per. 2016-19	25 518	25 462	25 462	25 462
+E+F+G	(i 2016-kroner)				

3. Spesielle utfordringer ved budsjettframlegget 2016 og planperioden ellers

Budsjettrammen for 2015 og foreslåtte ramme for 2016 ivaretar et pasientbelegg på 20 institusjonsplasser. I år har det vært et gjennomsnittlig pasientbelegg på 22 pasienter. Det er utfordrende å nå målet om 20 plasser. (28,6 % reduksjon siden 2012)

- Driftskonsekvenser av ny demensavdeling fra aug. (i økonomiplanen) er strøket
- For å finne dekning for ytterligere forslag til innsparing på kr. 400.000,-er konsekvensene
- minimal mulighet til inndekning av utgifter i arbeidet med kompetansehevede tiltak i «Gode pasientforløp» i 2016 + pågående prosjektarbeid ved innføring av bl.a. velferdsteknologi.
- Reduksjon av renhold ved fravær.

Kompetanse / rekruttering:

Konsekvensene av Samhandlingsreformen viser at pasientene skrives ut tidligere fra sykehus, med økende krav til kompetanse hos de ansatte, og med økende ressursbehov til hver enkelt pasient.(Sørlandets Helseforetaks Strategiplan 2030: “ Flere oppgaver overføres fra sykehus til kommunene”). Kompetanseheving er også et viktig verktøy mht. rekrutteringsutfordringene jfr. vedtatt Strategisk kompetansedelplan for Pleie- og omsorg.

4. Målsettinger som skal kunne realiseres

Fra Overordnet styringskort 2015:

- Fortsatt levere gode tjenester til innbyggerne
- Sikre fremtidsrettede helse – og omsorgstjenester til innbyggerne
- Vegårshei kommunes organisering er fremtidsrettet, effektiv og tilpasset oppgavene

Suksesskriterier:

- Tilstrekkelig og riktig kompetanse i organisasjonen
- Riktige lokaliteter for mennesker med demens
- Være gode på hverdagsrehabilitering
- Evne og vilje til nytenkning
- Øke nærværet

5. Avsluttende kommentarer

Rådmannens foreslåtte budsjettramme for 2016 vil bli utfordrende å oppnå, da sykehjemmet opplever økning i uforutsigbare aktiviteter som bl.a.:

- Pasienter med behov for store omfattende rehabilitering / medisinsk behandling innlagt fra sykehus
- Hjemmeboende pasienter med svært redusert helsetilstand som blir innlagt på sykehjemmet (alvorlig syke/døende, pasienter med diagnosen demens, pasienter med utagerende adferd mv)
- Pårørendes behov for avlastning

Med de overnevnte usikkerhetsfaktorer/ utfordringer vil det være vanskelig å forutse hvor mange pasienter vil være innlagt i 2016. Antall pasienter i 2015 har i gjennomsnitt vært 2 mer enn planlagt. Enhetsleder har vurdert ulike andre tiltak for å imøtekomme Rådmannens forslag til budsjettramme, men disse kan vanskelig la seg gjennomføre da det vurderes enten som faglig uforsvarlig, eller at tiltakene ikke lar seg gjennomføre i praksis.

Andre uforutsette hendelser som er vanskelig å planlegge:

- Sykefravær
- Rekruttering

Det knyttes stor spenning til pågående prosjekt ombygning/ utbygging tilbakeflytting, med fokus på "Nye Helse- og omsorg ". I dette arbeidet er det viktig med bred involvering / engasjement fra alle ansatte, og vil også medføre bruk av ressurser av personalet. Dette er og vil fortsatt være et spennende utviklingsarbeid i hele 2016.

Vegårshei, 31.10.15

Unni M. Johansen

Enhetsleder

9.1.10. Åpen omsorg og helse

Investeringsdelen

Investeringer i åpen omsorg/helse. Meldte behov ift kjøp av bil til dagsenter, til utsyr velferdsteknologi i egen enhet, er hensyntatt. Behov for nytt utstyr Klokkartun ikke medtatt.

1. Kort om enhetens aktiviteter og tjenester

- Enhet åpen omsorg/helse har til sammen ansvar for elleve deltjenester, bl.a. lege, fysioterapi, helsesøster, jordmor, hjemmesykepleie, hjemmehjelp og tjenester til brukere med store og sammensatte behov/funksjonshemmede.
- Øvrige deltjenester er: brukerstyrt personlig assistanse, dag/aktivitetstilbud, omsorgslønn, ambulerende vaktmester, samt tildeling av trygde-/omsorgsboliger og transporttjenestebilletter.
- Aktiviteten er generell høy i tjenesten. Mange ansatte, TV og leder jobber med flere ulike og krevende prosjekter/oppgaver. Tjenesten skal, og må videreutvikles, rigge seg for nye oppgaver og samtidig drifte eksisterende tjenester. Dette gir både energi påfyll, men kan også være tappende da det ikke er tilstrekkelige rammer for pukkellressurser til utviklings- og endringsarbeid.
- Over halvparten av de ansatte har det private hjem som sin arbeidsplass, og tilrettelegginger som imøtekommer Arbeidsmiljølovens formålsparagraf kan derfor enkelte ganger være en utfordring.
- Ansatte bruker mye av sin tid i bil til og fra de ulike hjem, og ferdes på fylkesvei, kommunal vei og privat vei gjennom årets fire sesonger. Spesielt kan høst og vinter være spennende med tanke på mørke høstkvelder/netter og mye snø.

2. Vedtatt budsjettframlegg for rammeområdet i tabellarisk sammendrag

	Ansvar 36 Enhet for åpen omsorg	2016	2017	2018	2019
A	"Basisramme" 2016 iflg. opprinnelig budsjett 2015	18 929	18 929	18 929	18 929
B	Endring iflg. vedtatt økonomiplan 2015-18	265	591	611	611
C=A+B	= Ramme iflg. vedtatt økonomiplan 2015-18	19 194	19 520	19 540	19 540
	<i>Tiltak/endringer relatert til B:</i>				
	1. Lege og helsesenter strøm	0	61	81	81
	2. Ansatt dagsenter 90%	265	530	530	530
	3.				
	Sum (B)	265	591	611	611
D	Effekt (+/-) av vedtak og politiske og administrative signaler/lønsker som ikke ligger inne i rammeforutsetningene i vedtatt øko.plan 2015-18:				
	1. Innlemming tilskudd øyeblikkelig hjelp	480	480	480	480
	2. Leie kommunal fysioterapeut utgår	-8	-8	-8	-8
	3.				
	Sum (D)	472	472	472	472
E	Effekt (+/-) av nye forutsetninger og forhold ellers, heriblant lønns- og priskompensasjon				
	1. Lønnskomp. som følge av lokale forhandl. i 14 og endringer i 15	458	458	458	458
	2. Kompensasjon for prisøkning utgiftsposter (2,5 %)	80	80	80	80
	3. Ny bruker	1 875	2 500	2 500	2 500
	4. 25 % prosjektstilling gode pasientforløp	160	160	160	160
	5. Kompetansepakke gode pasientforløp	0	0	0	0
	6. 25% Prosessveileder	0	0	0	0
	7. 60% økning fysioterapeutstilling	0	0	0	0
	8. Ny avlastningsbruker	1 093	1 093	1 093	1 093
	9. 30% IKT/adm.stilling	170	170	170	170
	Sum (E)	3 836	4 461	4 461	4 461
F	Driftskonsekvenser (+/-) av nylig gjennomførte investeringer og planlagte investeringstiltak (iflg. forslag til investeringsprogram)				
	1. Nytt dagsenter for hjemmeboende med demens, korr.for b2	0	0	0	0
	2. Statstilskudd dagsenter	-200	-200	-200	-200
	3.				
	Sum (F)	-200	-200	-200	-200
G	Innsparingstiltak for å tilpasse seg salderingsbehovet/balansekravet i rådmannens forslag til økonomiplan for 2016-19				
	1. Uspesifisert kutt	-270	-270	-270	-270
	2.				
	Sum (G)	-270	-270	-270	-270
H = C+D	Netto driftsramme for enheten/rammeområdet i per. 2016-19	23 032	23 983	24 003	24 003
+E+F+G	(i 2016-kroner)				

Rådmannens ramme gir ikke rom for:

- Tilstrekkelige ressurser i hverdagsrehabilitering, lønnskompensasjon og økt KLP til nødvendig vikarbruk. (Bl.a. sykevikar, ferievikar, permisjonsvikar, vikar for ansatte i ulike kommunale og interkommunale grupper og vikar for verneombud og tillitsvalgte).
- Det er medtatt lønn til ferievikar ny bruker, tilsvarende ca. 250 000,- kr

Enhetsleder har videre redusert følgende for å imøtekomme Rådmannens uspesifiserte innsparing:

- Utsatt oppstart dagsenter til 1. desember (2016).
 - Innsparinger 2017: Uspesifisert kutt
 - Innsparinger 2018 - 2019: Økt inntekt fra legetjenesten/uspesifisert kutt

- Øke inntekter egenandel / refusjon Helfo legetjenesten
- Det er ikke lagt inn økning av egenandeler for 2016 (Ambulerende vaktmestertjeneste, hjemmehjelp eller trygghetsalarm). Unntak er den statlige føring av minstesats for husholdninger med inntekt under 2 G, hvor det legges inn en økning fra 186,- kr pr mnd til 190,- kr pr mnd.

3. Spesielle utfordringer

- Opprettholde tjenestetilbud og kvalitet i takt med behovet, grunnet bl.a. manglende ressurser til fysioterapi, hverdagsrehabilitering.
- Sikre fremtidsrettede helse – og omsorgstjenester til innbyggerne, bl.a. grunnet resurser til implementering av pågående prosjekter i Østre Agder
- Organisere en fremtidsrettet, effektiv og tilpasset pleie/helse og omsorgstjeneste
- Økende kompetansebehov. Samhandlingsreformen setter krav til kompetanse. Pasienter har kortere liggetid i spesialhelsetjenesten, og har ofte mer kompliserte behandlingsutfordringer.
- “Vinne” tilbake gjestepasientene. Ca. halvparten av bygdas innbyggere har sin fastlege utenfor kommunen.
- Rekruttere nye helsearbeidere.
- Holde det arbeidsrelaterte sykefravær på dagens nivå, og øke nærværet.
- Ivareta systemkompetanse/ressurs til økende bruk av IKT/velferdsteknologi.
- Legge til rette for behandlingsplaner/tiltak ved forverring av helsesituasjoner for pasienter med kjente diagnoser. Kartlegge, planlegge og gjennomføre forebyggende tiltak for å redusere innleggelser i spesialisthelsetjenesten og institusjon.
- Imøtekomme Sørlandet Sykehus Helseforetaks strategiplan 2030. “Flere oppgaver overføres fra sykehus til kommunene”.
- Gjennomføre en ferieavvikling for ansatte på ny bruker grunnet manglende avsatt lønn ca 250 000,- kr. Har ikke lønnsmidler pt.

4. Målsettinger

Fra overordnet styringskort:

- Leverer gode og fremtidsrettede tjenester til innbyggerne

Suksesskriterier:

- Utvikling og samordning av kommunens legetjeneste
- Riktige lokaliteter for mennesker med demens
- Være gode på hverdagsrehabilitering
- Legge til rette for at flest mulig kan mestre å bo selvstendig hjemme lengst mulig
- Evne og vilje til nytenkning

5. Avsluttende kommentar

Hvordan vil enheten nå målsettingen med de tildelte rammene?

- Utarbeide en plan for innarbeidelse av gode felles rutiner med samordningen av legetjenestene.
- Fortsette holdnings/endringsarbeidet blant ansatte, pårørende, pasienter og innbyggere ift arbeidet med en vellykket innlemming av hverdagsrehabilitering og forståelse for enhetens målsetting “*Flere hjelpetrevende skal mestre å bo hjemme.*”

- Legge til rette for at både kommunal og privat fysioterapitjeneste får optimale arbeidsforhold som igjen bidrar til raskere tilbakeføring til tilfredsstillende funksjonsnivå blant innbyggere og ansatte.
- Foreta kontinuerlige revurderinger av alle enkeltvedtak. Ha fokus på LEAN, og unngå flaskehalser i tjenestekjeden. Nye tjenester som tildeles jfr enkeltvedtak blir vurdert "strengere".
- Starte forsiktig opp med bruk av velferdsteknologi, skape trygghet blant pasienter, pårørende og ansatte.
- Leder har medarbeidersamtale med alle ansatte med fokus på måloppnåelse og resultatjobbing i team.

Tiltak for måloppnåelse:

- Videreføre driften av de ulike tjenestene
- Skape entusiasme og motivasjon blant ansatte
- Jobbe med ledelse i alle ledd
- Arbeide for et godt arbeidsmiljø blant ansatte
- Fortsatt fokus på gode tilrettelegginger for å redusere det arbeidsrelaterte sykefraværet

30.10.15

Anne Marie Isaksen

Enhetsleder åpen omsorg/helse

9.1.11. Teknisk drift og forvaltning

1. Kort om enhetens aktiviteter og tjenester

I rådmannens forslag til grunnlagsramme for enhet teknisk drift er følgende innsparinger pålagt

- Reduksjon vaktmesterkorps kr 260.000
- Uspesifisert innsparing kr 150.000

Kommentarer:

Det meste av utgiftene på budsjett 2016 – teknisk drift er faste utgifter som en vanskelig kan redusere.

Dette er bl.a.:

- Lønn m/sosiale utgifter
- Kjøring, transportutgifter mm
- Rengjøringsmateriell / toalettartikler
- Telefon
- Strøm / oppvarming
- Kommunale eiendomsavgifter
- Renovasjon
- Serviceavtaler
- Alarmsystemer
- Kjemikalier til vann- og avløpsrensing
- Veivedlikehold (sommer og vinter)

Disse kostandene utgjør nesten 90 % av budsjettet.

De resterende utgiftene der en kan foreta innsparinger er bl.a.:

- Vedlikehold bygg - materiell (samtlige kommunale bygg til sammen)	kr 564.000
- Inventar og utstyr (samtlige berørte kommunale bygg til sammen)	kr 56.000
- Salting (støvbinding) kommunale veier	kr 60.000
- Gatelys kommunale veier	kr 130.000
- Brannvakt (differansen mellom dagens ordning og en ny ordning med kun teknisk vakt), antatt (usikkert)	kr 300.000

Uspesifisert innsparing på kr 150.000 vil bli foretatt slik:

- Salting /støvbinding) av kommunale veier	kr 60.000
- Redusert inventar/utstyr	kr 30.000
- Redusert materiell til bygningsvedlikehold	kr 60.000
- Til sammen	<u>kr 150.000</u>

Konsekvenser av innsparinger:

Når kommunen nå kjøper Progressio omsorgsboliger hadde undertegnede i kostnadsoppsettet medregnet en ekstra vaktmesterressurs på 20 %, denne er ikke medtatt i budsjettet. Videre utvides VBO og kommunen kjøper eiendommen til Espen Mo midt i sentrum, noe som også innebærer ekstra vaktmesterressurs. På den annen side selges eldre kommunale boliger, men det bygges flere nye. Samlet sett må flere oppgaver løses med mindre personellressurser. Noen oppgaver må det da gjøres mindre av. Videre må en tåle mer støving langs kommunale veier, og det må spinkes og spares på bygningsvedlikehold på bygninger som det heller burde brukes mer ressurser på.

2. Vedtatt budsjettframlegg for rammeområdet i tabellarisk sammendrag

	Ansvar 62 Teknisk drift	2016	2017	2018	2019
A	"Basisramme" 2016 iflg. opprinnelig budsjett 2015	8 458	8 458	8 458	8 458
B	Endring iflg. vedtatt økonomiplan 2015-18	-739	-1 253	-1 127	-1 127
C=A+B	= Ramme iflg. vedtatt økonomiplan 2015-18	7 719	7 205	7 331	7 331
	Tiltak/endringer relatert til B:				
	1.Økte leieinntekter Mauråsen	-100	-680	-680	-680
	2.Strøm-komm.avg. Mauråsen	0	-196	-196	-196
	3.Husleieregulering kommunale boliger	-50	-90	-130	-170
	4.Flyktningeboliger og utleieboliger økte leieinntekter, minus salg boliger	-780	-876	-756	-756
	5.Flyktningeboliger og utleieboliger økte komm.avg, minus salg boliger	156	169	137	137
	6.Økte nettoutgifter drift ny demensavdeling ekskl.renhold-strøm	150	300	300	300
	7.Økte nettoutgifter drift nytt lege-helsesenter inkl.renhold-ekskl.strøm	0	235	313	313
	8.Nytt renseanlegg økning kloakkavgift 10% hele perioden	-115	-115	-115	-115
	Sum (B)	-739	-1 253	-1 127	-1 167
D	Effekt (+/-) av vedtak og politiske og administrative signaler/ønsker som ikke ligger inne i rammeforutsetningene i vedtatt øko.plan 2015-18:				
	1.				
	Sum (D)	0	0	0	0
E	Effekt (+/-) av nye forutsetninger og forhold ellers, heriblant lønns- og priskompensasjon				
	1. Lønnskomp. som følge av lokale forhandl. i 14 og endringer i 15	208	208	208	208
	2. Kompensasjon for prisøkning utgiftsposter (2,5 %)	255	255	255	255
	3.Leieinntekter fysioterapeuter utgår	55	55	55	55
	4.Statstilskudd prestebolig utgår	60	60	60	60
	5.Kommunale vegger økning som følge av nye anbud utover prisstign.	100	100	100	100
	6.Korrigert økte leieinntekter Mauråsen	0	150	150	150
	7.Korrigerte økte nettoutgifter drift nytt lege-helsesenter inkl.renh.eks str.	0	-150	-150	-150
	8.Økning Østre Agder Brannvesen utover kompensert prisøkning	144	144	144	144
	Sum (E)	822	822	822	822
F	Driftskonsekvenser (+/-) av nylig gjennomførte investeringer og planlagte investeringstiltak (iflg. forslag til investeringsprogram)				
	1.Korreksjon vannavgift jfr.nytt investeringsbudsjett	0	-24	-177	-460
	2.Korreksjon kloakkavgift jfr.nytt investeringsbudsjett,korr.for pkt.8	450	192	-1 270	-1 187
	3.Økte leieinntekter nye boliger-salg boliger korr.pkt.C4	223	123	-44	-144
	4.Økte utgifter nye boliger-salg boliger C5	-97	-47	0	50
	5.Kjøp av omsorgsboliger Progressio antatt fra 1.4.2016	-587	-846	-846	-846
	6.Driftsutgifter ny skule	0	0	330	793
	Sum (F)	-11	-602	-2 007	-1 794
G	Innsparingstiltak for å tilpasse seg salderingsbehovet/balansekravet i rådmannens forslag til økonomiplan for 2016-19				
	1.Reduksjon vaktmesterkorps	-260	-520	-520	-520
	2.Uspesifisert innsparing	-150	-150	-150	-150
	3.				
	Sum (G)	-410	-670	-670	-670
H = C+D	Netto driftsramme for enheten/rammeområdet i per. 2016-19	8 120	6 755	5 476	5 689
+E+F+G	(i 2016-kroner)				

Vegårshei 27.10.15

Tore Smeland, Enhetsleder teknisk drift og forvaltning

10. INVESTERINGSPROGRAM 2016-2019

INV.BUDSJ.2016-2019 - Kommunestyrets flertallsforslag						
TEKST	ANSVAR	TJEN.	BUDSJ.16	BUDSJ.17	BUDSJ.18	BUDSJ.19
IPAD POLITIKERE	10	1000	0	0	0	0
AMU TILTAK/AVVIK VERNERUNDER	11	1800	0	100	0	100
UTREDNING PLANLEGG NYE PROSJ.	11	3010	100	0	100	0
KART-OPPMÅLING	11	3030	227	100	0	100
TILRETTELEGGING NÆRINGSVIRKSOMHE	11	3253	100	100	6 100	100
TURSTI/GANGVEI STORELVA	11	3601				0
BADEPlass VASKARPLASSEN	11	3601	0	0	300	0
INVESTERING VEGÅRSHEI MENIGHETSRA	11	3900	3 000	200	0	0
IKT EGEN KOMMUNE	13	1206	800	800	800	800
IKT FELLESPROSJEKTER DDØ	13	1207	7 600	5 100	3 750	3 550
VEGÅRSHEI SKULE INVENTAR-UTSTYR	21	2020	0	0	0	0
MYRA BARNEHAGE INVENTAR	27	2010	0	0	0	0
UBERGSMOEN BARNEHAGE	27	2011	0	0	0	0
KOMMUNEBIL NAV	34	2730	0	0	0	0
UTSTYR SYKEHJEM	35	2530	100	0	100	0
KJØKKEN,VASKERI,RENHOLD	35	2531	0	0	0	0
KJØP AV LEGEPRAKSIS	36	2410	800	0	0	0
INVENTAR OG UTSTYR LEGEKONTOR	36	2410	400	0	0	0
ÅPEN OMSORG	36	2541	400	0	0	0
OMBYGGING KOMMUNEHUS	62	1350	100	100	100	100
DIV.MASKINER TEKNISK	62	1700	1 500	100	0	100
DIVERSE BRANNSIKRING/BRANNDOK.	62	1700	0	100	100	100
REHABILITERING UBERGSMOEN BARNEH	62	2215	0	0	0	0
MYRA BARNEHAGE	62	2215	0			
REHABILITERING SKULEN	62	2225	100	100	100	100
UTBYGGING SKULEN	62	2225	5 000	15 000	20 000	0
REHAB VBO	62	2615	100	0	100	0
LEGE OG HELSESENTER	62	2410	0	10 000	0	0
UTVIDELSE AV VBO	62	2615	20 000	0	0	0
BOLIGER TIL VANSKELIGSTILTE	62	2650	5 000	0	0	0
KOMMUNALE BOLIGER OPPGRADERING	62	2650	100	100	100	100
KJØP AV EIENDOM 42-11	62	2650	0			
KJØP AV OMSORGSBOLIGER PROGR.	62	2651	10 500			
KJØP AV AREAL UTVIKL.PROSJ.VSA	62	3812	800			
BOLIGFELT LIHEIA	11	3155	0	0	0	16 000
DJUPTJENNHAUGEN 4 BOLIGFELT	11	3155	5 000	0	0	0
REVEHALLVEI	62	3335	3 984	0	0	0
VEGINVESTERING/REHAB.REP.BRUER	62	3335	0	100	100	100
ASFALTERING KOMMUNALE VEIER	62	3335	0			
VEIFREMFORING ESSO-OMRÅDET	62	3335	4 000	0	0	0
VANNBEHANDLING MYRA VANNVERK	62	3405	300	0	0	0
VANN-KLOAKK MOLAND-MOLANDSDALEN	62		0	0	3 500	4 500
UBERGSMOEN VANNVERK HØYDEBASSE	62	3405		0	800	4 000
REHAB AV VANN/NETT/AVL.NETT	62	3455	2 600	100	100	100
NYTT RENSEANLEGG	62	3505	3 000	23 000	0	0
SUM BRUTTO INV.UTGIFTER			75 611	55 100	36 150	29 850
EGENKAPITALINNSKUDD KLP	90	1800	0	0	0	0
SALG BOLIGER	62	2650	-1 500	-3 000	-2 000	
TOMTESALG	11	3155	-2 000	-1 500	-1 500	-1 500
HUSBANKEN INV. TILSKUDD	62	2615	-26 100	0	0	0
HUSBANKEN TILSKUDD BOLIGER	62	2650	-2 000			
TILSKUDD BIBLIOTEK	62	2225			-3 000	
AVS/BRUK AV UBUNDET INVEST.FOND TO	11	3155	-1 000	-5 000	-10 000	0
REFUSJON MOMSKOMP INVESTERINGER			-8 982	-4 380	-6 330	-1 110
FINANSIERING UTENOM LÅN			-41 582	-13 880	-22 830	-2 610
BEHOV FOR LÅNEFINANSIERING			34 029	41 220	13 320	27 240

Rammer og finansiering

Vegårshei kommune har de siste årene gjennomført flere store investeringer. Det er ønskelig at kommunen er aktiv og offensiv ved å prioritere fremtidsrettede og nødvendige investeringsoppgaver. På denne måten utvikler kommunen tjenestetilbudet og tilpasser kapasiteten til kommuneplanens mål om flere innbyggere, tilrettelegging for boligbygging, satsing på barn, unge og eldre, samt fremtidig samfunnsutvikling. Men man kan naturligvis heller ikke investere "over evne". I fireårsplanen er det en klar forutsetning for økonomien framover, at ikke lånebehovet økes utover det som er foreslått.

I tabellen over vises de investeringstiltakene som rådmannen foreslår i økonomiplanen for 2016-2019. Utgiftsrammen for investeringer utenom avgiftsområdet er oppgitt inkl. mva.

Rådmannen legger til grunn en samlet kostnadsramme på kr. 70,611 millioner i forslaget til (real-) investeringsprogram for 2016. Det er verdt å merke seg at en del investeringer ble tatt ut av 2015 budsjettet og lagt inn igjen i 2016 budsjettet. For årene deretter foreslås følgende kostnadsramme på investeringene: 45,40 millioner i 2017, 19,35 millioner i 2018 og 21,35 millioner i 2019.

Utviklingen i lånegjeld framover vises i tabellen nedenfor. Der fremkommer tall for utviklingen f.o.m. 2013. (Formidlings lån er her holdt utenom)

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
117.940.694	127.572.858	154.885.023	174.523.092	203.015.559	204.621.552	207.964.944

I løpet av økonomiplanperioden vil vår lånegjeld i 2019 være ca. kr. 107.475 pr. innbygger.

Fellesinvesteringene knyttet til IKT bidrar til en uforholdsmessig høy lånegjeld. De øvrige kommunene i samarbeidet refunderer renter og avdrag, jfr. hovedoversikt 1A, pkt. 8.4 og 9.3.

Bruk av investeringsfond i stedet for, eller i kombinasjon med opptak av lån?

Som tidligere nevnt har kommunen et stort utviklingsfond pålydende kr. 34,4 millioner stående på "bok". Det er på sin plass å stille spørsmål om deler av fondet burde vært brukt til å finansiere fremtidsrettede investeringer, slik at størrelsen på låneopptaket kunne reduseres, med påfølgende reduksjon i rente- og avdragsutgifter. Ulike beregninger er blitt utarbeidet, og det viser seg at når avkastningen på innskuddet er så vidt god (i forhold til utlånsrenta), er det p.t. lite lønnsomt å bruke av fondet til investeringer, men heller la renteinntektene komme driften til gode som nå. Det er likevel viktig at kommunestyret er kjent med disse valgene og vurderingene, og at Vegårshei kommune tross alt har en solid reserve i bakhånd.

Startlån

Rådmannen foreslår å ta opp kr. 1.5 mill. i startlån i 2016.

Vegårshei kommune hadde pr 1.1.2015 et tapsfond på kr. 53.142 som kan brukes i forbindelse med konstatert tap på startlån. Kommunen kan søke Husbanken om å sette av deler av tildelt tilskudd til tapsfond for startlån. Dersom kommunen bruker opp tapsfondet, kan kommunen i noen tilfeller søke Husbanken spesielt om å få dekt deler av tapet som kommunen får.

Begrunnelse og kommentarer til de enkelte investeringstiltakene:

AMU-tiltak/avvik vernerunder

Rådmannen foreslår at det avsettes et beløp på kr. 100.000,- i 2017 og 2019 for å kunne lukke avvik m.m. som rapporteres etter vernerunder i alle kommunens enheter. Prioritering av tiltakene behandles i AMU.

Utredning planlegging nye prosjekter

Rådmannen foreslår å sette av kr.100.000 i 2016 og 2018 til ovennevnte.

Kart- og oppmålingstjenesten

Videreutvikle kart- og oppmålingsprogrammer og utstyr. Avsatt Kr.227.000 i 2016 og 100.000,- i 2017 og 2019.

Tilrettelegging næringsvirksomhet

Tilrettelegge for flere arbeidsplasser og videreutvikling av næringslivet - kr. 100.000,- hvert år i perioden. I tillegg er det lagt inn kr. 6.000.000 i 2018 til opparbeidelse av nytt industriareal.

Badeplass Vaskarplassen

Kr.300.000 er satt av til dette formålet i 2018.

Investeringer Vegårshei menighetsråd

Det er avsatt et beløp på kr. 3.000.000,- til utvidelse kirkegård i 2016. Ny minigraver er ført opp med kr. 200.000 i 2017.

Data egen kommune

Databehov i Vegårshei kommune (utenom fellesprosjektet) - kr.800.000,- pr. år. Totalt er det nå i overkant av 300 PCer i kommunen, fordelt på kommunens ulike enheter. For at PC parken skal være funksjonell, er det helt nødvendig med regelmessig fornyelse. Fra et IKT-ståsted, er det ønskelig å legge til grunn en levetid på 3-5 år. Et argument for 3 år, er at vi kan få en garanti til en fornuftig kostnad. Dette gjør vedlikeholdet rasjonelt, og sikrer enheten mot uforutsette kostnader. I forslaget er 5 år lagt til grunn, primært for å holde det årlige beløpet på et lavest mulig nivå.

Data fellesprosjekter

Kommunene i IKT-samarbeidet har gjennom en prosess kommet til enighet om forslaget til investeringsprogram for 4 års- perioden. Som vertskommune er det Vegårshei som står for investeringene og foretar låneopptak. Det er ført opp kr. 7.600.000,- i 2016, kr. 5.100.000 i 2017, kr. 3.750.000 i 2018 og kr. 3.550.000 i 2019.

Utstyr VBO

Avsatt kr. 100.000 i 2016 og 2018. Primært til senger, heiser, utstyr og møbler på sykehjemmet.

Kjøp av legepraksis

Det er satt av kr.800.000 til kjøp av legepraksis i 2016. (jfr. sak i kommunestyret november 2015).

Inventar og utstyr legekontor

Det er satt av kr.400.000 til dette i 2016. (jfr. sak i kommunestyret november 2015).

Åpen omsorg

Det er satt av kr.400.000 i 2016. Av dette er det satt av kr.250.000 til ny bil dagsenter og kr.100.000 til ny velferdsteknologi, resterende beløp på kr.50.000 gjelder skjerming av telefonsiden i hjemmesykepleiekontor.

Ombygging Kommunehus

Det er avsatt kr.100.000 hvert år i økonomiplanperioden. Gjelder tilpasninger av kontorer til dagens behov.

Diverse maskiner teknisk

Gjelder diverse mindre maskiner som f.eks. snøfreser og vaskemaskin. Satt av kr. 100.000 i 2017 og 2019. I 2016 er det satt av kr.1.500.000 til traktor med utstyr.

Diverse brannsikring/branndokumentasjon

Oppfølgingstiltak etter branntilsyn. Vi har fortsatt mangler ved branndokumentasjonene og brannsikringen på våre bygg. Dette er et kontinuerlig arbeid. Målet er å tilfredsstille krav til forskrift og forsikring. Kr. 100.000 er satt av i 2017-2019 pr. år.

Rehabilitering skolen.

Løpende oppgradering. Kr.100.000 pr. år fra 2016 til 2019.

Utbygging skolen.

Dette prosjektet måtte rådmannen ta ut av budsjettet for å få driftsbudsjett i balanse.

Kommunestyrets vedtak: Prosjektet tas inn i perioden, jfr. investeringsbudsjettet.

Deler av prosjektet finansieres gjennom investeringsfond kr. 5.000.000 i 2017 og kr. 10.000.000 i 2018. I tillegg er det budsjettet med tilskudd til bibliotek på kr. 3.000.000 i 2018.

Rehabilitering VBO

Løpende oppgradering. Ved beboerskifte i rommene på VBO vil det være behov for modernisering og oppussing. Avsatt kr.100.000 pr. år i 2016 og 2018.

Lege og helsesenter

Det foreslås en redusert investering i forhold til tidligere økonomiplan. Rådmannen foreslår å kjøpe Solbergbygget og bygge dette om til lege og helsesenter. Kr. 10.000.000 er satt av i 2017.

Botilbud til brukere med demens

Rådmannen har videreført kommunestyrets vedtak. Det er lagt inn kr. 20.000.000 i 2016, dette er en økning på kr.5.000.000 i forhold til tidligere økonomiplan. Tilsvarende økning på kr.5.000.000 i investeringstilskuddet fra Husbanken.

Boliger til vanskeligstilte

Bygging av flyktningeboliger kr.5.000.000 i 2016.

Oppgradering av kommunale boliger

De kommunale boligene har hatt et generelt forfall samtidig som boligene krever en modernisering og restaurering. Kr.100.000 satt av pr. år.

Kjøp av omsorgsboliger Progressio

Det er lagt inn kr.10.500.000 til kjøp av disse i 2016.

Nye boligfelt.

Djuptjennhaugen 4 budsjettert med kr. 5.000.000 i 2016 (etter at tilsvarende sum ble redusert i 2015 budsjettet.) I 2018 er det lagt inn kr. 16.000.000 til Liheia.

Kjøp av areal utviklingsprosjekt VSA

Det er lagt inn kr.800.000 til dette i 2016.

Veginvesteringer/rehabilitering/reparasjon av bruer

Rådmannen har funnet plass til kr. 100.000,- i 2017-2019 pr. år. Ubrukte midler fra 2015 vil bli overført til 2016 og dekke gjenstående i henhold til vedlikeholdsplan. Revehallvei er tatt med i 2016 med kr. 3.984.000, etter at det ble tatt ut av budsjett 2015. I tillegg er det satt av kr.4.000.000 i 2016 til videreføring av vei i Esso-området.

Vannbehandling Myra Vannverk

Kr.300.000 i 2016 gjelder tilbygg av lager på Myra vannverk for å unngå å lagre "skitne ting" i ren sone i vannbehandlingsanlegget.

Vann-kloakk Moland

Det er foreslått kr.4.500.000,- til gjennomføring av dette tiltaket i 2018, og en videreføring av dette til Molandsdalen i 2019 med kr. 3.500.000.

Kommunestyrets vedtak: kr. 3.500.000,- til gjennomføring av dette tiltaket i 2018, og en videreføring av dette til Molandsdalen med kr. 4.500.000 i 2019.

Ubergsmoen Vannverk og Høydebasseng

Prosjektet er utsatt, og det er nå satt opp kr.800.000 i 2017 og kr.4.000.000 i 2018.

Kommunestyrets vedtak: Kr.800.000 i 2018 og kr.4.000.000 i 2019.

Rehabilitering av vann- og avløpsnett

I 2016 er det satt av kr. 2.600.000, der kr. 2.500.000 er flyttet fra 2015 budsjettet (jfr. Revehallvei og Djuptjennhaugen 4). I tillegg kr.100.000 pr. år til generelt fornying/utvikling på ulike områder.

Nytt renseanlegget

Dette prosjektet har også blitt utsatt. Det foreslås kr. 3 mill. i 2016 og kr. 23 mill. i 2017.

Kommentarer til finansiering av investeringene:

Egenkapitalinnskudd KLP

I perioden 2016-2019 finansieres dette i driftsbudsjettet.

Salg av boliger

Det planlegges å selge noen av kommunens eldre boliger.

Tomtesalg

Budsjettert med kr. 2.000.000 i 2016 og kr. 1.500.000 i 2017-2019.

Husbanken investeringstilskudd

Rådmannen har budsjettert med investeringstilskudd i forbindelse med utvidelse av VBO.

Det er budsjettert med kr. 26.100.000 i 2016. Det er økt med kr. 5.000.000 i forhold til forrige

økonomiplan, siden tilskuddssatsene har økt. Det er avklart at tilskuddet blir først utbetalt i sin helhet når prosjektet er ferdig.

Husbanken tilskudd boliger

Det budsjetteres med 40 % tilskudd ved bygging av flyktningeboliger.

Bruk av ubundet investeringsfond tomtesalg.

Kommunen har opparbeidet seg et fond på kr. 2.067.855 i forbindelse med tomtesalg. Det foreslås å bruke kr. 1.000.000 av dette fondet i 2016, til å delfinansiere utbygging av Djuptjennhaugen 4. (Reduserer lånebehovet med kr. 1.000.000).

Refusjon momskomp investeringer

Er beregnet ut i fra investeringene som er foreslått. Det gjøres oppmerksom på at blant annet investeringer i vann, kloakk og renseanlegg ikke gir refusjon, men direkte fradrag. Endringer i investeringsbudsjettet kan også få virkning på dette beløpet.

Ut i fra rådmannens forslag til investeringsbudsjett gir det følgende inntekter:

2016; kr.7.982.000	Kommunestyrets vedtak: kr. 8.982.000
2017; kr.1.380.000	Kommunestyrets vedtak: kr. 4.380.000
2018; kr.2.330.000	Kommunestyrets vedtak: kr. 6.330.000
2019; kr.4.210.000	Kommunestyrets vedtak: kr. 1.110.000

Behov for lånefinansiering

Ut i fra rådmannens forslag til investeringsbudsjett, blir behov for følgende låneopptak:

2016; kr.30.029.000	Kommunestyrets vedtak: kr. 34.029.000
2017; kr.39.520.000	Kommunestyrets vedtak: kr. 41.220.000
2018; kr.13.520.000	Kommunestyrets vedtak: kr. 13.320.000
2019; kr.15.640.000	Kommunestyrets vedtak: kr. 27.240.000

Det gjøres oppmerksom på at dersom en foreslår økninger i investeringsbudsjettet uten tilsvarende reduksjon, vil lånebehovet øke, og også påvirke driftsbudsjettet med økte renter- og avdragsutgifter.

Se også vedlegg i kapittel 11.2.

11. VEDLEGGSEDEL

11.1. Overordnet styringskort

OVERORDNET STYRINGSKORT 2016

PS 84/15 - vedtatt i kommunestyret 08.09.15

PRIORITERTE HOVEDMÅL FRA KOMMUNEPLANEN: OPPDRAG FOR 2016

Samfunn:

1. Legge til rette for trivsel og god folkehelse i kommunen
2. Rask og sikker fysisk og digital kommunikasjon i kommunen og med regionen

Bruker/ Tjeneste:

1. Leverer gode og fremtidsrettede tjenester til innbyggerne
2. Gjøre tjenestene mer tilgjengelige

Organisasjon og medarbeider:

1. Være en effektiv organisasjon tilpasset oppgaver og samfunnsutvikling
2. Kompetansen til medarbeiderne skal være oppdatert og fremtidsrettet

Økonomi:

1. Ha en økonomisk situasjon som er tilstrekkelig robust til å takle uforutsette hendelser
2. Forvalte kommunal eiendom og eiendeler i et langsiktig perspektiv

SAMFUNN

Perspektiv	Mål 2016	Suksesskriterier	Tiltak	Måleparameter og resultatmål	Tid / oppnådd innen	Resultat
Mål 1	Fortsatt befolkningsvekst	• Tilflytting • Godt omdømme • Positiv medieomtale • Tilgjengelige boligtomter i hele kommunen • Full barnehagedekning • En veldrevet og velrenommert skole	Sørge for å synliggjøre gode tjenester og resultater Bidra til å synliggjøre alt det flotte som skjer i kommunen vår Ha god tilgang på attraktive boligtomter i Myra og på Ubergsmoen	Folketallsøkning <u>Resultatmål:</u> 2100 innbyggere i 2016 Ferdigstilte reguleringsplaner for Ubergsmoen og Liheia	31.12.16	

Mål 2	Ha nødvendig infrastruktur som ivaretar tjenestetilbud og kvalitet i takt med befolkningsvekst	Sikre gjennomføring av investeringer i infrastruktur vedtatt i økonomiplanen Følge opp gjennomføringen av DDA prosjekt Etablere løsning for digital kommunikasjon med innbyggerne Være pådriver for: - Fiber, mobil og bredbånd - Gang/sykkelvei til Moland - Utbedre Uberg Bru	God planlegging og styring av investeringsprosjektene Styrke DDØ Gjennomføre prosjekt	Ha plan for gjennomføring av fremtidige behov - vedtatt i økonomiplanen: - Vann og avløp - Vei - Boligfelt - Helsesenter - Skole Ha gjennomført	I løpet av 2016 Frist 01.02.16	
Mål 3	Være en aktiv deltaker i debatten om ny kommunestruktur	Være til stede på arenaer der viktige diskusjoner og beslutninger tas Ha nødvendig kunnskap om hva en endret kommunestruktur faktisk innebærer for Vegårshei kommune og for regionen Hele kommunestyret må delta Innbyggerinvolvering	- Delta i eksterne prosesser - Påvirke i ønsket retning - Dialog med aktuelle aktører - Folkemøter - Befolkningsundersøkelse	Ha fattet nødvendige beslutninger innen fastsatte tidsfrister gitt av Storting / regjering	Juni 2016	
BRUKER / TJENESTE						
Perspektiv	Mål 2016	Suksesskriterier	Tiltak	Måleparameter og resultatmål	Tid / oppnådd innen	Resultat
Mål 1	Fortsatt levere gode tjenester til innbyggerne	Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse i organisasjonen	Riktige og nok ressurser Rekruttere og beholde kompetanse	Kommunebarometeret: Bedre enn plass nr. 200	31.12.16	

Mål 2	Redusere sosiale utfordringer knyttet til rus, psykiatri, kriminalitet og barneverns-problematikk samt ha god integrering av flyktningene	Fokus på oppfølging av rusmisbrukere og mennesker med psykiske lidelser Tidlig intervensjon rettet mot barn og unge	Tilby tiltaksplasser i kommunen Videreføre prosjekt arbeid Videreføre rusforebyggende arbeid Aktiv helsestasjon og skolehelse-tjeneste Engasjere frivillige Effektiv flyktning-tjeneste	Flere over fra stønad til arbeid Reduksjon av sosialhjelps- utgiftene Minimum 60 % av flyktningene i arbeid eller utdanning 2 år etter bosetting	I løpet av 2016	
Mål 3	Sikre barn og ungdom god kvalitet i opplæringen	Hensiktsmessig bemanning og organisering av barnehage – og skoletilbudet Tidlig innsats Vilje og evne til nyteknning Økt effekt av det spesialpedagogiske tilbudet Gode skolelokaler og et godt fysisk læringsmiljø	Tilstrekkelige ressurser for å gi alle elever tilpasset opplæring Styrke samarbeid mellom hjem, barnehage og skole Sikre ledelsesressurser og god kompetanse i barnehage og skole Vurdere 5 dagers skoleuke for 1.-5. klasse Omorganisering av spes. ped. tilbudet Videreføre tverrfaglig ressursteam for barn og unge Starte prosjektering / bygging av ny ungdomsskole	<u>Resultatmål:</u> Opprettholde / forbedre skoleresultater Full barnehage-dekning Politisk vedtak Stopp i <u>veksten</u> av spes. ped. timer Politisk vedtak	I løpet av 2016	
Mål 4	Sikre fremtids-rettede helse – og omsorgs-tjenester til innbyggerne	Riktige lokaliteter for mennesker med demens Evne og vilje til nytenkning Legge til rette for at flest mulig kan mestre å bo selvstendig hjemme lengst mulig	Fullføre ombygging / utbygging av VBO Innovasjons- prosjekt “Nye VBO” Ta i bruk ny velferds – og omsorgsteknologi både på VBO og der folk bor	Ikke overbelegg på VBO Bedre kvalitet til lavere pris i nytt bygg Ingen reinnleggelser på sykehus	I løpet av 2016	

		Utvikling og samordning av kommunens legetjeneste				
ORGANISASJON OG MEDARBEIDER						
Perspektiv	Mål 2016	Suksesskriterier	Tiltak	Måleparameter og resultatmål	Tid / oppnådd innen	Resultat
Mål 1	Vegårshei kommunes organisasjon er fremtidsrettet effektiv og tilpasset oppgavene	Tilstrekkelig og riktig kompetanse til å løse oppgavene Fortsatt å øke nærværet Være en aktiv IA bedrift Evne og vilje til nytenking og endring i organisasjonen Redusere antall deltidsstillinger	Vurdere interkommunale samarbeids-løsninger på flere felt Fortsatt sterkt fokus på økt nærvær gjennom vedtatte planer og oppfølgingsrutiner og (BHT og IA) Lederutviklings-program med fokus på nytenking og innovasjon Iverksette innovative tjenester innen helse og omsorg Være en fleksibel arbeidsgiver og tilby tiltaksplasser	Nye interkommunale samarbeids-løsninger Sykefravær < 6 % Minst to prosjekter i gang - Ledere "Nye helse og omsorg" Færre små stillinger enn i 2015	I løpet 2016 Juni 2016	
ØKONOMI						
Perspektiv	Mål 2015	Suksesskriterier	Tiltak	Måleparameter og resultatmål	Tid / oppnådd innen	Resultat
Mål 1	Vegårshei kommune må etablere en økonomisk situasjon, som er tilstrekkelig robust, til å takle uforutsette hendelser	Opparbeide buffer Fortsatt fokus på økonomistyring og rapportering Vurdere / utnytte nye inntektsmuligheter	Tilpasse tjenestenivå og oppgaver i forhold til den økonomiske realitet Økt interkommunalt samarbeid der dette er hensiktsmessig Avklare fremtidig bruk og planer for Mauråsen	Regnskap 2016 Positivt netto driftsresultat minimum 1,5 %	2016	

11.2. Oversikt over konsekvenser på de største investeringsprosjektene

Oversikt konsekvenser på de største investeringsprosjektene. Før strykninger.					
1.000 KR.		2016	2017	2018	2019
		2016	2017	2018	2019
<u>LEGE-HELSESENTER</u>			10 000		
MOMSKOMPENSASJON			0		
LÅNEBEHOV			10 000		
RENTER 2,5%			250	246	238
AVDRAG 30 år			167	333	333
STRØM			61	81	81
NETTO DRIFT-VEDLIKEHOLD INKL.RENGJ.			85	163	163
SUM DRIFT		0	563	823	815
		2016	2017	2018	2019
<u>UTBYGGING SKULEN</u>			5 000	35 000	0
MOMSKOMPENSASJON			-1 000	-7 000	0
TILSKUDD BIBLIOTEK				-3 000	
LÅNEBEHOV			4 000	25 000	0
RENTER 2,5 %			50	412	713
AVDRAG 40 år			50	413	725
STRØM			0		142
NETTO DRIFT-VEDLIKEHOLD INKL.RENGJ.			0		793
SUM DRIFT		0	100	825	2 373
I økonomiplanen er nå skulen tatt ut, mens lege-helsesenter er utsatt til 2017 og redusert i omfang.					
Finansiering ved ubundet investeringsfond utviklingsfond					
		2016	2017	2018	2019
<u>UTBYGGING SKULEN</u>			5 000	35 000	0
MOMSKOMPENSASJON			-1 000	-7 000	0
TILSKUDD BIBLIOTEK				-3 000	
LÅNEBEHOV			4 000	25 000	0
RENTER 2,5 %			0	0	0
AVDRAG 40 år			0	0	0
TAPTE RENTEINTEKTER UTV.FOND 3,0%			60	375	870
STRØM			0	0	142
NETTO DRIFT-VEDLIKEHOLD INKL.RENGJ.			0	0	793
SUM DRIFT		0	60	375	1 805

11.3. Oversikt for beregnet kostnadsdekning i VA sektoren

Note Kostnadsdekning i vann, avløps og avfallsektoren.(i hele tusen kr.)								
Vannsektoren	R.2013	R.2014	B.2015	B.2016	B.2017	B.2018	B.2019	
Direkte driftsutgifter	1009	913	899	1003	1013	1023	1033	
Kalk.rentekostnader	254	235	235	197	216	264	307	
Kalk.avskrivinger	324	311	311	335	415	570	860	
Andre inntekter	-2	0	0	0	0	0	0	
Gebyrgrunnlag	1585	1459	1445	1535	1644	1857	2200	
Gebyrinntekter	1476	1446	1502	1560	1620	1680	1740	(lagt inn med dagens gebyrsats)
Overskudd/underskudd	-109	-13	57	25	-24	-177	-460	
Dekningsgrad i %	93,12	99,11	103,94	101,63	98,54	90,47	79,09	
Avsetning b.dr.f.								
Saldo pr.31.12.								
Kan ikke øke avgiften i 2016, eller 2017, må vurdere på nytt i 2018 budsjettet foreløpig estimat økning 5% i 2018 og 10% økning i 2019								
Avløpsektoren	R.2013	R.2014	B.2015	B.2016	B.2017	B.2018	B.2019	
Direkte driftsutgifter	1523	1683	1583	1637	1687	1737	1787	
Kalk.rentekostnader	159	135	135	117	190	682	699	
Kalk.avskrivinger	445	427	427	442	657	1922	2012	
Andre inntekter	-4	0	0	0	0	0	0	
Gebyrgrunnlag	2123	2245	2145	2196	2534	4341	4498	
Gebyrinntekter	2523	2676	2742	2854	2934	3014	3094	(lagt inn med dagens gebyrsats)
Overskudd/underskudd	400	431	597	658	400	-1327	-1404	
Dekningsgrad i %	118,84	119,20	127,83	129,96	115,79	69,43	68,79	
Avsetning b.dr.f.	200	431	323	658	400	-1327	-987	
Saldo pr.31.12.	200	631	954	1612	2012	685	-302	
Kan ikke øke avgiften i 2016, eller 2017, må vurdere på nytt i 2018 budsjettet foreløpig estimat økning 20%.								

11.4. Gebyrregulativ for forvaltningsoppgaver etter Matrikkelloven

Forslag til gebyrregulativ for forvaltningsoppgaver etter Matrikkelloven i Vegårshei kommune

2016

Gebyr for arbeider etter matrikkelloven (lovens § 32, forskriftene § 16) fastsettes som følger:

2015	2016 (4 % økning, avrundet)
------	-----------------------------------

1. ETABLERING AV MATRIKKELENHET

A. Etablering av grunneiendom og festegrunn, areal som skal benyttes til tilleggsareal, garasjetomt, parkeringsanlegg

areal fra 0 – 100 m ² (inkludert punktfeste)	kr 11.000	kr 11.450
areal fra 101 – 500 m ²	kr 14.900	kr 15.500
areal fra 501 – 2000 m ²	kr 17.700	kr 18.400
areal fra 2001 m ² – økning pr. påbegynt dekar.	kr 1.450	kr 1.500

Ved fradeling av flere tilgrensende tomter samtidig, betales 90 % av satsene for den 4. t.o.m. den 10. tomten, og 80 % av satsene f.o.m. den 11. tomten.

B. Etablering av grunneiendom uten oppmåling (registreringsbrev)

Kan brukes på hele selvstendige frittliggende teiger. kr 3.900 **kr 4.050**

(Gebyret gjelder også for matrikulering av umatrikulert grunn uten merking og oppmåling. Jfr. Matr.l. §34 og forskriftens § 40)

C. Oppmåling av uteareal på eierseksjon brukes punkt 1A

Beløpet er pr eierseksjon som har tilleggsareal.

D. Festegrunn som skal bli grunneiendom

Der målebrev foreligger, brukes gebyr for 2 dekar tomt med 75 % reduksjon. Der det er punktfeste eller ikke er målebrev brukes pkt. 1A. Ved overgang fra punktfeste til festegrunn med definert areal brukes 1A.

E. Etablering av anleggseiendom

Gebyr som for opprettelse av grunneiendom. Gebyret beregnes ut fra anleggseiendommens grunnflate.

areal fra 0 – 2000 m ²	kr 36.300	kr 37.700
areal fra 2001 m ² – økning pr. påbegynt dekar	kr 4.350	kr 4.500

F. Registrering av jordsameie (lite aktuell i Vegårshei)

Gebyr for registrering av eksisterende jordsameie faktureres etter medgått tid.

Minstegebyr: kr 6.600 **kr 6.600**

G. Opprettelse av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning

Gebyr etter henholdsvis 1.a, 1.b, 1.e eller 1.f. + kr 2.900 **kr 3.000**
(tidligere midlertidig forretning der måling kommer senere)

H. Større landbrukseiendommer ol

Større landbrukseiendommer og liknende (over 100 da) som ikke skal utbygges kan slippe oppmåling og merking. Det er en forutsetning at grensene er klare i marka og på kart. Det kan også være mulig å merke og måle bare det som er uklart. (forskr. § 42). Arbeidet faktureres etter medgått tid. Minstegebyr: gebyr for en tomt på 2 dekar etter 1.A.

2. AVBRUDD I OPPMÅLINGSFORRETNING ELLER MATRIKULERING

Gebyr for utført arbeid når saken blir trukket før saken er fullført, saken må avvises eller saken ikke lar seg matrikkelføre på grunn av endrede hjemmelsforhold settes til 1/3 av gebyrsatsene etter 1. A-H.

3. GRENSEJUSTERING

A. Grunneiendom, festegrunn og jordsameie

Ved grensejustering er reglen at netto avgitt eller tilført areal til involverte matrikkelenheter ikke kan overstige 5 prosent, eller maksimalt 0,5 dekar. I tillegg kan ingen enhet avgi brutto areal som i sum overstiger 20 prosent av enhetens areal før justering.

areal fra 0 – 250 m ²	kr 4.900	kr 5.100
areal fra 251 – 500 m ²	kr 8.700	kr 9.100

B. Anleggseiendom

For anleggseiendom kan volumet justeres med inntil 5 % av anleggseiendommens volum, men den maksimale grensen settes til 1000 m³. Gebyret beregnes ut fra endringen i anleggseiendommens grunnflate.

kr 14.500 + 40 kr/m²
kr 15.100 + 50 kr/m²

4. AREALOVERFØRING

A. Grunneiendom, festegrunn og jordsameie

Ved arealoverføring skal oppmålingsforretning og tinglysing gjennomføres. Arealoverføring utløser dokumentavgift. Dette gjelder ikke arealoverføring til vei- og jernbaneforfall. Satser som i 1A.

Partene får her en oppgave å ordne erklæring om frafall av pant, heftelser og andre gjøremål som vedrører den aktuelle parsellen.

B. Anleggseiendom

For anleggseiendom kan volum som skal overføres fra en matrikkelenhet til en annen, ikke være registrert på en tredje matrikkelenhet. Volum kan kun overføres til en matrikkelenhet dersom vilkårene for sammenføring er til stede. Matrikkelenheten skal utgjøre et sammenhengende volum. Gebyret beregnes ut fra endringen i anleggseiendommens grunnflate.

Ved areal opp til 500 m²

kr 23.300 + 40 kr/m²

kr 24.200 + 50 kr/m²

For areal over dette settes gebyret tilsvarende pkt 1.E. med et påslag på 30 %.

5. KLARLEGGING AV EKSISTERENDE GRENSE DER GRENSEN TIDLIGERE ER KOORDINATBESTEMT VED OPPMÅLINGSFORRETNING ELLER KARTFORRETNING

For inntil 2 punkt

kr 4.050

kr 4.200

For overskytende grensepunkt, pr. punkt

kr 600

kr 650

Maksimalt gebyr ikke høyere enn fullt gebyr etter pkt. 1.

6. KLARLEGGING AV EKSISTERENDE GRENSE DER GRENSEN IKKE TIDLIGERE ER KOORDINATBESTEMT / ELLER KLARLEGGING AV RETTIGHETER

For inntil 2 punkt

kr 7.000

kr 7.300

For overskytende grensepunkt, pr. punkt

kr 1.700

kr 1.800

Gebyr for klarlegging av rettigheter faktureres etter medgått tid.

Når hele tomten måles opp settes gebyret ikke høyere enn etter pkt. 1.

7. REGISTRERING AV PRIVAT GRENSEAVTALE

Gebyr fastsettes etter medgått tid.

8. MATRIKKELFØRING FOR ANDRE.

Matrikkelføring for vegvesenet, jordskifteretten, domstolene og andre faktureres etter medgått tid. Minimumsgebyr er på 25 % av tomt på 2 dekar etter 1.A.

9. URIMELIG GEBYR

Dersom gebyret åpenbart er urimelig i forhold til de prinsipper som er lagt til grunn, og det arbeidet og de kostnadene kommunen har hatt, kan enhetssjefen eller den han/hun har gitt fullmakt, av eget tiltak fastsette et passende gebyr.

Fullmaktshaver kan under samme forutsetninger og med bakgrunn i grunnlagt søknad fra den som har fått krav om betaling av gebyr, fastsette et redusert gebyr.

10. UTSTEDELSE AV MATRIKKELBREV

Endring i maksimalsatsene reguleres av Statens kartverk i takt med den årlige kostnadsutviklingen (Satsene endres etter at Statens Kartverk har kunngjort nye maksimalsatser).

Matrikkelbrev inntil 10 sider	kr 175	kr 175
Matrikkelbrev over 10 sider	kr 350	kr 350

11. TIMEPRIS

For arbeider hvor det ikke passer å bruke faste satser, er timeprisen		
	kr 1050	kr 1100

12. BETALINGSTIDSPUNKT

Som hovedregel kreves gebyret etterskuddsvis.

13. FORANDRINGER I GRUNNLAGET FOR MATRIKKELFØRING AV SAKEN

Gjør rekvirenten under sakens gang forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken, opprettholdes likevel gebyret.

Andre gebyr og priser:

14. SEKSJONERING

- Der befaring ikke er nødvendig 3 x rettsgebyr
- Der befaring er nødvendig 5 x rettsgebyr
- Prisene er lovbestemt gjennom lov om Eierseksjonering
- Rettsgebyret er pr 01.11.14 kr 860
- Endres for 2016 dersom rettsgebyret endres

15. KARTDATAPRISER

Prisene følger priskalkulatoren som er vedtatt i Geovekst-samarbeidet der kommunen er part.

16. TINGLYSINGSGEBYR

Tinglysingsgebyr kommer i tillegg til oppmålingsgebyret.

- Gebyret er pr 01.11.2014 kr 525
- **Endres for 2016 dersom rettsgebyret endres**

Klageadgang og klagebehandling:

17. KLAGEADGANG OG KLAGEBEHANDLING

Fastsatt gebyr etter matrikkelloven kan påklages, etter bestemmelser om klage/omgjøring av enkeltvedtak i forvaltningslovens kap. VI. Kommunens særskilte klageutvalg sluttbehandler eventuelle klager i Vegårshei kommune.

Annet:

Det gjøres oppmerksom på at Vegårshei kommune har fastsatt Forskrift om unntak fra tidsfrister i saker som krever oppmålingsforretning, Vegårshei kommune, Aust-Agder. Det henvises til Lovdata <http://www.lovdato.no/for/lf/ov/xv-20091208-1778.html> for nærmere info om denne.

11.5. Fylkesmannens kommunebilde 2015 for Vegårshei

Fylkesmannens kommunebilde vedlegges dette dokumentet i sin helhet.